

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน)

ปริญญา

จิตวิทยาชุมชน	จิตวิทยา
สาขา	ภาควิชา

เรื่อง การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

Self – Efficacy, Career Success, and Life Satisfaction of Rubber Planters at
Tambon Tha dok kham Amphoe Bueng Khong Long in Bueng Kan Province

นามผู้วิจัย นางรุ่งทิพา อินทร์ปรางค์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์สุภาณี สนธิรัตน์, Ed.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วัลย์ สุรินยา, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วัลย์ สุรินยา, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตของ
เกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

Self - Efficacy, Career Success, and Life Satisfaction of Rubber Planters at Tambon
Tha Dok Kham Amphoe Bueng Khong Long in Bueng Kan Province

โดย

นางรุ่งทิวา อินทร์ปรุง

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อขอความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน)

พ.ศ. 2554

รุ่งทิwa อินทร์ปรุง 2554: การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และ
ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง
จังหวัดบึงกาฬ ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน) สาขาจิตวิทยาชุมชน
ภาควิชาจิตวิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สุภาณี สนธิรัตน์
Ed.D. 173 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ระดับ
ความสำเร็จในอาชีพ และระดับความพึงพอใจในชีวิต ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอก
คำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ 2) ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน 3) ศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวน
ยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
ความสำเร็จในอาชีพ กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ
อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขง
จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่า t - test ค่า F - test ทดสอบรายคู่ Multiple Comparisons โดยใช้ LSD และค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) กำหนดระดับนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัด
บึงกาฬ มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิต อยู่ใน
ระดับปานกลาง 2) ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารา มีผลต่อ
ความพึงพอใจในชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ 3) การรับรู้
ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.001 4) ความสำเร็จในอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิต อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

Roongtiwa Inprung 2011: Self - Efficacy, Career Success, and Life Satisfaction of Rubber Planters at Tambon Tha Dok Kham, Amphoe Bueng Khong Long in Bueng Kan Province. Master of Science (Community Psychology), Major Field: Community Psychology, Department Psychology. Thesis Advisor: Associate Professor Supanee Sontirat Ed.D. 173 pages.

The purposes of this study were: 1) to find level of self efficacy, career success and life satisfaction of rubber planters at Tombon Thadokkhom Bueng Khong Long in Bueng Kan Province. 2) to the investigate life satisfaction according to personal factors. 3) to study the relationship between self efficacy and life satisfaction. 4) to study the relationship between career success and life satisfaction.

Sample consisted of 340 rubber planters at tombon Tha dok khom Bueng Khong Long in Bueng Kan Province. The data were collected by using questionnaires and analyzed by computer package program. The statistical were percentage, mean, standard deviation, t –test, F – test (ONE WAY ANOVA), LSD and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The level of significance was set at 0.05

The results revealed that 1) self efficacy, career success, and life satisfaction of rubber planters were at moderate level. 2) level of education, salary, land for rubber cultivation had effect on life satisfaction with statistical significance at 0.01, 0.05 and 0.01 respectively. 3) self efficacy had positively by correlated to life satisfaction with statistically significance at 0.001. 4) career success had positively correlated to life satisfaction with was statisticall significance at 0.001

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุภาณี สนธิรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วัลย์ สุรินยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รอง รองศาสตราจารย์อารี เพชรสุด ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่เริ่มศึกษาตัวแปรจนกระทั่งตรวจสอบ และปรับแก้ข้อบกพร่องเนื้อหาในเล่มจนเสร็จสมบูรณ์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยความกรุณาของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าทุกท่าน เกษตรตำบล เกษตรกรชาวสวนยางพาราทุกท่าน ครอบครัว และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

รุ่งทิwa อินทร์ปรุง
พฤษภาคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	11
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การรับรู้ความสามารถของตน	11
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ	22
แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิต	31
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
กรอบแนวคิดในการวิจัย	51
สมมติฐานการวิจัย	52
บทที่ 3 วิธีวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	62
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	64

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์	66
ผลการวิจัย	66
ข้อวิจารณ์	128
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	138
สรุปผลการวิจัย	138
ข้อเสนอแนะ	144
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	146
ภาคผนวก	157
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	158
ภาคผนวก ข แบบสอบถามในการวิจัย	160
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	164
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	173

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนหมู่บ้าน และจำนวนครัวเรือน ตำบลท่าดอกคำ อำเภอ บึงโขงหลงจังหวัดบึงกาฬ	53
2	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่แยกตามหมู่บ้าน	55
3	จำนวนร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางพารากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	67
4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของการรับรู้ความสามารถของตนเอง	70
5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ความสำเร็จในอาชีพ	75
6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ความพึงพอใจในชีวิต	83
7	เปรียบเทียบ ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามเพศ	90
8	เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามอายุ	92
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกร ชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามอายุ	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Singnificant Difference)	95
11	เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพการสมรส	97
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวน ยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพการสมรส	99
13	เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามระดับการศึกษา	100
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวน ยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามระดับการศึกษา	102
15	การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามระดับการ ศึกษาเป็นรายคู่โดยวิธี LSD (Least Singnificant Difference)	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	108
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกร ชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	110
18	การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นรายคู่โดยวิธี LSD (Least Singnificant Difference)	112
19	เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตาม จำนวนสมาชิก ในครอบครัว	115
20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกร ชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว	117
21	การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสมาชิก ในครอบครัวเป็นรายคู่โดยวิธี LSD (Least Singnificant Difference)	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามเนื้อที่ในการปลูกยางพารา	119
23	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกร ชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามจำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารา	121
24	การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามเนื้อที่ใน การปลูกยางพาราเป็นรายคู่โดย วิธี LSD (Least Singnificant Difference)	123
25	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความพึงพอใจ ในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ	126
26	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความพึงพอใจ ในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ	127
27	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	143

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวก

หน้า

1	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง	165
2	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสำเร็จในอาชีพ	167
3	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในชีวิต	170

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล เจริญไขเชิงพฤติกรรม และเจริญไขเชิงสภาพแวดล้อม	14
2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผล ที่จะเกิดขึ้น	15
3	แสดงพฤติกรรม และสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดจากการรับรู้ ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่เกิดจากการกระทำ ในระดับที่แตกต่างกัน	16
4	โมเดลความสำเร็จในอาชีพของ Iles <i>et al.</i>	23
5	โมเดลความสำเร็จในอาชีพทางการบริหารของ Judge <i>et al.</i>	24
6	โมเดลความสำเร็จในอาชีพของ Lau and Shaffer	25
7	กรอบแนวคิดในการวิจัย	51

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาในทุกๆ ด้านของประเทศ ถึงแม้ว่าคุณค่าของความเป็นคนจับต้องไม่ได้ ไม่เป็นรูปธรรมก็ตาม และมนุษย์ทุกคน ทุกเพศทุกเผ่าพันธุ์ในโลกล้วนย่อมมีความประสงค์ที่ต้องการมีชีวิตที่เป็นสุข หรือความพอในชีวิต ตามทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow (1970) แต่การจะมีชีวิตเป็นสุขได้นั้น ต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายด้านที่มีความสัมพันธ์กัน เกี่ยวข้องผสมผสานกลมกลืนกันไป เช่น การมีสุขภาพจิตดี สามารถควบคุมอารมณ์ต่างๆ ได้ ไม่มีทุกข์ หรือมีมากจนเกินไป ไม่ได้ มีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ทั้งผู้คน และธรรมชาติ ตามสมควร การมีรายได้เพียงพอเลี้ยงดูตัวเอง และครอบครัว ครอบครัวมีความอบอุ่น มีที่อยู่อาศัย มีอาชีพ มีความเสมอภาค มีเสรีภาพ มีการศึกษา มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีคุณธรรม และจริยธรรม รวมทั้ง การอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างเป็นสุข ความต้องการชีวิตที่เป็นสุข เป็นปัญหาหนัก ที่ไม่มีที่ท่าว่าจะคลี่คลาย แม้จะมีข้อเสนอเพื่อการแก้ไขต่อรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม

อาชีพการทำสวนยางพารา ถือเป็นอาชีพที่เกษตรกรให้ความสนใจ และยึดเป็นอาชีพหลักอย่างแพร่หลาย ในภาคอีสาน และภาคใต้ เช่นเดียวกันกับเกษตรกรในชุมชนตำบลท่าดอกคำ ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และปลูกยางพารา เป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิต แบบครอบครัวขยาย ประกอบด้วยหมู่บ้านจำนวน 13 หมู่บ้าน มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สามารถนําน้ำจากแม่น้ำโขง มาใช้เพื่อการเกษตรได้ตลอดทั้งปี จากสภาพภูมิอากาศที่มีฝนตก มากกว่า 1,778.05 มิลลิเมตร (ค่าเฉลี่ย 10 ปี 2542-2551, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบึงกาฬ) จึงเหมาะแก่การปลูกยางพารา เพราะได้น้ำอย่างที่มีคุณภาพดี และระยะเวลาที่ให้ผลผลิตก็ยาวนานกว่า 6 เดือน จากความต้องการยางพาราในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ราคายางสูงขึ้น ประกอบกับ มีตลาดที่รองรับผลผลิตของยางพาราที่เพิ่มขึ้นมาก จึงทำให้เกษตรกร มีสภาพทางเศรษฐกิจดีขึ้น แต่ความกังวลด้านความเป็นธรรมในด้านราคา ความไม่เสถียรภาพในราคาของยางพาราที่อิงกับราคาน้ำมันที่มีความผันผวนตลอดเวลา (สำนักตลาดกลางยางพารา อำเภอลาดหลวง)

จังหวัดสงขลา, มิถุนายน, 2553) การถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ราคาปุ๋ย ยากำหญา
ภัยธรรมชาติ รวมถึงการเปลี่ยนเวลานอนจาก กลางคืนเป็นกลางวัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อ
ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราทั้งสิ้น

ความพึงพอใจในชีวิตเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของบุคคลทุกคน เพราะเป็นองค์ประกอบที่
สำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยเฉพาะสำหรับเกษตรกรชาวสวนยางพารา ซึ่งเป็น
ความรู้สึกของบุคคลต่อสภาพที่เป็นอยู่อย่างมีความสุข ความสุขนั้นไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นจากการ
ที่บุคคลได้รับการตอบสนองอย่างสมบูรณ์ในทุกสิ่งที่ต้องการ แต่รวมหมายถึง ความสุขที่เกิดจาก
ปรับตัวเข้ากับสภาพต่างๆที่เกิดขึ้น หรือสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี (Powell, 1983) ความพึงพอใจใน
ชีวิต จะทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารา มีความพร้อมในการเผชิญความเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน
และเห็นคุณค่าในตัวเอง เพราะฉะนั้น ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีความพึงพอใจในชีวิตสูง จะ
เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความสุขสมบูรณ์ ความมีสุขภาพดี และการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ขณะเดียวกัน ถ้า
เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีความพึงพอใจในชีวิตต่ำ ก็เป็นสิ่งที่สะท้อนถึง ความรู้สึกที่ไม่มี
ความสุขในการดำเนินชีวิต ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และมีการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆใน
ชีวิตได้ยาก ความพึงพอใจในชีวิตจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น การรับรู้ความสามารถของ
ตน ความสำเร็จในอาชีพ (Bandura, 1977)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลตัดสินใจ เกี่ยวกับความสามารถ
ของตนเองที่จะจัดการ และดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Bandura,
1986) การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคลมีการรับรู้
ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล และในแต่ละ
สถานการณ์ ฉะนั้นการกำหนดพฤติกรรมที่แสดงออก จึงขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนใน
สถานการณ์นั้นๆ การรับรู้ความสามารถของตนเอง สามารถวัดได้ตาม มิติด้านขนาด มิติด้านความ
เข้มแข็ง และมิติด้านแผ่ขยาย (Bandura, 1977) ดังนั้นถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพารา รับรู้
ความสามารถของตนในทั้งสามมิติมาก จะทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารา มีความอดทน อุตสาหะ
ไม่ท้อถอยง่าย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราเกิด
ความสุข และความพึงพอใจในชีวิต

ความสำเร็จในอาชีพ เป็นการประเมินตนเองด้านผลสัมฤทธิ์จากความสำเร็จในการทำงาน
ความก้าวหน้าในการทำงาน และประสิทธิภาพในการทำงาน ความสำเร็จในอาชีพ เป็นสิ่งที่สร้าง

แรงจูงใจ ความตั้งใจมุ่งมั่น เพียรพยายามในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จ และสร้างความพึงพอใจให้กับบุคคล ทำให้บุคคลทุ่มเทเพื่อให้ถึงเป้าหมายอื่นต่อไป (นภดล คำเต็ม, 2545) ความสำเร็จในอาชีพสามารถวัดได้จากความรู้สึกภายในจาก 5 ด้าน คือ ความสำเร็จด้านการทำงาน ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสำเร็จด้านการเงิน ความสำเร็จตามลำดับขั้น ความสำเร็จในชีวิต (Gattiker and Larwood, 1986) เกษตรกรชาวสวนยางพาราตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ เป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ ในการทำสวนยางพารามาประมาณ 13 ปี หากประสบความสำเร็จในอาชีพการทำสวนยางพารา และรายได้จึงอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ที่ช่วยสร้างความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราให้มีความสุข

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจ ที่จะศึกษา การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ความยั่งยืนในการประกอบอาชีพในการทำสวนยางพารา รักในถิ่นฐาน ไม่อพยพย้ายถิ่นเพื่อไปทำงานในเมืองใหญ่ หรือเมืองหลวง และการพัฒนาอาชีพของผลผลิตทั้งปริมาณ และคุณภาพ เพิ่มมูลค่าของผลผลิตจากวัตถุดิบยางพารา ซึ่งเป็นอีกปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีความพึงพอใจในชีวิตมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ระดับความสำเร็จในอาชีพ และระดับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง กับ ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในอาชีพ กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึง ปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ
2. ทำให้ทราบถึง ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ
3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง กับ ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ
4. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในอาชีพ กับ ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ
5. เพื่อใช้เป็นแนวทางให้แก่หน่วยงาน และองค์กรต่างๆส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางพาราให้มีความสุขในการดำเนินชีวิต

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกยางพารา จำนวน 13 หมู่บ้าน 1,699 ครัวเรือน ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2553 จากสำนักงานเกษตรอำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬแยกจากจังหวัดหนองคาย เมื่อเดือน เมษายน 2554) จำนวน 1,699 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย กำหนดให้ 1 ครัวเรือนมีผู้แทนลงทะเบียนเกษตรกร 1 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 สถานภาพการสมรส
- 1.4 ระดับการศึกษา
- 1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- 1.6 จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- 1.7 จำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารา

2. การรับรู้ความสามารถของตนเอง

- 2.1 มิติตามขนาด
- 2.2 มิติตามความเข้มแข็ง หรือความมั่นใจ
- 2.3 มิติสากลหรือ แผ่ขยาย

3. ความสำเร็จในอาชีพ

- 3.1 ความสำเร็จด้านการงาน
- 3.2 ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 3.3 ความสำเร็จด้านการเงิน
- 3.4 ความสำเร็จด้านความก้าวหน้า
- 3.5 ความสำเร็จในชีวิต

ตัวแปรตาม ได้แก่

ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ แบ่งออกเป็น

1. ความสุขในการดำเนินชีวิต
2. ความตั้งใจ และอดทนต่อชีวิต
3. ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย กับความสำเร็จ
4. อึดทนท้าน
5. ระดับอารมณ์

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

เกษตรกรชาวสวนยางพารา หมายถึง ผู้ที่เป็นหลักในการทำการเกษตรเกี่ยวกับสวนยางพาราของครอบครัว และสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับ การปลูกยางพารา การดูแล และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรอำเภอบึงโขงหลงแล้ว อยู่ในพื้นที่ 13 หมู่บ้าน 1,699 คน ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนพื้นที่ในการปลูกยางพารา

เพศ หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นเพศชาย หรือเพศหญิงของเกษตรกรชาวสวนยางพาราผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ หมายถึง ระยะเวลาที่นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราตอบแบบสอบถามโดยนับอายุเต็มปีโดยแบ่ง เป็นอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี, อายุ 40 – 59 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป

สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพการครองคู่ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา แบ่งเป็น โสด, สมรส และหย่าร้าง หม้าย หรือแยกกันอยู่

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาสูงสุดของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในปีที่ตอบแบบสอบถาม นับเป็นจำนวนปีที่ศึกษาถึงระดับการศึกษานั้นๆ แบ่งเป็น ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา และ มัธยมศึกษาปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรชาวสวนยางพารา ได้รับความจากการทำงาน หรือจากแหล่งอื่นเฉลี่ยต่อเดือน โดยแบ่งตามรายได้ขั้นต่ำของประชาชนจากการสำรวจความจำเป็นพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณ 2553 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2553 จังหวัดบึงกาฬ แยกจาก จังหวัดหนองคาย เมื่อเดือน เมษายน 2554) รายได้ขั้นต่ำ/เดือน/ครัวเรือนในตำบลท่าดอกคำ 3,000 บาท แบ่งออกเป็น น้อยกว่า หรือเท่ากับ 10,000 บาท, 10,001 – 15,000 บาท และ 15,000 บาทขึ้นไป

จำนวนสมาชิกในครอบครัว หมายถึง จำนวนคนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน กับเกษตรกรชาวสวนยางพารา อยู่บ้านหลังเดียวกัน และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน แบ่งเป็น 2-3 คน, 4 – 5 คน และ 6 – 10 คน

จำนวนพื้นที่ในการปลูกยางพารา หมายถึง จำนวนเนื้อที่ ที่เกษตรกรใช้ในการปลูกยางพารา แบ่งเป็น น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่, 16 – 25 ไร่ และ มากกว่า หรือเท่ากับ 26 ไร่

การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราประเมินเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ในการที่จะดำเนินงาน การทำสวนยางพาราให้สำเร็จตั้งแต่ การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ประเมินการตัดสินใจความสามารถของตนเอง ที่จะจัดการและดำเนินการทำสวนยางพาราให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเป็นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพการทำสวนยางพารา ตามแนวคิดของ Bandura (1977) สามารถวัดได้ใน 3 มิติ ดังนี้ คือ

มิติตามขนาด หมายถึง ระดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในการทำกิจกรรม ซึ่งจะแปรผันตามความยากง่ายของงานที่จะกระทำ ในเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองจะพยายามทำกิจกรรมในระดับที่ง่ายเท่านั้น หากให้ทำใน

กิจกรรมที่yakเกินการรับรู้ความสามารถของคนที่มืออยู่ก็เกิดความล้มเหลวในการทำงานได้ ดังนั้น การที่จะให้เกษตรกรชาวสวนยางพารากระทำกิจกรรมใดๆ จำเป็นต้องพิจารณาไม่ให้กิจกรรมนั้น yakเกินระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ที่เกษตรกรชาวสวนยางพารานั้นมีอยู่

มิตិความเข้มแข็ง ของ ความมั่นใจ หมายถึง ความเชื่อมั่นของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในการประเมินกำลังความสามารถของตนเองในการทำสวนยางพารา เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีความแข็งแกร่งอดทนสูง จะมีความเพียรพยายามในการกระทำกิจกรรมนั้นๆต่อไป แม้จะประสบกับอุปสรรค หรือความล้มเหลวก็ตาม ในทางตรงกันข้ามหากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ไม่มีความแข็งแกร่ง อดทนน้อยจะเป็นการลดความพยายามในการกระทำกิจกรรมนั้นๆ หรือยุติการกระทำนั้น

มิติสากล หรือ มิติแผ่ขยาย หมายถึง ความมั่นใจในความสำเร็จที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราเคยประสบ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่มีความคล้ายคลึงกันในด้านสถานการณ์

ความสำเร็จในอาชีพ หมายถึง เกษตรกรชาวสวนยางพารา รับรู้ว่า ตนเองมีความสุขในการทำสวนยางพารา และได้อุทิศตนเองในการทำสวนยางพารา ได้รับการยอมรับนับถือจากสมาชิกในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และชุมชน ได้รับค่าตอบแทนในการทำงานอย่างยุติธรรม เหมาะสมกับคุณภาพ และปริมาณผลผลิต และมีความพึงพอใจกับชีวิตทุกด้าน ซึ่งสามารถวัดได้ตามแนวคิดของ Gattiker and Larwood (1986) มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ความสำเร็จด้านการทำสวนยางพารา ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเกษตรกร ความสำเร็จด้านการเงิน ความสำเร็จตามลำดับขั้น และความสำเร็จในชีวิตดังนี้คือ

ความสำเร็จด้านการทำงาน หมายถึง การรับรู้ตนเองของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ได้รับข้อมูลย้อนกลับ จากทุกส่วนในทางบวก ได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้ทักษะใหม่ๆในการทำสวนยางพารา ได้รับการรับผิดชอบงานอย่างเพียงพอในการดูแลสวนยางพารา ได้รับการสนับสนุนการทำสวนยางพาราอย่างเต็มที่ มีความสุขในการทำสวนยางพารา อุทิศตนในการทำสวนยางพารา และได้ทำงานที่ตนชื่นชอบ

ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง เกษตรกรชาวสวนยางพารา ระบุว่า ตนเอง ได้รับการยอมรับ ความเคารพนับถือ ได้รับความเชื่อมั่นจากเพื่อนเกษตรกร ได้รับการประเมินผลงานที่ดีจากเกษตรกรอำเภอ

ความสำเร็จด้านการเงิน หมายถึง เกษตรกรชาวสวนยางพารา ระบุว่าตนเองได้รับ ค่าตอบแทนในการทำสวนยางพาราที่ยุติธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรรายอื่น มีรายได้ที่สูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนเกษตรกร และได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของตนเอง ที่มอบให้แก่การทำสวนยางพารา

ความสำเร็จตามลำดับขั้น หมายถึง การรับรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ว่า ตนเองมีความพึงพอใจ กับการได้รับการยกย่องเป็นเกษตรกรดีเด่นในการทำสวนยางพารา ได้รับการยกระดับเป็นเกษตรกรต้นแบบ การยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ และการเพิ่มปริมาณการปลูกยางพารา ตามที่ตั้งเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนด และได้ก้าวสู่เป้าหมายในทุกด้าน

ความสำเร็จในชีวิต หมายถึง เกษตรกรชาวสวนยางพารา ระบุว่าตนเองมีความสุข กับชีวิตส่วนตัว เพลิดเพลินกับกิจกรรมอื่นที่ไม่ใช่การทำสวนยางพาราอย่างเดียวน มีความพึงพอใจ กับชีวิตทุกด้าน และอุทิศตนเองให้กับการทำสวนยางพารา

ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง เกษตรกรชาวสวนยางพารามีความรู้สึกที่มีความสุข มีขวัญ และกำลังใจ ในการดำเนินชีวิต ความรู้สึกที่มอ้อมอ้อมใจ ในการดำเนินชีวิต และพอใจในตนเอง ความรู้สึกในการยอมรับความสำเร็จ และความล้มเหลวในชีวิตได้ มองโลกในแง่ดี สามารถคิด และตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง ระบุว่าชีวิตมีความหมาย สามารถปรับตัวได้เข้ากับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งสามารถ สร้างตัวชีวิตความพึงพอใจได้ดังนี้คือ ความสุขในการดำเนินชีวิต ความตั้งใจ และอดทนต่อชีวิต ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย กับความสำเร็จ อัตมโนทัศน์ ระดับอารมณ์

ความสุขในการดำเนินชีวิต หมายถึง เกษตรกรชาวสวนยางพารามีความสุขในการทำกิจวัตรประจำวัน มีความกระตือรือร้นในการทำสวนยางพารา มีการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบกับการทำสวนยางพารา มีการติดต่อสังสรรค์กับเพื่อนเกษตรกรอื่น มีความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าของยางพารา และมีความพอใจในสภาพที่เป็นอยู่

ความตั้งใจ และอดทนต่อชีวิต หมายถึง เกษตรกรชาวสวนยางพารายอมรับว่า ชีวิตมีความหมาย มีการยอมรับ และยืนหยัด ต่อสู้ปัญหาหนักๆ ในชีวิตได้โดยไม่คิดจะเปลี่ยนแปลง เหตุการณ์ต่างๆ ในอดีต และมองว่าปัญหาเหล่านั้น เป็นประสบการณ์ชีวิต ที่ให้ประโยชน์อีกแง่มุมหนึ่ง

ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย กับความสำเร็จ หมายถึง ความรู้สึกของเกษตรกรชาวสวนยางพาราว่า ความต้องการ หรือเป้าหมายที่เกษตรกรตั้งไว้บรรลุตามเป้าหมาย

อัตมโนทัศน์ หมายถึง การรับรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ว่าตนเองมีสุขภาพกาย จิต และสังคมที่ดี มีความรู้สึก ว่า ตนได้ทำในสิ่งที่ดีที่สุดในปัจจุบันดีกว่าอดีต เนื่องจากเวลาในปัจจุบันเป็นเวลาที่ดียิ่งที่สุดที่ไม่เคยมีมาก่อน และมีความรู้สึก ว่า ร่างกายยังแข็งแรงสามารถพบเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ และพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง

ระดับอารมณ์ หมายถึง การแสดงออกของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ที่แสดงถึงความสุข การมีทัศนคติ และอารมณ์ในทางที่ดี มีความพอใจ การทำสวนยางพาราในปัจจุบัน พอใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์ และช่วยเหลือ เกษตรกรอื่นที่เริ่มต้นการทำสวนยางพารา และไม่รู้สึกลำบาก หรือว่าเหนื่อยแต่อย่างไรเมื่อเกิดความล้มเหลว

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ การตรวจสอบเอกสารในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิดที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษา โดยมีหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิต
4. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การรับรู้ความสามารถของตนเอง

ความหมายการรับรู้ความสามารถของตนเอง

วิสาลักษณ์ ชั่ววลี (2541: 31) ให้นิยามการรับรู้ความสามารถของตนเอง ว่า หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่า ตนมีความสามารถที่จะจัดระบบ (Organize) และกระทำเพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดได้ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมของบุคคล ในเรื่องวิธีการกระทำ ความพยายาม ความอดทนต่ออุปสรรค และความล้มเหลว

ทัศนีย์ ประสพกิตติคุณ (2544: 2-3) ให้ความหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเอง หรือ การรับรู้สถานะภาพของตนเอง ว่าหมายถึง การตัดสินใจความสามารถของตนเองในการประกอบกิจกรรมที่กำหนด ภายใต้สถานการณ์ที่จำเพาะ จะมีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคคล และได้อธิบายว่าไม่ใช่เป็นเรื่องของลักษณะบุคลิกภาพไม่ได้ขึ้นกับลักษณะของสิ่งแวดล้อม แต่การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการคาดหมายของบุคคลในความสามารถของตนเอง ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามลักษณะของงาน หรือกิจกรรมที่กำหนด และสถานการณ์ที่เผชิญอยู่

Bandura (1986) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง เป็นการที่บุคคลประเมินตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ที่จะจัดการ และดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

Hjelle and Zeigler (1992) ได้ให้นิยามการรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การตัดสินของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการกระทำใดๆ ในสถานการณ์ หรืองานที่มีความเฉพาะเจาะจง โดยมีการพิจารณาถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

Pajares (1996) กล่าวถึง การรับรู้ความสามารถของตนเอง ในความหมายว่า เป็นการตัดสินความสามารถของบุคคลในการกำหนดรูปแบบการกระทำที่จะทำให้งานสำเร็จ ภายใต้สถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง โดยมีการพิจารณาถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

Goodstein (1996 cited in Concise Encyclopedia of Psychology, 1996) กล่าวว่า เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนนั้นมีสาเหตุมาจาก 4 แหล่ง ได้แก่

- 1) การมีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ จะสร้างความเชื่อมั่นในการสร้างความสามารถของบุคคล
- 2) ตัวแบบทางสังคมจะสร้างแรงจูงใจเพิ่มความสามารถของบุคคล
- 3) การโน้มน้าวใจของสังคมเป็นสิ่งสนับสนุนให้คนมีความพยายามมากขึ้น
- 4) มีความเชื่อเกี่ยวกับสรีรวิทยา

สรุปได้ว่า รับรู้ความสามารถของตนเองหมายถึง การที่บุคคลประเมินเกี่ยวกับการตัดสินความสามารถของตนเอง ที่จะจัดการ และดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเป็นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก ซึ่งขึ้นอยู่กับรับรู้ความสามารถของตนเองในสถานการณ์นั้น

ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self – Efficacy Theory)

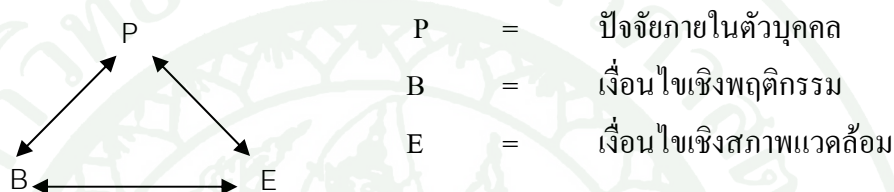
ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นทฤษฎีที่ Albert Bandura ได้ศึกษา และพัฒนา มาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของสังคม (Social learning theory) ซึ่งในปี ค.ศ. 1986 Bandura ได้ขยาย แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ของสังคมให้กว้างขวางขึ้น และเปลี่ยนชื่อทฤษฎีใหม่เป็น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory)

Bandura (1986) เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ซึ่งประกอบด้วยแนวคิด 3 ประการ

1. แนวคิดของการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational learning) เป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถถ่ายทอดทั้งความคิด และการแสดงออกได้พร้อมๆกัน คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวของสังคมได้โดยผ่านทางสื่อได้ ซึ่งเป็นการผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้อื่น ไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง
2. แนวคิดของการกำกับตัวเอง (Self – regulation) เกิดจากความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจาก การที่มนุษย์สามารถกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อ ควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองได้ ต้องผ่านการฝึกฝน และพัฒนา
3. แนวคิดของการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self - efficacy) เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถแห่งตนเอง ที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออกขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนเองในสถานการณ์นั้นๆ นั้นเอง

Bandura (1997) ได้เสนอแนวคิดว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคล (Internal person factor = P)
2. เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม (Behavior condition = B)
3. เงื่อนไขเชิงสภาพแวดล้อม (Environmental condition = E)

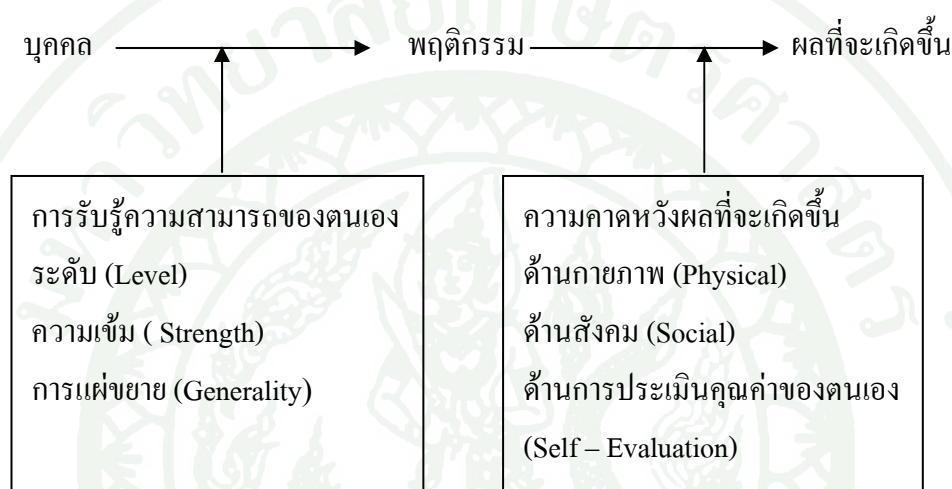
ภาพที่ 1 แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม และเงื่อนไขเชิงสภาพแวดล้อม

ที่มา: Bandura (1997: 6)

Bandura (1997) เสนอว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้งสามนี้ มีลักษณะต่อเนื่องเป็นขั้นตอนเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกันไว้ (Interlocking system) กล่าวคือ ในแต่ละองค์ประกอบต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกัน และกันซึ่งอิทธิพลขององค์ประกอบใดจะมากหรือน้อยแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความแตกต่างของสภาพแวดล้อม นอกจากนี้พฤติกรรมของบุคคล ยังเป็นผลจากการเรียนรู้ทางสังคม นั่นคือ มนุษย์เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ กับ เหตุการณ์ และระหว่างพฤติกรรมกับ ผลที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้จะกลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ นอกจากนี้บุคคลมักใช้เงื่อนไขของสภาวะแวดล้อม ประสิทธิภาพ หรือผลลัพธ์ที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น เป็นข้อมูลในการตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมครั้งต่อไป อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ที่ได้รับจากสังคมในเงื่อนไขดังกล่าว โดยเปรียบเสมือนเป็นตัวเสริมแรงในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวัง

Bandura (1997) ได้เสนอภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังในผลที่เกิดขึ้น ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น

ที่มา: Bandura (1997: 22)

จากภาพที่ 2 อธิบายว่า การที่บุคคลจะตัดสินใจว่า จะกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนเองว่า มีความมั่นใจที่จะกระทำได้ในระดับใด ส่วนความคาดหวังในผลที่เกิดขึ้นนั้น เป็นการคาดหวังต่อผลที่จะเกิดด้านกายภาพ ด้านสังคม และด้านการประเมินคุณค่าของตนเองจากการกระทำ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ถ้าเพียงด้านใดสูง หรือต่ำ บุคคลนี้มีแนวโน้มจะไม่แสดงพฤติกรรม ดังภาพที่ 3

ความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น

		ต่ำ	สูง
การรับรู้ ความสามารถ ของตนเอง	สูง	ไม่เห็นด้วย อาจจะกระทำ	เกิดการกระทำ มีความพึงพอใจ
	ต่ำ	ไม่สนใจ หลีกเลี่ยงจะไม่ทำแน่นอน	รู้สึกหมดคุณค่า เกิดความท้อแท้ไม่กระทำ

ภาพที่ 3 แสดงพฤติกรรม และสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดจากการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดจากการกระทำในระดับที่แตกต่างกัน
ที่มา: Bandura (1997: 20)

จากภาพที่ 3 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความคาดหวังต่อผลที่จะเกิดขึ้น โดยที่การรับรู้ความสามารถของตนเองจะเป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าสามารถทำงานได้ในระดับใด ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นนั้นเป็นการตัดสินใจว่า ผลกรรมใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งสามารถแสดงถึงพฤติกรรม และสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ความสามารถของตัวเอง และความคาดหวังต่อผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำในระดับที่แตกต่างกันได้

จากภาพที่ 2 และภาพที่ 3 จะเห็นได้ว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรม หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังถึงผลที่จะได้รับหลังจากทำพฤติกรรมนั้น ถ้าบุคคลเรียนรู้ว่า การกระทำนั้นจะเกิดผลที่เป็นประโยชน์ต่อตน และรับรู้ว่าคุณมีความสามารถเพียงพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลนั้นเรียนรู้ว่า การกระทำนั้นจะเกิดผลที่เป็นประโยชน์ต่อตน แต่รับรู้ว่าคุณไม่มีความสามารถพอ ก็จะมีแนวโน้มว่าบุคคลจะไม่กระทำสิ่งนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดหวัง ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้งสาม คือใน

แต่ละองค์ประกอบทั้ง สามตัวก็มีอิทธิพลซึ่งกัน และกันซึ่งอิทธิพลขององค์ประกอบใดจะมีมาก หรือน้อยแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความแตกต่างของสภาพแวดล้อม และเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม กล่าวคือ พฤติกรรมของบุคคล เป็นผลจากการเรียนรู้ทางสังคม มนุษย์เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่าง เหตุการณ์ กับเหตุการณ์ และระหว่างพฤติกรรม กับผลที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้ จะกลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ นอกจากนี้บุคคลมักใช้เงื่อนไขของ สภาพแวดล้อม ประสบการณ์ หรือผลลัพธ์ที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น เป็นข้อมูลในการตัดสินใจที่จะ แสดงพฤติกรรมครั้งต่อไป อาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ย่อมขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ที่ได้รับจากสังคมในเงื่อนไขดังกล่าว โดยเปรียบเทียบเป็นตัวเสริมแรงใน การแสดงพฤติกรรมของบุคคล

แหล่งที่มาของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

Bandura (1986 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539) เสนอแนะว่า บุคคลจะมีการรับรู้ ความสามารถของตนเองมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาดังนี้

1. การบรรลุจากการกระทำของตนเอง (Enactive attainment) เป็นแหล่งข้อมูลที่มีอิทธิพล ต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของบุคคลมากที่สุด เนื่องจากเป็นประสบการณ์ตรง ภายหลัง การกระทำนั้นถ้าประสบความสำเร็จจะทำให้เขารับรู้ถึงความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะ อย่างยิ่งในประสบการณ์ที่ยากลำบาก หรือที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญ (Enactive mastery experiences) ในทางตรงข้ามถ้าล้มเหลวจะทำให้การรับรู้ความสามารถของตนเองลดลง
2. การได้เห็นประสบการณ์จากผู้อื่น (Vicarious experiences) ความคาดหวังเกี่ยวกับ ความสามารถของบุคคลนั้น ส่วนหนึ่งได้อิทธิพลมาจากการได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่น ประสบความสำเร็จ จากการกระทำพฤติกรรม การที่บุคคลได้เห็นผู้อื่นกระทำพฤติกรรมที่มีลักษณะ คล้ายคลึงกันแล้วประสบความสำเร็จก็จะทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความสามารถของ ตนเองเพิ่มขึ้น
3. การได้รับคำพูดชักจูง (Verbal persuasion) หมายถึงการที่คนอื่นใช้ความพยายามในการ พูดยกย่องบุคคล เพื่อให้เขาเชื่อว่า เขามีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ ประสบความสำเร็จได้ การพูดเกลี้ยกล่อมจากผู้อื่นจะมีส่วนช่วยให้บุคคลมีกำลังใจ มีความเชื่อมั่น ในการกระทำมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความพยายามกระทำพฤติกรรมต่างๆ ให้สำเร็จมี

ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับบุคคลที่พูดเกลี้ยกล่อมให้เกิดความเชื่อถือ ใ้วางใจ และมีความสำคัญต่อตัวเขา และเพื่อให้ได้ผลดี ควรใช้ร่วมกับการทำให้บุคคลมีประสบการณ์ของความสำเร็จ ซึ่งอาจต้องค่อยๆ สร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคล อย่างค่อยเป็นค่อยไป และให้เกิดความสำเร็จตามลำดับขั้นตอน พร้อมทั้งการพูดชักจูงร่วมกัน

4. ภาวะทางสรีระ (Physiological state) การรับรู้ความสามารถของตนเองของบุคคลจะสูงหรือต่ำ ส่วนหนึ่งขึ้นกับสภาวะสรีระวิทยาของเขาเอง เช่น ในภาวะที่ร่างกายเกิดความตื่นตัว เช่น วิดกกังวล ตื่นเต้น อ่อนเพลีย เมื่อยล้า หรือเมื่อถูกกระตุ้นอารมณ์ (Emotion arousal) เช่น ถูกดูถูกว่ากล่าวตักเตือน หรือในภาวะที่ร่างกายถูกกระตุ้นมากๆ มักจะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมได้ไม่ดีเท่าที่ควร หรือมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความเครียดที่ไม่เหมาะสม อันจะทำให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ บุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองจากภาวะการกระตุ้นเร้าทางอารมณ์ และสร้างความรู้สึกลงในเชิงบวก เช่น การสร้างให้เกิดความคุ้นเคย กับสถานการณ์ ฝึกให้บุคคลลดความตื่นเต้นจะมีผลในการช่วยเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Bandura, 1977)

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถเสริมสร้างให้เกิดขึ้นได้หลายวิธีด้วยกัน ทั้งนี้เราอาจเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง หรือจะใช้หลายวิธีผสมผสานกันก็ได้ (Bandura, 1986)

ผลของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

Bandura (1986 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีผลต่อบุคคลในเรื่องต่อไปนี้

1. พฤติกรรมเลือก ในชีวิตประจำวันการที่บุคคลตัดสินใจว่า เขาจะต้องกระทำพฤติกรรมใด และต้องกระทำนานเท่าใดนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก การรับรู้ความสามารถของตนเอง บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงงาน และสถานการณ์ที่เขาเชื่อว่า ขากเกินความสามารถของเขา แต่บุคคลจะเลือกทำกิจกรรมที่เขาแน่ใจว่า เขามีความสามารถที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จได้ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง จะเลือกทำงานที่มีลักษณะท้าทาย มีแรงจูงใจในการพัฒนาความสามารถของตนเองให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ส่วนบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ มักจะหลีกเลี่ยงงาน ท้อถอย ขาดความมั่นใจในตัวเอง ซึ่งเป็นการปิดโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง

2. การใช้ความพยายาม และมุ่งมั่นในการทำงาน การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นตัวกำหนดว่า เขาจะใช้ความพยายามมากเท่าใด และจะมีความทนทานต่อการเผชิญหน้า กับอุปสรรคต่างๆ ที่ไม่พึงพอใจได้นานเท่าไร การที่บุคคลใช้ความพยายาม ความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มที่ตลอดเวลา บุคคลนั้นก็มีแนวโน้มที่จะทำงานได้ประสบความสำเร็จสูง ส่วนบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถตนเองต่ำ จะสงสัยในความสามารถของตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคหรือพบกับงานที่รู้สึกว่ายาก ทำให้ขาดความพยายาม และเลิกกระทำไปในที่สุด

3. แบบแผนของของความคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ การตัดสินใจความสามารถของบุคคลมีอิทธิพลต่อรูปแบบการคิด และปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคลในระหว่างกระทำพฤติกรรม และการมุ่งหวังเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในอนาคตของเขา บุคคลซึ่งรับรู้ว่าคุณมีความสามารถสูง จะมีความพยายาม และเอาใจใส่ในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ มาก และเมื่อพบอุปสรรคต่างๆ บุคคลก็จะกระตุ้นตนเองให้ใช้ความพยายามมากยิ่งขึ้น หากประสบการณ์ล้มเหลว เขาจะคิดว่าตนเองใช้ความพยายามไม่เพียงพอ ส่วนบุคคลที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถต่ำ มีแนวโน้มที่จะมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อตนเองเชิงลบ เช่น ไม่มีความสุข มีความหวาดหวั่น มีความเครียดสูง เขาจะกระทำพฤติกรรมต่างๆ อย่างไม่เต็มความสามารถ เมื่อล้มเหลวก็จะคิดว่าเป็นเพราะความสามารถของเขาไม่เพียงพอ

4. บุคคลเป็นผู้แสดงพฤติกรรม มากกว่าเป็นสิ่งที่ทำนายพฤติกรรม กล่าวคือ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง จะเป็นคนที่พยายามกระทำพฤติกรรม และยอมรับผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นผลจากการกระทำพฤติกรรมของตนเอง มักเลือกการกระทำที่มีลักษณะท้าทาย และจะใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อให้การกระทำนั้นบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าในบางครั้งจะประสบความล้มเหลว เขาก็จะไม่ท้อถอย และกล่าวโทษว่าเป็นเรื่องโชคชะตา แต่เขาจะให้ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อไป ซึ่งแตกต่างบุคคลที่มีความสามารถของตนเองต่ำ มักจะเป็นคนไม่ค่อยกระทำกิจกรรม และหลีกเลี่ยงการกระทำที่ยาก ขาดความพยายาม มีความทะเยอทะยานต่ำ และมีความเครียดสูง

การวัดการรับรู้ความสามารถของตน

ตามแนวคิดของ Bandura (1997) การรับรู้ความสามารถของตนเอง สามารถวัดได้ใน

3 มิติ ดังนี้ คือ

1. มิติตามขนาด (Magnitude) หมายถึง ระดับความเชื่อมั่นของบุคคลในการกระทำกิจกรรม ซึ่งจะแปรผันตามความยากง่ายของงานที่จะกระทำ ในเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองต่ำ จะพยายามทำกิจกรรมในระดับที่ง่าย ๆ เท่านั้น หากให้ทำในกิจกรรมที่ยากเกินการรับรู้ความสามารถของคนที่มีอยู่ก็เกิดความล้มเหลวในการทำงานได้ ดังนั้นการที่จะให้บุคคลกระทำกิจกรรมใดๆ จำเป็นต้องพิจารณาไม่ให้กิจกรรมนั้นยากเกินระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

2. มิติความเข้มแข็ง หรือความมั่นใจ (Strength) หมายถึง ความเชื่อมั่นของบุคคลในการประเมินกำลังความสามารถของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ บุคคลที่มีความแข็งแกร่งอดทนสูง จะมีความเพียรพยายามในการกระทำกิจกรรมนั้นๆ ต่อไปแม้จะประสบกับอุปสรรค หรือความล้มเหลวก็ตาม ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลที่ไม่มีความแข็งแกร่ง อดทนน้อยจะเป็นการลดความพยายามในการกระทำกิจกรรมนั้นๆ หรือยุติการกระทำนั้น

3. มิติแผ่ขยาย (Generality) หมายถึง ความมั่นใจในความสำเร็จที่บุคคลเคยประสบ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่มีความคล้ายคลึงกันในต่างสถานการณ์

วิสาลักษณ์ ชั่ววลี (2538) ได้สรุปถึงการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองจากผลงานวิจัยต่างๆ พบว่า วิธีการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ใช้กันมาก คือ การวัดความมั่นใจ การวัดที่นิยมรองลงมาคือ การวัดระดับความยาก มักเป็นการถามว่าบุคคลสามารถปฏิบัติงานที่ยากขึ้น หรือไม่ ซึ่งคำตอบจะเป็น “ใช่” และ “ไม่ใช่” ส่วนการวัดแบบที่ 3 คือการวัดแบบผสม จะมีทั้งการวัดความมั่นใจ และระดับความยาก โดยใช้ข้อคำถามเดียวกัน และมีคำตอบให้เลือก 2 แบบ คือ “ใช่” และ “ไม่ใช่” และแบบเปอร์เซ็นต์ หรือบนสเกล 11 หน่วย การรวมคะแนนโดยการรวมคำตอบของความมั่นใจ เฉพาะข้อที่ผู้ตอบ “ใช่” ในสเกลระดับความยาก และพบว่า ยังมีการวัดแบบอื่นๆ อีก จำนวนมากที่มีการนำมาใช้วัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง เช่น การใช้ข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านต่างๆ โดยไม่ได้ให้คำตอบในแง่ของความยากของการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น และระดับความมั่นใจในการทำงาน คำตอบจะเป็นการให้ประเมินค่า โดยใช้มาตราส่วน

แบบ Likert scale ดังนั้นการวัดเหล่านี้จึงไม่ตรงตามแนวคิดที่ Bandura ได้เสนอไว้ในเรื่องของการวัดระดับความยากของงาน และความมั่นใจที่จะปฏิบัติได้ในระดับความยากต่างๆ

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก รวมทั้งเป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างแรงจูงใจของบุคคล ความอยู่ดีกินดี ความสำเร็จในบุคคล อันจะนำสู่ความพึงพอใจในชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเอง สามารถวัดได้จาก มิติตามขนาด หรือระดับ มิติความเข้มแข็ง หรือ ความมั่นใจ และมีมิติสากล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยประเมินการรับรู้ความสามารถของตนเองตามแนวคิดของ Bandura (1977) โดยวัดระดับความเชื่อมั่นของบุคคลในการกระทำกิจกรรมตาม 3 มิติ คือ มิติตามขนาด หรือระดับ มิติความเข้มแข็ง หรือความมั่นใจ และมีมิติสากลหรือ มิติแผ่ขยาย ซึ่งบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองต่ำ จะพยายามทำกิจกรรมที่ง่ายๆเท่านั้น และบุคคลที่มีความแข็งแกร่งอดทนสูง จะมีความเพียรพยายาม ในการกระทำกิจกรรมนั้นต่อไป แม้จะประสบกับอุปสรรค หรือความล้มเหลวก็ตาม ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลที่มีความแข็งแกร่งอดทนน้อย จะมีความพยายามในการกระทำกิจกรรมนั้นๆน้อย เช่นกัน การวัดความมั่นใจในความสำเร็จที่บุคคลเคยประสบการณ์ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่มีความคล้ายคลึงกันในต่างสถานการณ์ได้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ

ความหมายของความสำเร็จในอาชีพ

สมชาย หิรัญภิตติ (2539: 209) กล่าวถึงความสำเร็จในอาชีพว่า ความสำเร็จในอาชีพเป็นลำดับขั้นของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับงาน และเป็นพฤติกรรมที่มีการตรวจสอบการประเมินที่อยู่เหนือเส้นทางชีวิตของบุคคลให้ดำเนินไปตามประสบการณ์ในการทำงานลักษณะต่างๆ

นวลฉวี ประเสริฐสุข (2542) กล่าวว่าความสำเร็จในอาชีพ หมายถึง ผลบวกด้านจิตใจ ตลอดจนสัมฤทธิ์ผล ซึ่งบุคคลได้รับจากประสบการณ์การทำงานของตน

กนกวรรณ กุลชาติชัย (2545) ให้ความหมายของความสำเร็จในอาชีพว่า หมายถึง การประเมินตนเองในแง่ความรู้สึก และความคิดเห็นที่ดีที่มีต่อผลผลิต ขวัญ และบูรณาการในการทำงาน การประเมินตนเองในแง่ของความสำเร็จ ในการทำงาน ความก้าวหน้าในงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน และการรับรู้ถึงการประเมินเชิงบวก โดยเปรียบเทียบกับกับบุคคลที่ประกอบธุรกิจประเภทเดียวกัน

Gattiker and Larwood (1986) ให้ความหมายของความสำเร็จในอาชีพว่า การที่บุคคลพิจารณาถึงความสำเร็จในการทำงานที่เกิดขึ้นจากภายนอก เช่น ค่าตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง และเกิดขึ้นจากความรู้สึกภายใน เช่น ความพึงพอใจในความก้าวหน้าขององค์กร และการได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน

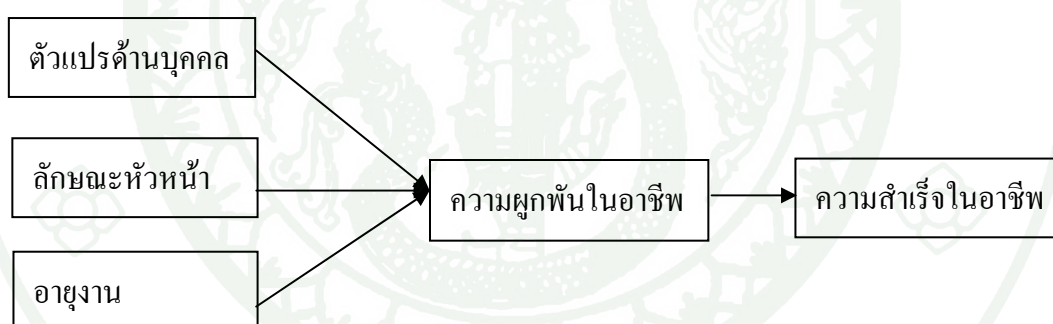
Dubrin (1994: 392) ให้ความหมายของความสำเร็จในอาชีพว่า หมายถึง การประสบความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการเริ่มต้น โดยมีวัตถุประสงค์ และค่านิยมส่วนบุคคลอันเป็นความเชื่อที่ทำให้เกิดการทำงาน รวมไปถึงการได้รับการฝึกฝนตามลำดับ

Judge *et al.* (1995: 485) ได้กล่าวถึงความสำเร็จในอาชีพว่า ความสำเร็จในอาชีพเป็นผลลัพธ์ทางบวก ที่มีต่อจิตใจ หรือการได้บรรลุผลสำเร็จจากประสบการณ์ต่างๆที่ผ่านมาในช่วงชีวิตการทำงานของบุคคล

สรุปได้ว่าความสำเร็จในอาชีพ หมายถึง การประเมินตนเอง รับรู้ว่าคุณมีความพึงพอใจในงาน ความสุขในการทำงาน เสียสละ และอุทิศตนในการทำงาน พุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ และใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่มาปฏิบัติงาน ได้รับการยอมรับนับถือจากตนเอง จากครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และสังคม ได้รับค่าตอบแทนเหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณงาน รวมถึงประสบความสำเร็จตามเป้าหมายในชีวิต และมีความพึงพอใจกับชีวิตในทุกด้าน

แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ

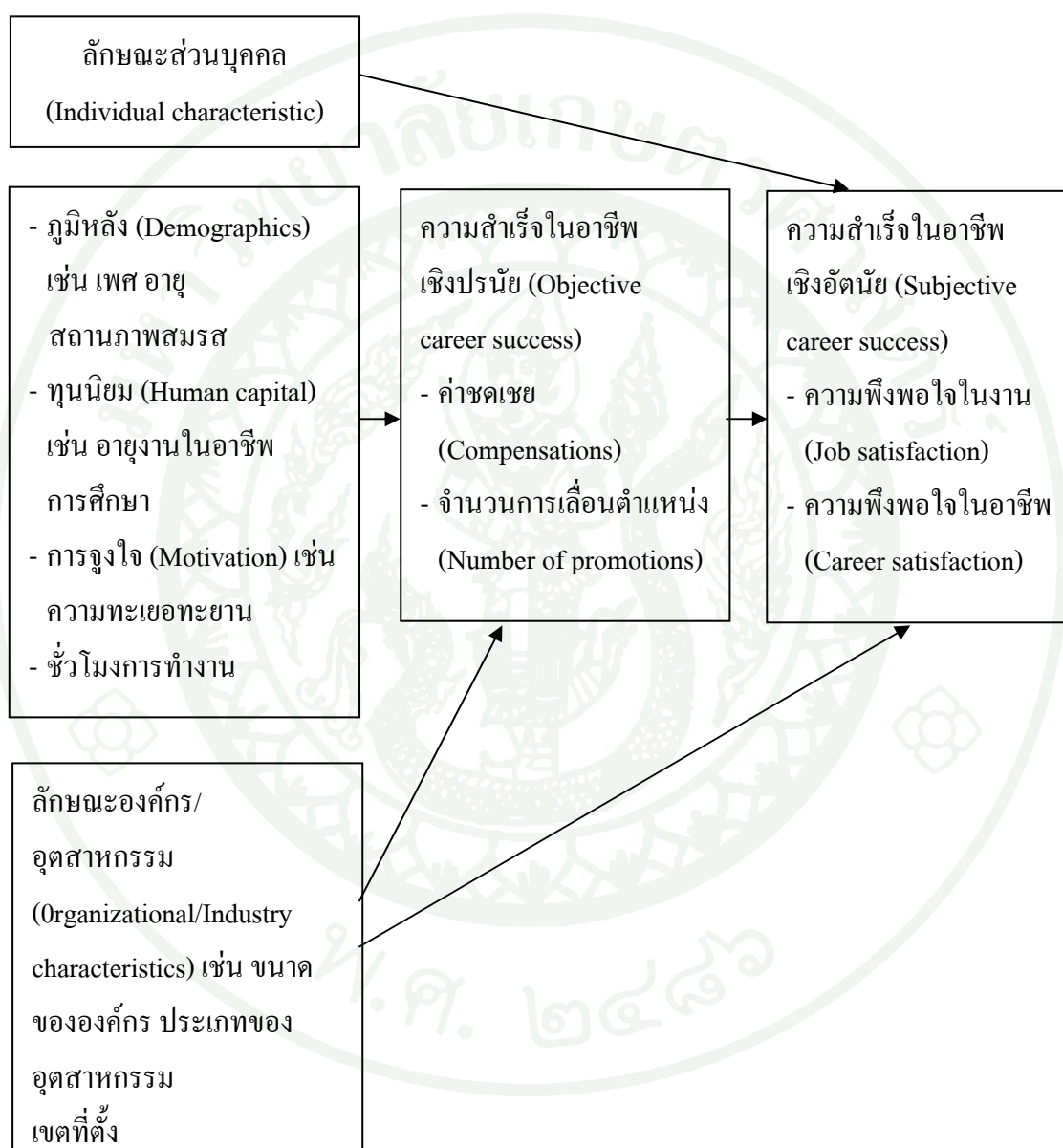
Iles *et al.* (1990: 149 cited in Thomson and Mabey, 1994 อ้างใน ณิชชามน แสงสุข, 2550) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพว่า ได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปรด้านบุคคล ลักษณะหัวหน้า และอายุงาน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ จะส่งผลต่อความผูกพันในอาชีพ และความผูกพันในอาชีพก็ส่งผลต่อความสำเร็จ ในอาชีพของบุคคล ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 โมเดลความสำเร็จในอาชีพของ Iles *et al.*

ที่มา: Iles *et al.* (1990: 149 cited in Thomson and Mabey, 1994: 160)

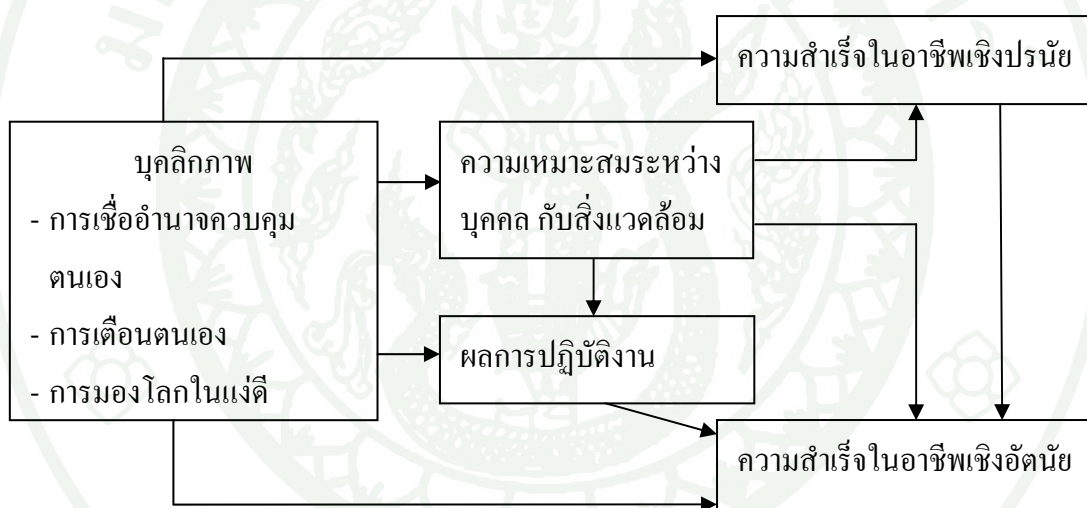
Judge *et al.* (1995: 485 - 519) ได้พัฒนาโมเดลความสำเร็จในอาชีพ ทางการบริหาร (MODEL OF EXECUTIVE CAREER SUCCESS) ซึ่งพัฒนามาจากทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวนมากดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 โมเดลความสำเร็จในอาชีพทางการบริหารของ Judge *et al.*
ที่มา: Judge *et al.* (1995: 488)

จากภาพที่ 5 จะเห็นว่า Judge *et al.* (1995: 485 – 519) ศึกษาความสำเร็จในอาชีพในเชิงปรนัย และอัตนัยโดยหาความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัยนั้น ประเมินจากค่าชดเชย และจำนวนการเลื่อนตำแหน่ง ส่วนความสำเร็จในอาชีพ เชิงอัตนัยนั้น ประเมินจากความพึงพอใจในงาน และ ความพึงพอใจในอาชีพ ซึ่งผลการศึกษพบว่า ความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัยนั้น ได้รับอิทธิพลจาก ลักษณะส่วนบุคคล และลักษณะขององค์การ ส่วนความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัยจะได้รับอิทธิพล มาจากลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะองค์การ และความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัย

Lau and Shaffer (1999: 277) ได้ทำการศึกษาความสำเร็จในอาชีพโดยนำทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ โดยสร้างเป็น โมเดลความสำเร็จในอาชีพขึ้น ดังแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 โมเดลความสำเร็จในอาชีพของ Lau and Shaffer

ที่มา: Lau and Shaffer (1999: 277)

จากภาพที่ 6 จะเห็นได้ว่า Lau and Shaffer (1999: 225- 230) ได้ศึกษาความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัย และอัตนัย โดยศึกษาตัวทำนายความสำเร็จในอาชีพ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) บุคลิกภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย การเชื่ออำนาจควบคุมตนเอง ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง การเตือนตนเอง การมองโลกในแง่ดี และการครองอำนาจ 2) ความเหมาะสมระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม และ 3) ผลการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านบุคลิกภาพ ความเหมาะสมระหว่างบุคคล กับสิ่งแวดล้อม และผลการปฏิบัติงานสามารถทำนายความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัยได้ และตัวแปร

ด้านบุคลิกภาพ ความเหมาะสมระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม และผลการปฏิบัติงานสามารถทำนายความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัยได้ และตัวแปรด้านบุคลิกภาพ และความเหมาะสมระหว่างบุคคล กับสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถเป็นตัวทำนายความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัยได้ นอกจากนี้ยังพบว่า ความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัยสามารถทำนายความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัยได้

นอกจากนี้ Eby *et al.* (2005: 367–399 อ้างใน ณัชชามน แสงสุข, 2550) ได้ศึกษา และ ทบทวนเอกสารงานวิจัย (Metaanalysis) เกี่ยวกับตัวทำนายความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัย และ ความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัย จำนวนทั้งสิ้น 1,401 เรื่อง จากการทบทวนงานเอกสาร และงานวิจัย พบว่า งานวิจัยได้แบ่งประเภทของตัวทำนายความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัย และเชิงอัตนัยออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ทุนมนุษย์ (Human capital) การสนับสนุนจากองค์กร (Organizational sponsorship) ข้อมูลส่วนบุคคล (Socio demographic) และตัวแปรทางจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) และจะประเมินความสำเร็จในอาชีพทั้งเชิงปรนัย และอัตนัย โดยความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัยนั้น ประเมินจากระดับเงินเดือน และการเลื่อนตำแหน่ง ส่วนความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัยนั้น ประเมินจากความรู้สึกพึงพอใจในอาชีพ ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนายทั้ง 4 ประเภท และความสำเร็จในอาชีพพบว่า ทุนมนุษย์ (ได้แก่ จำนวนชั่วโมงการทำงาน การมีส่วนร่วมในการทำงาน ระดับการศึกษา การวางแผนอาชีพ สัมพันธภาพทางสังคม) และข้อมูลส่วนบุคคล (ได้แก่ สถานภาพการสมรส) มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัย ส่วนการสนับสนุนจากองค์กร (ได้แก่ บุคลิกภาพด้านการมีสติรับผิชอบ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพแบบควบคุมเหตุการณ์ และการเชื่ออำนาจควบคุมภายในตนเอง) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัย

ลักษณะของผู้ที่ประสบความสำเร็จ

วิทยา นาควัชร (2544: 111-112) ได้กำหนดว่าบุคคลที่จะประสบความสำเร็จ และ ความสำเร็จในชีวิตได้มากกว่าคนอื่นนั้น ต้องมีคุณสมบัติต่างๆดังนี้

1. ต้องขยัน
2. มีความอดทน
3. หมั่นหาความรู้ใส่ตัวให้มากขึ้นอยู่เสมอ
4. กล้าเสี่ยงลงมือทำในสิ่งที่ควรทำได้
5. มีความกตัญญูทวนที่ต่อผู้มีพระคุณต่อตัวเขา และสังคม

6. มีความซื่อสัตย์
7. เสียสละ
8. มีความรับผิดชอบ
9. มีความรักให้กับเพื่อนมนุษย์

โดยคุณสมบัติข้อที่ 1 ถึง 4 จะทำให้บุคคลสร้างผลลัพธ์ และกิจกรรมใหม่ๆ ในชีวิตมากขึ้นกว่าบุคคลอื่น ส่วนคุณสมบัติข้อที่ 5 ถึง 9 จะทำให้บุคคลเป็นคนดี มีคนรักนับถือเป็นกำลังใจให้ จะมีคนสนับสนุนให้ความช่วยเหลือตลอดไป ก่อให้เกิดความศรัทธา ชื่นชม และเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้ผลสำเร็จในชีวิตเด่นชัดขึ้น

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2534) ได้รวบรวมคุณลักษณะของผู้ที่ประสบความสำเร็จซึ่งประกอบด้วย

1. การมีช่วงระยะเวลาของการมีอายุที่ยืนยาว
2. มีภาวะด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
3. มีการตระหนักในคุณภาพชีวิตที่ดี
4. ความสามารถทางด้านสังคม และเศรษฐกิจ
5. ความสามารถในการควบคุมตนเอง
6. มีความพึงพอใจในชีวิต

ความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัย (Objective career success)

Pfeffer (1977) ได้ใช้ระดับเงินเดือน และตำแหน่งในการวัดความสำเร็จในอาชีพ

Bass (1981) กล่าวว่า ความสำเร็จในอาชีพเป็นความก้าวหน้าตามลำดับขั้นของบุคคลในอาชีพ

Elliott (1982) ได้นิยามความสำเร็จในอาชีพเป็นการรวมความก้าวหน้าตามลำดับขั้น และเงินเดือนเข้าด้วยกัน

ความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัย (Subjective career success)

Van Maanen and Schein (1977) วัดความสำเร็จในอาชีพทั้งมุมมองภายในตนเอง และภายนอกตนเอง มุมมองภายนอกตนเองกล่าวถึง สิ่งที่เป็นรูปธรรมโดยให้สังคม หรือเพื่อนให้บรรยายถึง ความสำเร็จที่ส่งผลในอาชีพในรูปแบบของรางวัล เช่น การเพิ่มความปลอดภัยในการทำงาน มีวันหยุดยาว หรือเพิ่มลำดับขั้นอาชีพ การเลื่อนตำแหน่งงาน การย้ายตำแหน่ง ส่วนมุมมองภายในตนเอง กล่าวถึงความพึงพอใจของตนเองในการพัฒนาอาชีพ ซึ่งเป็นการรับรู้ประสบการณ์ในการทำงานของตัวเอง

Gattiker (1985) กล่าวว่า ผลการทดสอบด้านความสำเร็จในอาชีพ ว่ามีความเกี่ยวข้องกัน อย่างชัดเจน ระหว่างความสำเร็จในชีวิต และความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งแสดงถึงความสำเร็จในอาชีพ และความสำเร็จที่ไม่เกี่ยวข้องกับองค์กร มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และคาดว่าความสำเร็จส่วนบุคคลสามารถพิจารณาได้จากทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้การรับรู้ของความสำเร็จในอาชีพส่วนใหญ่มาจาก อุตมโนทัศน์ และความเข้าใจในลักษณะของงาน

การวัดความสำเร็จในอาชีพ

Child and Klimoski (1986) สร้างแบบวัดความสำเร็จในอาชีพขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัด ถึงการประสบความสำเร็จในอาชีพโดยใช้วิธีการประเมินตนเอง (Self - rating) แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย 12 คำถามเพื่อทำการหาความสัมพันธ์เข้ากลุ่มแล้วสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ความสำเร็จในการทำงาน (Job success)
2. ความสำเร็จส่วนบุคคล (Personal success)
3. ความสำเร็จในอาชีพ (Career success)

Gattiker and Larwood (1986) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวัดความสำเร็จในอาชีพ พบว่า ความสำเร็จในอาชีพสามารถวัดได้จากความรู้สึภายใน หรือเป็นความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัย ใน 5 ด้าน ดังนี้คือ

1. ความสำเร็จด้านการทำงาน (Job success) หมายถึง การรับรู้ตนเองได้รับข้อมูลย้อนกลับ จากทุกส่วนในทางบวก ได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ได้รับการรับผิดชอบงาน

อย่างเพียงพอ ได้รับการสนับสนุนการทำงานอย่างเต็มที่ มีความสุขในการทำงาน อุทิศตนในการปฏิบัติงาน และได้ทำงานที่ตนชื่นชอบ

2. ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal success) หมายถึง การรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองได้รับการยอมรับ ความเคารพนับถือ จากเพื่อนร่วมงาน ได้รับการประเมินผลงานที่ดี ได้รับการเชื่อมั่นจากผู้บริหาร

3. ความสำเร็จด้านการเงิน (Financial success) หมายถึง การรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองได้รับค่าตอบแทนในการทำงานที่ยุติธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น มีรายได้ที่สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมงาน และได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของตนเองที่มอบให้แก่งาน

4. ความสำเร็จตามลำดับขั้น (Hierarchical success) หมายถึง การรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองมีความพึงพอใจ กับการเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ตามที่ตั้งเป้าหมายในอาชีพภายในเวลาที่กำหนดไว้ และได้ก้าวสู่เป้าหมายอาชีพทุกด้าน

5. ความสำเร็จในชีวิต (Life success) หมายถึง การรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองมีความสุขกับชีวิตส่วนตัว เพลิดเพลินกับกิจกรรมที่ไม่ใช่การทำงาน มีความพึงพอใจกับชีวิตทุกด้าน และอุทิศตนให้กับการทำงาน

DuBrin (1994: 392) ได้แบ่งเกณฑ์ การวัดความสำเร็จในอาชีพประกอบด้วยเกณฑ์ 2 ด้าน คือ

1. เกณฑ์ภายใน (Internal measures) เช่น ความพึงพอใจ
2. เกณฑ์ภายนอก (External measures) เช่น รายได้ เงินเดือน

Judge *et al.* (1995) ได้เสนอเกณฑ์การวัดความสำเร็จในอาชีพไว้ 2 ประการ

1. ความสำเร็จในอาชีพเชิงปรนัย (Objective career success) เป็นความสำเร็จที่วัดได้ อย่างเป็นปรนัย เป็นเกณฑ์ภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ เช่น เงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง

2. ความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัย (Subjective career success) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่าประสบความสำเร็จในอาชีพ เช่น ความพึงพอใจในงาน ความพึงพอใจในอาชีพของตน

Sturges (1999: 244) ได้ทำการศึกษาเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ โดยได้วิเคราะห์ถึงเกณฑ์ที่ผู้จัดการให้คำอธิบายถึง คำจำกัดความของความสำเร็จในอาชีพ ไว้ดังนี้

1. ความสำเร็จภายใน (Internal criteria for success)
 - 1.1 การบรรลุผลสำเร็จเป็นความรู้สึกดีต่อการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ
 - 1.2 ความสำเร็จเป็นการประสบความสำเร็จในงานที่ทำทนาย มีความสร้างสรรค์ในการทำงาน และพัฒนาประสบการณ์ในการทำงาน
 - 1.3 ความสนุกสนานในการทำงาน เป็นการค้นพบความน่าสนใจในงาน
 - 1.4 ความมั่นคง และการพัฒนาสมดุล เป็นความรู้สึกคุ้มค่า ระหว่างการทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์กร กับสิ่งที่ยังคงการมอบกับมา และความสามารถในการรักษาสมดุลระหว่างชีวิตการทำงาน และชีวิตครอบครัวให้ประสบความสำเร็จได้ทั้งสองสิ่ง
2. เกณฑ์ความสำเร็จที่จับต้องไม่ได้ (Intangible criteria for success)
 - 2.1 การยอมรับเป็นการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากบุคคลอื่น เช่น ได้รับความนิยมชมชอบ การได้รับคัดเลือกให้เข้าประชุมในเรื่องที่สำคัญ
 - 2.2 การมีอิทธิพล เป็นความสามารถในการมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น
3. เกณฑ์ความสำเร็จภายนอก (External criteria for success)
 - 3.1 เกณฑ์การเลื่อนขั้น เป็นความก้าวหน้าในการเลื่อนลำดับขั้นในงานที่ทำ
 - 3.2 เกณฑ์รางวัล เป็นเงินเดือน หรือค่าตอบแทนต่างๆ ที่บุคคลได้รับ

Lau and Shaffer (2002: 228) ได้เสนอเกณฑ์การวัดความสำเร็จในอาชีพไว้ว่า ความสำเร็จในอาชีพสามารถวัดได้ 3 มิติ

1. ความสำเร็จในอาชีพด้านวัตถุ ได้แก่รายได้ หรือเงินที่เทียบกับรางวัล และการบรรลุผลสำเร็จในงาน

2. ความสำเร็จในอาชีพด้านจิตใจ ได้แก่ การรับรู้ว่ามีเพียงพอ และมีความพึงพอใจในอาชีพ

3. ความสำเร็จในอาชีพด้านสังคม ได้แก่ การมีสถานภาพทางสังคม การเป็นที่รู้จักในสังคม และการได้รับการยอมรับชื่นชมจากบุคคลอื่น

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม่ว่านักวิจัยจะมีการวัดความสำเร็จในอาชีพโดยใช้เกณฑ์การวัดที่แตกต่างกันออกไป ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีของ Gattiker and Larwood (1986) เป็นการวัดความสำเร็จเชิงอัตนัย เป็นการวัดความสำเร็จในอาชีพโดยการวัดเกณฑ์ภายใน โดยมีเกณฑ์ในการวัดความสำเร็จในอาชีพ คือ ความสำเร็จด้านการทำงาน ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสำเร็จด้านการเงิน ความสำเร็จตามลำดับขั้นความสำเร็จในชีวิต เพราะความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัย มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต และจิตใจที่ดีของบุคคล ซึ่งการวัดเชิงอัตนัยนี้ยังสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของ Steer (199: 593) ที่ว่าการตัดสินความสำเร็จในอาชีพนั้น วิธีที่ดีที่สุดคือ การให้บุคคลที่ทำอาชีพนั้นเป็นผู้ตัดสินเอง ไม่ใช่ตัดสินโดยใช้บรรทัดฐานของผู้อื่น

แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิต

ความหมายของความพึงพอใจในชีวิต

ความพึงพอใจในชีวิต มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของบุคคล เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในการอธิบายความหมาย ความพึงพอใจในชีวิตจะแตกต่างกันในแต่ละงานวิจัย ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

ศิริวรรณ สิ้นไชย (2532) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในชีวิตว่า เป็นการที่มนุษย์เรามีความรู้สึกที่ดีต่อสภาพที่เป็นอยู่ และทำให้บุคคลรับรู้ว่าชีวิตนี้มีความหมาย

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2529) กล่าวว่า ความพอใจในชีวิตคือ ความรู้สึกที่มีความสุข ความภูมิใจในตัวเอง ความรู้สึกว่าตนมีคุณค่า ความรู้สึกพอใจในตนเอง ความรู้สึกที่ยอมรับได้ทั้งความสำเร็จ และความล้มเหลวของชีวิตที่ผ่านมา มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มองชีวิตตนเอง ผู้อื่น สังคม และโลกในแง่ดี

วรัญญา คุ่มผาติ (2537) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิตคือ การรับรู้ระดับความรู้สึก ชื่นชม หรือยินดีกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ หรือจะเป็นไปตามชีวิตของบุคคล

สุพล ธนุรักษ์ (2540) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นในลักษณะเชิงบวกของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ หรือได้รับสิ่งตอบแทนที่คาดหวังไว้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นเรื่องของความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่ และความพึงพอใจจะส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ดีความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอ ตามกาลเวลา และสภาพแวดล้อมบุคคลจึงมีโอกาสที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้ว ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องสำรวจตรวจสอบความพึงพอใจในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรตลอดไป ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้

สุนิตรา จตุพรพิพัฒน์ (2543) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกชื่นชอบ ความพอใจในการดำเนินชีวิตทั่วไป ซึ่งเป็นผลจากการรับรู้ต่อสถานการณ์ที่ปรารถนาอยากให้เป็น เปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ซึ่งบุคคลประเมินความพึงพอใจในชีวิตของตนเองโดยการมองภาพรวมทั้งหมดตามการรับรู้เป้าหมาย และการให้คุณค่าของชีวิต

นฤมล ผ่องใส (2544) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิต เป็นการประเมินความชื่นชอบชีวิตตนเองในภาพรวม จากการประเมินชีวิตในด้านต่างๆ ที่บุคคลเห็นว่ามี ความหมาย และมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของเขา เป็นการประเมินความพอใจต่อสิ่งที่ประสบในชีวิต และความรู้สึกมีความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวัน

สิริสุดา ชาวคำเขต (2545) กล่าวว่า iva ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับชีวิตของตนเอง สามารถแสดงได้ทั้งทางบวก และทางลบ ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลสัมพันธ์กับการนิยม และความคาดหวัง ของบุคคล ความพึงพอใจในสถานการณ์ทั่วไปในชีวิตของเขา ซึ่งระดับความพึงพอใจในสถานการณ์ทั่วไปในเวลาเดียวกันของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันได้ ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล เป็นตัวสะท้อนความสุขสมบูรณ์ ความมีสุขภาพดี การมีชีวิตที่ดี

สวูกุล ไตรรัตน์ผลาดล (2545) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง การประเมินความพอใจต่อสิ่งที่ประสบในชีวิตในภาพรวม โดยเปรียบเทียบสถานการณ์ปัจจุบัน กับสถานการณ์ที่บุคคลคาดหวัง และความรู้สึกมีความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวัน

Neugarten *et al.* (1961) กล่าวว่า เป็นความรู้สึกที่มีความสุขในการดำรงชีวิต ความรู้สึกอึดอัดใจ และพอใจในตนเอง ความรู้สึกในการยอมรับความสำเร็จ และความล้มเหลวในชีวิต การมองโลกในแง่ดี พร้อมทั้งมองเห็นความดีของตนเอง และผู้อื่น ความรู้สึกยอมรับสภาพร่างกายตามวัยของตนเองได้

Maslow (1970: 24-25) กล่าวถึง ความพึงพอใจในชีวิตตามแนวคิดทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ ในทฤษฎีแรงจูงใจ (MASLOW'S HIERARCHY OF NEEDS THEORY MOTIVATION THEORY) ว่า ความต้องการ เป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสวงหาการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ จากความต้องการขั้นพื้นฐานระดับต่ำ พัฒนาเป็นลำดับขั้นสู่ความต้องการขั้นสูงขึ้นเรื่อยๆ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองมาก บุคคลนั้นย่อมเกิดความพอใจมาก แต่ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองน้อย หรือไม่ได้รับการตอบสนองเลย บุคคลนั้นจะเกิดความพอใจน้อย หรือไม่พอใจ และเชื่อว่าเป็นเรื่องยากที่มนุษย์จะมีความพอใจสูงสุด ยกเว้นในช่วงเวลาสั้นๆ เพราะมนุษย์มีความปรารถนาอย่างอื่นๆ เข้ามาแทนที่อยู่เสมอ

Wolman (1973: 384) ให้ความหมายความพึงพอใจ (Satisfaction) ว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง

Barrow and Smite (1979: 56) ให้ความหมายของความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นสุขประกอบด้วยความสนุกสนาน ไม่ต้องเผชิญกับความเครียด ความไม่ประสพผล ชอกช้ำซึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้เปรียบเทียบสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นอยู่ กับสถานการณ์ที่คาดหวังไว้ให้เป็น

Powell (1983: 17-18) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิต ไม่ได้หมายความว่าบุคคลต้องได้รับการตอบสนองในทุกๆ สิ่งที่ต้องการ แต่ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง ความสมดุลระหว่างความต้องการ และการได้รับการตอบสนอง โดยเกิดจากการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากความทุกข์มีแต่ความสุข ดังนั้นเมื่อใดที่บุคคลปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อมได้ บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในชีวิต

Diener (1984) กล่าวว่า เป็นการตัดสินใจชีวิต ของบุคคลตามการรับรู้ที่ครอบคลุมชีวิตในภาพรวม เป็นมิติหนึ่งของความผาสุก (Subjective well-being)

Landry (2000) กล่าวถึง ความพึงพอใจในชีวิต ว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความผาสุก ซึ่งประเมินได้จากเกณฑ์ของแต่ละบุคคลในกระบวนการตัดสินใจ โดยความพึงพอใจในชีวิต เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของการมีจิตใจ หรืออารมณ์ที่ดี

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในชีวิตหมายถึง การประเมินความพอใจต่อสิ่งที่ประสบในชีวิตในภาพรวม ความรู้สึกที่มีความสุข มีขวัญ และกำลังใจในการดำเนินชีวิต ความรู้สึกที่มอ้อมอ้อมใจในการดำเนินชีวิต และพอใจในตนเอง ความรู้สึกในการยอมรับความสำเร็จและความล้มเหลวในชีวิตได้ มองโลกในแง่ดี และสามารถคิดและตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง รับรู้ว่าชีวิตมีความหมาย สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมได้

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิต

Neugarten *et al.* (1961: 134-143) สร้างตัวชี้วัดความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction Index) ซึ่งมีขอบเขตดังนี้

1. ความสุขในการดำเนินชีวิต (Zest of life) หมายถึง เป็นผู้ที่มีความสุขในการทำกิจกรรมประจำวัน มีความกระตือรือร้น มีการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม กิจกรรม มีการติดต่อสังสรรค์กับผู้อื่น มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความพอใจในสภาพที่เป็นอยู่
2. ความตั้งใจ และอดทนต่อชีวิต (Resolution and fortitude) หมายถึง มีการยอมรับว่าชีวิตมีความหมาย มีการยอมรับ และยืนหยัด ต่อสู้ปัญหาหนักๆ ในชีวิตได้โดยไม่คิดจะเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ต่างๆ ในอดีตที่เกิดขึ้น และมองว่าปัญหาเหล่านั้นเป็นประสบการณ์ชีวิตที่ให้ประโยชน์อีกแง่มุมหนึ่ง
3. ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย กับความสำเร็จ (Congruence between desired and achieved goals) หมายถึง ความรู้สึกว่า ความต้องการ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้บรรลุตามเป้าหมาย

4. อัตมโนทัศน์ (Self concept) หมายถึง การรับรู้ว่าคุณภาพกาย จิต และสังคมที่ดี มีความรู้สึกว่าคุณได้ทำในสิ่งที่ดีที่สุด และปัจจุบันดีกว่าอดีต เนื่องจากเวลาในปัจจุบันเป็นเวลาที่ดีที่สุดที่ไม่เคยมีมาก่อน และมีความรู้สึกว่าคุณร่างกายยังแข็งแรงสามารถพบเหตุการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้ และพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้

5. ระดับอารมณ์ (Mood tone) หมายถึง การแสดงออกที่แสดงถึง ความสุข การมีทัศนคติ และอารมณ์ในทางที่ดี มีความพอใจในเหตุการณ์ปัจจุบัน พอใจที่จะติดต่อกับบุคคลที่อายุน้อยกว่า และไม่รู้สึกเศร้า หรือ ว้าวุ่นแต่อย่างใด

Maslow (1970: 211) หมายถึง ความต้องการ และ ความพึงพอใจของมนุษย์เกิดขึ้นได้จากการได้รับการตอบสนองทางความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล และเพิ่มความต้องการจากระดับต่ำถึงระดับสูงตามลำดับ 5 ขั้น คือ

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ การพักผ่อน เครื่องนุ่งห่ม อุนหภูมิที่เหมาะสม และการขับถ่าย

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs) มีความมั่นคง และปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

3. ความต้องการความรัก และความเป็นเจ้าของ (Love and belonging needs) ต้องการมีความสัมพันธ์กับ บุคคลอื่น รู้สึกเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับจากบุคคลอื่น

4. ความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น และตนเองมีคุณค่า (Esteem needs) การได้รับการยอมรับจากผู้อื่นทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกมีคุณค่า และเคารพนับถือตนเอง

5. ความต้องการบรรลุความสำเร็จสมหวังในชีวิต (Self-actualization needs) เป็นลำดับขั้นความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์ ตระหนักรู้ถึงความสามารถ และจุดมุ่งหมายในชีวิต

ความต้องการของมนุษย์ในด้านต่างๆ ถ้าได้รับการตอบสนองก็จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต และมีความสุข หรือมีคุณค่าชีวิตที่ดี แต่ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองน้อย บุคคลย่อมมีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตน้อย หรือไม่พึงพอใจในชีวิต

Shin and Johnson (1978 Cited in Diener, Emmons, Larson and griffin, 1985) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิต เป็นการประเมินคุณภาพชีวิตของบุคคลในภาพรวมตามสิ่ง queทุกคนเลือกเป็นเกณฑ์ การตัดสินใจตัดสินความพึงพอใจขึ้นอยู่กับ การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมของเขากับสิ่งที่ถูกคิดว่าเป็นมาตรฐานที่เหมาะสม

Poitrenaud (1979) กล่าวว่าความพึงพอใจในชีวิตต้องครอบคลุมด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ชีวิตการทำงาน (Professional life) คือ บุคคลต้องมีความพอใจในความสัมพันธ์ กับผู้ร่วมงานและสิ่งแวดล้อม
2. ความรู้สึกทางอารมณ์ (Sentimental life) คือ มีความพอใจในเรื่องของความรัก
3. ชีวิตครอบครัว (Family life) คือ มีความพอใจในความสัมพันธ์ของตนกับชีวิตคู่ และญาติ
4. ชีวิตสังคม (Social life) คือ ความพอใจกับกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เช่นการเข้าร่วมในองค์กรต่างๆทางการเมือง ศาสนา หรือองค์กรไม่เป็นทางการ
5. การใช้เวลาว่าง (Leisure activities) คือ มีความพอใจกับ กิจกรรมต่างๆที่น่าสนใจ เช่นงานกีฬา

Diener (1984) กล่าวว่า เป็นการศึกษาถึงหนทางที่ทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้ เริ่มมานานแล้ว การศึกษาในเรื่องนี้มีการศึกษา มีการใช้คำแทนกันไปมา ระหว่างคำว่า ความสุข (Happiness) ความผาสุก (Subjective Well – being) ความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) ขวัญ กำลังใจ (Morale) ทศนคติต่อชีวิตในทางบวก (Positive Affectivity) ในอดีตมีความเข้าใจว่าบุคคลที่มีความสุขในการดำเนินชีวิตเป็นบุคคลเพศหญิงหรือเพศชายก็ได้ ที่ยังมีอายุน้อย สุขภาพแข็งแรง ได้รับการศึกษาที่ดี มีรายได้สูง เป็นคนเปิดเผยมองโลกในแง่ดี ปราศจากความกังวล นับถือศาสนา สโมสรแล้วมีความนับถือตนเอง มีขวัญกำลังใจในการทำงานสูง มีแรงบันดาลใจ และระดับความ

ฉลาดจะมากน้อยเพียงใดก็ตาม (Wilson, 1967 in Diener, 1984) ต่อมาการศึกษาในเรื่องนี้มากขึ้น และพยายามหาคำจำกัดความให้ชัดเจนขึ้น Diener (1984) กล่าวถึงผู้ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตว่า สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มแรก เป็นนักปรัชญา ในอดีตที่กำหนดเกณฑ์ขึ้นมาตัดสินความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลอื่น เช่นความพึงพอใจในชีวิตเกิดจากการทำความดี หรือการเข้าร่วมพิธีการทางศาสนาเกณฑ์ดังกล่าวแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม และยุคสมัย ดังเช่นในสมัยอริสโตเติล ใช้ความดีเป็นมาตรฐานในการตัดสินชีวิตคน โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพชีวิต บุคคลที่ประกอบคุณงามความดีในชีวิต จึงจะได้รับสิ่งที่เขาเรียกว่า ยูเดโมเนีย (Eudaimonia) ยูเดโมเนีย เป็นเกณฑ์ทางสังคมที่อริสโตเติล ตั้งขึ้นเพื่อใช้ตัดสินความพึงพอใจในชีวิตของคนในสมัยนั้น

กลุ่มที่ 2 เป็นนักสังคมศาสตร์ กลุ่มนี้เชื่อว่า ความพึงพอใจในชีวิตมาจากการประเมินคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ที่บุคคลเลือกเองมาเป็นมาตรฐานในการตัดสินชีวิตตนเอง แนวคิดนี้ได้รับความนิยมนมากในศตวรรษที่ผ่านมา แต่แท้จริงมีผู้เห็นด้วยกับแนวคิดนี้มานานแล้ว ดังเช่น ทาร์ลัส อูริเลียส (Marcus Aurelius) กล่าวว่า “ไม่มีผู้ใดมีความสุข หากเขาไม่คิดเช่นนั้น” นักสังคมศาสตร์ ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตภายในขอบเขตของความผาสุกสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในชีวิต

กลุ่มที่ 3 ให้ความหมายของความพึงพอใจในชีวิตใกล้เคียงกับความสุขในปัจจุบัน เน้นที่ประสบการณ์ทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตแต่ละวัน ว่าบุคคลนั้นมีอารมณ์เบิกบานบ่อยครั้งเพียงใด กลุ่มนี้ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตร่วมกับตัวแปรอื่นๆ และมีการสร้างแบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการวัดที่เป็นวิทยาศาสตร์

Diener *et al.* (1985) ได้สร้างแบบวัดความพึงพอใจในชีวิต (The Satisfaction With Life Scale: SWLS) ซึ่งมีองค์ประกอบของความผาสุก (Subjective well-being) โดย SWLS จะวัดความพึงพอใจในชีวิตในภาพรวม เหมาะสำหรับการวัดความพึงพอใจในชีวิตในกลุ่มที่มีอายุต่างๆ กันอีกทั้งเป็นแบบวัดที่มีความคงที่ภายใน (Internal consistency) และค่าความเที่ยง (Reliability) สูงใช้ในการวัดทางจิตวิทยาได้ดี

Veenhoven (1991 Cite in Diener *et al.*, 1994) นิยามความพึงพอใจในชีวิตว่า หมายถึงความสุข เป็นระดับการตัดสินความชื่นชอบคุณภาพชีวิต ความพึงพอใจในชีวิตประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นระดับคงที่โดยเป็นผลมาจากคุณลักษณะทางพันธุกรรม หรือประสบการณ์ในวัยเด็ก

และอีกส่วนหนึ่ง เป็นส่วนที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามปัจจัยอื่นๆ ในชีวิตของบุคคล เช่น คุณภาพชีวิต สถานภาพการสมรส และอายุ

Lucas, Diener and Suh (1996) กล่าวว่า เมื่อบุคคลตัดสินใจความพึงพอใจในชีวิต บุคคลจะไตร่ตรองถึงจำนวนเวลาที่เขาอยู่ในอารมณ์ที่เป็นสุขเปรียบเทียบกับจำนวนเวลาในอารมณ์ที่ไม่เป็นสุข จำนวนของประสบการณ์ความรู้สึกทางบวก และความรู้สึกทางลบ และความพึงพอใจในชีวิต แตกต่างกับการมองโลกในแง่ดี การมองโลกในแง่ดีเป็นความคาดหวังต่างๆ ไปถึงผลลัพธ์ในอนาคตว่าจะได้รับผลลัพธ์ที่ชื่นชอบ เมื่อบุคคลเชื่อว่าการกระทำของเขาที่น่าพอใจก็จะยับยั้งการกระทำต่อไป แต่ผู้ที่เชื่อว่าจะพบกับความล้มเหลว ก็จะถอนตัวเอง และความพยายามออกจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในขณะที่ความพึงพอใจในชีวิตเป็นการประเมินเงื่อนไขต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกของชีวิตบุคคลในภาพรวม

ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลความพึงพอใจในชีวิตซึ่งนักวิจัยนำมาศึกษาร่วมกับความพึงพอใจในชีวิตมีดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจในตนเอง (Subjective satisfaction) การที่บุคคลมีความพึงพอใจในตนเอง มีความนับถือตนเอง จะนำไปสู่ความพึงพอใจในชีวิต และทัศนคติต่อชีวิตในทางบวก (Diener, 1984) ความนับถือตนเองเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เห็นคุณค่าตนเอง และชื่นชมตนเอง ความนับถือตนเองมาจากการประสบความสำเร็จ การได้รับการปฏิบัติที่ดีจากบุคคลอื่น ความชอบในรูปร่างหน้าตาตนเอง (Alwater, 1983) นอกจากนั้นการมองเห็นคุณค่าตนเองมีผลต่อความรู้สึกพึงพอใจเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิต บุคคลที่มองเห็นคุณค่าชอบตัวเอง มีแนวโน้มที่จะมีความสุข และมองเห็นว่าตนเองได้รับสิ่งดีๆ การมองเห็นสิ่งดีๆ ในชีวิตเพราะบุคคลนั้นเห็นคุณค่าในตนเองว่าสมควรได้รับ (Allen, 1990)

2. รายได้ (Income) ในการศึกษาเรื่องรายได้ยังไม่ชัดเจนนัก ว่าระดับรายได้มีผลต่อการประเมินความพึงพอใจในชีวิตอย่างไร บุคคลที่มีรายได้สูงจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขกว่าบุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่าเสมอ หรือไม่ แต่ระดับรายได้น่าจะมีสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในชีวิต เพราะรายได้ทำให้บุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ มีสถานภาพและอำนาจที่มากับการมีรายได้ เช่น อำนาจในการจับจ่ายใช้สอย ในการสำรวจโพล ของ Louise Harris ในปี ค.ศ. 1987 พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้นตามรายได้ บุคคลที่มีรายได้ นอกจากนั้น

ระดับความพึงพอใจในรายได้ ขึ้นอยู่กับการนำรายได้ตนเองไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นๆ แต่รายได้ทำให้เกิดผลกระทบทางอ้อม จากการที่บุคคลในชุมชนมีรายได้สูงขึ้น นำมาสู่การเติบโตของชุมชนมากขึ้น เกิดมลภาวะเพิ่มขึ้น มีความหนาแน่นของประชากรมากขึ้น และระดับความเครียดของคนในชุมชนสูงขึ้น ซึ่งอาจมีผลทำให้ความพึงพอใจในชีวิตลดลง (Diener, 1984) ในงานวิจัยเพื่อศึกษาว่าเงินจำนวนมากจะทำให้บุคคลมีความสุขมากขึ้น หรือไม่โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่ถูกฉ้อตเตอร์รางวัลใหญ่ในรัฐอิลลินอยส์ จำนวน 22 คน เปรียบเทียบกับบุคคลไม่ถูกรางวัล 22 คน ที่มีพื้นฐานใกล้เคียงกัน พบว่า บุคคลที่ถูกรางวัลไม่ได้มีความสุขมากกว่าบุคคลที่มาถูกรางวัล และยังมีแนวโน้มว่า จะหาความสุขที่เรียบง่าย เช่น การดูทีวี การรับประทานอาหารอร่อยได้ยากกว่าบุคคลที่ไม่ถูกรางวัล การได้รับรางวัลทำให้บุคคลร่ำรวยขึ้น แต่ไม่ได้ทำให้จิตใจเป็นสุขขึ้น การเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นทำให้คิดถึงความสุขของตนเอง การได้รับรางวัลเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลที่ถูกรางวัลรู้สึกขัดแย้ง และยังคงยึดติดกับรูปแบบชีวิตเดิม ทำให้ความรู้สึกมีความสุขลดลงมา (Brickman and Coates, 1978 in Wortman, 1992)

3. เพศ (Gender) งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่าทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน (Diener, 1984) แต่ Wood Rhodes and Whelan (1989) กล่าวถึง ความแตกต่างระหว่างเพศหญิง และเพศชายที่น่าจะมีผลต่อการตอบแบบสอบถามระดับความพึงพอใจในชีวิต ผู้หญิง และผู้ชายได้รับการปลูกฝังแตกต่างกันในการแสดงความรู้สึก พฤติกรรมทางสังคม และบทบาททางสังคม ผู้หญิงถูกปลูกฝังในการดูแลเอาใจใส่ผู้อื่น สามารถเปิดเผยความรู้สึก และมีทักษะทางสังคม ผู้ชายถูกปลูกฝังให้มีอารมณ์หนักแน่น ไม่หวั่นไหว ไม่เปิดเผยความรู้สึก ดังนั้นในการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในชีวิต ผู้หญิงอาจเปิดเผยความรู้สึกมากกว่า และเมื่อมีปัญหาทางอารมณ์ก็กล้าขอความช่วยเหลือมากกว่า ในขณะที่ผู้ชายปิดบังความรู้สึกที่แท้จริง และไม่กล้าขอความช่วยเหลือ จึงแสดงออกมาในรูปของความเจ็บป่วยทางกายมากกว่า และผู้หญิงกับผู้ชาย ประเมินสิ่งที่มีความสำคัญในชีวิตแตกต่างกัน ผู้หญิงมักให้ความสำคัญกับครอบครัวมากกว่าการทำงาน ขณะที่ผู้ชายให้ความสำคัญกับการทำงานมากกว่า การประเมินความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมของผู้หญิงที่สมรสแล้ว จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจะหาความภาคภูมิใจในครอบครัว ขณะที่ผู้ชายจะหาความภาคภูมิใจในการทำงาน และครอบครัวการสมรสได้เพิ่มหน้าที่ในการเป็นแม่บ้านให้กับผู้หญิง ซึ่งเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ไม่มีรางวัล ไม่มีเกียรติ ผู้หญิงที่สมรสแล้ว และทำงานด้วยอาจประสบกับการมีบทบาทมากเกินไป นอกจากนั้นชายโสดมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในชีวิตมากกว่าหญิงโสด เนื่องจากผู้ชายมักมีโอกาสในตำแหน่งงาน และบทบาทงานที่สำคัญมากกว่าหญิง

4. การมีงานทำ (Employment) บุคคลที่มีงานทำมีความสุขมากกว่าบุคคลว่างงาน การทำงานทำให้มีรายได้ และความพึงพอใจมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความพึงพอใจในชีวิต (Diener, 1984) ในอดีตมีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความพึงพอใจในชีวิต กับความพึงพอใจในงาน โดยความพึงพอใจในงานส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิต และความพึงพอใจในชีวิตส่งผลต่อความพึงพอใจในงาน ซึ่งอธิบายโดยหลักการถ่ายเท (Spill over) ว่าความพึงพอใจในงานส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิต เพราะการทำงานเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในชีวิต เมื่อบุคคลให้ความสำคัญกับงาน และมีความพึงพอใจในงาน จึงส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตด้วย และความพึงพอใจในชีวิตส่งผลให้คนมีความพึงพอใจในงาน เพราะบุคคลที่มีความพึงพอใจในชีวิตมักมีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวในทางบวก เก็บจำประสบการณ์ และคิดถึงสิ่งต่างๆ ในทางบวก ความพึงพอใจในชีวิตของเขาจึงทำให้เขามีความพึงพอใจในงานด้วย เพราะสภาวะความพึงพอใจโดยทั่วไปจะส่งผลให้เขาตัดสินใจต่างๆ ของงานไปในทางที่ดี นั่นคือความพึงพอใจในชีวิต ส่งผลต่อการตัดสินใจข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานตามความรู้สึกที่เขาต่อชีวิต (Judge and Watanabe, 1993)

5. การศึกษา (Education) ในการวิจัยด้านการศึกษา ไม่มีข้อมูลสรุปที่ชัดเจนมากนักว่าการศึกษามีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตอย่างไร แต่การศึกษาอาจส่งผลกระทบทางบวก เนื่องจากการศึกษาเป็นเหมือนทรัพยากรอย่างหนึ่ง ที่อาจทำให้บุคคลมีแรงบันดาลใจเพิ่มขึ้น และทำให้บุคคลเปลี่ยนไปสู่รูปแบบชีวิตที่ดีขึ้น (Diener, 1984) นอกจากนั้นบุคคลที่สำเร็จการศึกษาจะรู้สึกประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ความสำเร็จเป็นแรงบันดาลใจให้บุคคลมีความสุข และมีความพึงพอใจในชีวิตตนเอง (Wortman, 1981)

6. ชีวิตสมรส และครอบครัว (Marriage and Family Life) ในงานวิจัยที่ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรส นักวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรส เป็นตัวทำนายความพึงพอใจในชีวิตที่สำคัญตัวหนึ่ง การสมรสทำให้คู่สมรสได้รับความรัก ความสุขในความสัมพันธ์ทางเพศ มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ใกล้ชิด และความสุขในความสัมพันธ์ทางเพศที่มีคุณภาพ ทำให้เกิดความสุขในการดำเนินชีวิต (Wortman, 1981) แต่ Wood Rhodes and Whelan (1989) มีความคิดเห็นตรงกันข้ามว่า การสมรสทำให้เกิดบทบาทเพิ่มขึ้นมา คือ บทบาทผู้ครอง และบทบาทพ่อแม่ ซึ่งอาจทำให้เกิดความขัดแย้ง ความเครียด ความผิดเคืองทางเศรษฐกิจ การแยกตัวออกจากสังคม และความรับผิดชอบในฐานะพ่อแม่ ที่อาจมีต่อการประเมินความพึงพอใจในชีวิตได้

ความพึงพอใจในครอบครัวมีความสำคัญในการศึกษาความพึงพอใจในชีวิต ความสัมพันธ์ทางครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมแบบหนึ่ง และครอบครัวมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ครอบครัวทำให้บุคคลรู้จักรัก และเป็นที่รักของผู้อื่น ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ในวัยเด็กให้ประสบการณ์การที่เสริมสร้างพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็ก มีความสำคัญต่อการปรับตัว และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (Smith, 1998) นอกจากนี้ครอบครัวยังมีส่วนเสริมสร้างความนับถือตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความพึงพอใจในตนเอง ครอบครัวที่ให้ความเอาใจใส่ และการยอมรับแก่บุคคลในวัยเด็ก จะทำให้บุคคลนั้นเติบโตเป็นผู้ที่มีความนับถือตนเองสูง (Alwater, 1983)

7. สุขภาพ (Health) ในการศึกษาเรื่องสุขภาพ ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนว่า สุขภาพมีผลต่อการประเมินความพึงพอใจในชีวิต หรือไม่ บุคคลที่มีสุขภาพไม่ดี แต่สามารถปรับตัวต่อสภาวะสุขภาพได้ก็อาจมีความพึงพอใจในชีวิตได้ (Diener, 1984) วารสาร U.S. News & World Report ฉบับที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 1988 เสนอข้อมูลการสำรวจข้อคิดเห็นของประชาชนว่า สุขภาพมีความสำคัญในการประเมินความพึงพอใจในชีวิตมากน้อยเพียงใด พบว่าในการจัดลำดับสิ่งที่มีความสำคัญในชีวิต ประชาชนจัดลำดับความสำคัญของสุขภาพไว้ในอันดับต้นๆ แต่ในการจัดอันดับปัจจัยที่ทำให้เขามีความพึงพอใจในชีวิต สุขภาพถูกจัดไว้ในอันดับหลังๆ จากงานสำรวจนี้สามารถสรุปได้ว่า บุคคลอาจต้องการมีสุขภาพดี แต่สุขภาพที่ดีไม่ใช่เงื่อนไขที่จะทำให้เขาพึงพอใจในชีวิต บุคคลที่มีสุขภาพดี อาจมีอิสระในการแสวงหาความสุขมากกว่าบุคคลที่มีสุขภาพไม่ดี แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ เช่น บุคคลนั้นชอบตัวเองมากน้อยเพียงใด บุคคลที่มีสุขภาพไม่ดีแม้มีอิสระในการแสวงหาความสุขน้อย แต่หากเขาชอบตัวเอง ย่อมมีความพึงพอใจในชีวิต บุคคลที่มีสุขภาพดีแต่ไม่ชอบตัวเอง ย่อมมีความพึงพอใจในชีวิตน้อยกว่า (Allen, 1990)

8. ความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationship) ในการศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคม ร่วมกับความพึงพอใจในชีวิตพบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับเพื่อน ความสามารถในการเข้าสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม การมีส่วนร่วมในสังคม มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต โดยระดับความพึงพอใจขึ้นอยู่กับระดับความสัมพันธ์ ไม่ใช่จำนวนของคนที่บุคคลติดต่อ แต่งานวิจัยไม่สามารถแยกได้ว่า บุคคลมีความสุขจึงมาเข้าสังคม หรือเพราะการเข้าสังคมทำให้เขามีความสุข (Diener, 1984) การที่บุคคลมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีกับสังคมอื่นนอกจากสังคมงาน จะทำให้บุคคลพึงพอใจในงานมากขึ้น และมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิต (Liou, Sylvia and Brunk, 1990) การตัดสินความพึงพอใจในชีวิตเป็นการตัดสินด้วยเกณฑ์ของตนเอง ระดับความพึงพอใจขึ้นอยู่กับเปรียบเทียบ ว่าบุคคลเปรียบเทียบกับผู้อื่นในด้านที่ดี หรือด้านที่ด้อยกว่า เปรียบเทียบสถานการณ์ของตนเองกับสถานการณ์ของผู้อื่น หรือเปรียบเทียบชีวิตตนเองในอดีตกับ

ชีวิตประจำวัน เช่นผู้ป่วยมะเร็งที่ต้องเข้ารับการผ่าตัดเต้านม 1 ข้าง อาจรู้สึกดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับตนเองกับผู้ป่วยมะเร็งที่ต้องเข้ารับการผ่าตัดเต้านม 2 ข้าง หรือผู้ที่ผ่านการหย่าร้างในชีวิตสมรสครั้งแรกอาจรู้สึกพึงพอใจในชีวิตสมรสครั้งใหม่มากกว่า (Wortman, 1992) การเปรียบเทียบกับผู้ที่โชคร้ายกว่า ก็อาจทำให้ความรู้สึกพึงพอใจมากขึ้น ดังมีภาษิตโบราณกล่าวว่า “ฉันรู้สึกเสียใจที่ฉันไม่มีรองเท้าสักคู่ จนกระทั่งฉันพบคนที่ไม่มีเท้าสักข้าง” (Allen, 1990)

Neugarten *et al.* (1961) ได้สร้าง เครื่องมือวัดความพึงพอใจในชีวิต 3 ชุด

เครื่องมือชุดที่ 1 การให้คะแนนความพึงพอใจในชีวิต (The Life Satisfaction Ratings หรือ LSR) ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ช่วงคะแนน เป็นการทดสอบด้วยข้อความที่ครอบคลุมองค์ประกอบของความพึงพอใจในชีวิต 5 ด้าน ตามแนวคิดของ Neugarten *et al.* (1961: 134-145)

เครื่องมือชุดที่ 2 ดัชนีชี้วัดความพึงพอใจในชีวิตชนิด A (The Life Satisfaction Index A หรือ LSIA) ประกอบด้วยข้อความ 20 หัวข้อ ด้านความคิดเห็นที่ควบคุมองค์ประกอบของความพึงพอใจในชีวิต 5 ด้าน ตามแนวคิดของ Neugarten *et al.* (1961: 134-145)

เครื่องมือชุดที่ 3 ดัชนีบ่งชี้ความพึงพอใจในชีวิตชนิด B (The Life Satisfaction Index B หรือ LSIB) ประกอบด้วยคำถาม 12 หัวข้อ ซึ่งมีข้อความให้เลือกตอบ 12 ตัวเลือก ซึ่งมีข้อความให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก ได้แก่ ไม่เคย เป็นบางครั้ง บ่อยครั้ง หรือเสมอ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือชุดที่ 2 ดัชนีชี้วัดความพึงพอใจในชีวิตชนิด A (The Life Satisfaction Index A หรือ LSIA) ก่อนข้างจะเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในปัจจุบันมากที่สุด ในทำแบบสอบถามเพื่อวัด ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ครอบคลุมทั้ง ร่างกาย จิตใจ และสังคม ให้มีความสำคัญกับความสุขในการดำเนินชีวิต การเห็นคุณค่าของตน ความมั่นคง และความอดทนในชีวิตที่สามารถต่อสู้ปัญหาหนักๆในชีวิตได้ โดยมองปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประสบการณ์ในชีวิต รวมทั้งมีอารมณ์ที่ไม่ซึมเศร้า เหนงา หรือว่าเหว่ อีกทั้งผู้เชี่ยวชาญทางแบบทดสอบและการวัดผล วิจัยเห็นว่า เป็นแบบทดสอบวัดความพึงพอใจในชีวิตที่มีผู้นิยมใช้มากกว่าแบบทดสอบอื่นๆ (George, 1981 and Bearon, 1980) เพราะแบบทดสอบนี้ใช้ง่าย กินเวลาน้อย มีจำนวนข้อกระทัดรัดไม่มากนัก เหมาะสมกับผู้ตอบแบบสอบถามทุกกลุ่มอายุ ให้คะแนนง่าย แบบทดสอบนี้ได้มีผู้นำไปแปลใช้เป็นแบบทดสอบ

วัดความพอใจในชีวิตกับบุคคลวัยอื่นๆ ได้ด้วย (George, 1981) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Diener *et al.* (1985) ที่สามารถบอกถึงความพึงพอใจในชีวิตตามการรับรู้ที่ครอบคลุมในภาพรวม และใช้ได้ดีกับกลุ่มบุคคลอายุต่างๆ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงได้นำทั้งสองแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการตรวจเอกสารวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน ความสำเร็จในอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ซึ่งรวบรวมได้ดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตน

ประทีป จินนี (2539) ได้ทำการศึกษาผลของการเตือนตนเองต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 230 คน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศยามล เอกะกุลนันต์ (2541) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองในการจัดการกับพฤติกรรม การจัดการของผู้ในระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ในระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 136 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ในระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรมมีการรับรู้ความสามารถของตนเองของการจัดการอยู่ในระดับสูง ผู้ในระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรมที่มี เพศ อายุ อายุงานวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การฝึกอบรม ด้านการจัดการต่างกัน มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการจัดการไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แววรรตน์ ชำนาญภักดี (2543) ได้ทำการศึกษาระดับการรับรู้ความสามารถของตนด้านการสื่อสารของวิทยากรฝึกอบรม เปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการสื่อสารของวิทยากรฝึกอบรมที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ศึกษาอำนาจพยากรณ์การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการสื่อสารของวิทยากรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยวิทยากร

ฝึกอบรม สังกัดสำนักงานใหญ่ธนาคารไทยพาณิชย์แห่งหนึ่ง จำนวน 140 คน ผลการวิจัยพบว่า วิทยากรฝึกอบรมที่มีระยะเวลาการเป็นวิทยากรฝึกอบรม และหลักสูตรการฝึกอบรมต่างกัน มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านการสื่อสารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และระยะเวลาการเป็นวิทยากรการฝึกอบรมมีอำนาจการพยากรณ์ มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้าน การสื่อสารของวิทยากรการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และระดับรับรู้ความวิตกกังวลไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถด้านการสื่อสารของวิทยากรฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เลิศลักษณ์ นันทวิสิทธิ์ (2545) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความสามารถของตนเอง การรับรู้การใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชา บุคลิกภาพ และความเครียดของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี จำนวน 235 คน ผลการวิจัยพบว่า มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูง มีระดับการรับรู้การใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับปานกลาง มีบุคลิกภาพแสดงตัวห้วนไหวนมากที่สุด และมีความเครียดอยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พันทิพย์ สีจ๊ะแบ่ง (2546) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนจากองค์กร และความสำเร็จในชีวิตตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน 461 คน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนจากองค์กร มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในชีวิต ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศักดินา บุญเปี่ยม (2552) ศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการเห็นคุณค่าในตนเองเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการเห็นคุณค่าในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตสาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 111 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบวัดบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง ในบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบ

มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ แบบห้วนไหว แบบเปิดกว้าง แบบอ่อนโยน และแบบมีสติสามารถร่วมกัน
ทำนายการรับรู้ความสามารถของตนเองได้

งานวิจัยเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ

สมพร มีรุ่งเรือง (2534) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพของผลการศึกษากการปลูกยางพาราในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่มีต่อผลผลิตทางการเกษตร การจ้างงาน และรายได้ของ
เกษตรกร กรณีศึกษากการส่งเสริมในจังหวัดหนองคาย การศึกษามุ่งที่จะประเมินผลกระทบที่เกิดจาก
การส่งเสริมการปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อโครงสร้างการผลิต การจ้างงาน และ
รายได้ของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำกัดพื้นที่ศึกษาเฉพาะจังหวัดหนองคาย
การประเมินผลกระทบอาศัยแนวคิด เปรียบเทียบระหว่างกรณีมีโครงการปลูกยางพารากับกรณีที่ไม่
ปลูกยางพารา โดยมีการประเมินอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกยางพาราที่เกษตรกรได้รับ
เพื่อใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาเงื่อนไขในการตัดสินใจลงทุนในการปลูกยางพาราของเกษตรกรด้วยผล
การศึกษาพบว่า การที่รัฐบาลให้เงินอุดหนุนในการลงทุนปลูกยางพาราในช่วง 3 ปีแรกในอัตรา
ไร่ละประมาณ 2,500 บาท จูงใจให้เกษตรกรลงทุนปลูกยางพารา การปลูกยางพารานาด
14 ไร่/1ครัวเรือน ได้ก่อให้เกิดการจ้างงานสุทธิ และรายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น
ดังนั้นโครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อให้เกิดรายได้สูงขึ้น จาก
ผลผลิตการจ้างงาน และรายได้ในระดับจังหวัดตลอดระยะเวลาของโครงการ

อนันต์ รุ่งผ่องศรี (2540) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำงาน
ความพึงพอใจในงาน และแนวโน้มที่จะลาออกจากองค์กรของผู้แทนขายยา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการศึกษาคือ ผู้แทนขายยาในโรงพยาบาลขององค์การเอกชนที่ทำงานเต็มเวลาจำนวน 259 คน
ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความสำเร็จในงาน ได้แก่ อายุ สาขาวิชาที่จบการศึกษา
และประสบการณ์ในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นวลฉวี ประเสริฐสุข (2542) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของ
ผู้บริหารสตรีในธนาคารพาณิชย์ไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารระดับกลางที่เป็นสตรีในธนาคาร
พาณิชย์ไทย 12 แห่ง จำนวน 581 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสตรีที่มีสถานภาพสมรส จะมีผลต่อ
ความสำเร็จในอาชีพสูงกว่าผู้บริหารสตรีที่มีสถานภาพโสด ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่
ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารสตรีในธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า ตัวแปรที่ส่งผล
ทางบวกสูงสุดต่อความสำเร็จในอาชีพคือ รูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารสตรี รองลงมาคือ

บรรยากาศองค์การ ความผูกพันในอาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านครอบครัว ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในอาชีพ คือความขัดแย้งระหว่างครอบครัวและการทำงาน ในขณะที่ความเชื่ออำนาจในตน และขนาดองค์การไม่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในอาชีพ ทั้งนี้รูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารสตรี และความผูกพันในอาชีพส่งผลทางตรงต่อครอบครัวและการทำงาน และผ่านความผูกพันในอาชีพไปยังความสำเร็จในอาชีพ บรรยากาศองค์การส่งผลทางอ้อมผ่านความผูกพันในอาชีพ และผ่านรูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารสตรีไปยังความสำเร็จในอาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลทางอ้อมผ่านความขัดแย้งระหว่างครอบครัว และการทำงานผ่านความผูกพันในอาชีพ และผ่านรูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารสตรีไปยังความสำเร็จในอาชีพ

เพ็ญจันทร์ เมตุลา (2544) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ การสนับสนุนจากองค์การกับความสำเร็จในอาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร จำนวน 232 คน ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลรัฐมีความสำเร็จในอาชีพอยู่ในระดับสูง และปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งได้แก่ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลรัฐกรุงเทพมหานคร

สุนทร อุจจ์ศรี (2544) ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในการจัดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด เพื่อศึกษาถึงลักษณะภูมิความรู้ ความชำนาญ และกลยุทธ์ในการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม ในการจัดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดที่มีต่อระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการร้านค้า ตัวแทนจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดทั้งสิ้น จำนวน 370 ราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการที่มีความรู้ ความชำนาญจากงานเดิม และใช้กลยุทธ์การดำเนินงาน แบบการวางแผนเฉพาะส่วนสำคัญ จะมีระดับความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจที่สูงที่สุด

นภค คำเต็ม (2545) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความสามารถในการเผชิญ และฟันฝ่าอุปสรรค การสนับสนุนจากครอบครัว กับความสำเร็จในอาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ จำนวน 345 คน ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์มีความสำเร็จในอาชีพในระดับสูง และความสามารถในการเผชิญ และฟันฝ่าอุปสรรคนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความสำเร็จในอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นฤมล ปั่นลี (2545) ศึกษาระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีเครือข่ายร่วมมือความสำเร็จในอาชีพ ของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมชน จำนวน 268 คน ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมชน มีความสำเร็จในอาชีพ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีเครือข่ายความร่วมมือโดยรวมอยู่ในระดับสูง และการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้พบว่า สถานภาพการสมรส มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมเครือข่ายมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2546) ทำการวิจัยคุณลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอาชีพในภาคใต้โดยกลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จใน 9 จังหวัดภาคใต้ รวม 1,533 คน ผลการวิจัยพบว่าลักษณะธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในภาคใต้ นิยมจัดตั้งธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว ดำเนินธุรกิจมานาน 6 - 10 ปี มุ่งธุรกิจเพื่อรักษาลูกค้า สร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า ให้ได้กำไรต่อเนื่อง สำหรับคุณลักษณะ และความสามารถในการจัดการของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ชื่อสัตย์ ขยัน อดทน มุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ มีความรับผิดชอบ มุ่งประสิทธิภาพในงาน มีความสามารถในการตัดสินใจ และเป็นผู้อยอมรับความเสี่ยง และมีข้อจรรยาบรรณที่ต้องปรับปรุง คือความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ความสนใจข้อมูลข่าวสารน้อย และมีปัญหาเรื่องการสร้างเครือข่าย

พรรณี สามนเสน (2548) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อโครงการแปลงสวนยางเป็นทุน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อโครงการแปลงสวนยางเป็นทุนอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ สถานภาพสมรส รายต่อเดือน ระดับการศึกษา ระยะเวลาประกอบอาชีพสวนยาง แหล่งการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ประเภทการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ และความคาดหวังจากการเข้าร่วมโครงการแปลงสวนยางเป็นทุน มีความสัมพันธ์ กับความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อโครงการแปลงสวนยางเป็นทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน อายุ และพื้นที่ปลูกยางพารา ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อโครงการแปลงสวนยางเป็นทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Liou, Sylvia and Brunk (1990) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความพึงพอใจในปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากงานของสังคมอเมริกัน เพื่อศึกษาว่าความพึงพอใจในงานมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานด้วย หรือไม่ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลทางสังคมทั่วไป (General Social Surveys) ค.ศ. 1984 ของศูนย์วิจัยความคิดเห็นระดับชาติ (The National Opinion Research Center's General Social Surveys) กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และสามารถพูดภาษาอังกฤษได้จำนวน 1,476 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์คนละ 1 ชั่วโมง ผู้วิจัยนำข้อมูล คุณลักษณะประชากร คุณลักษณะงาน และปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากงาน ได้แก่ ความพึงพอใจในชีวิต การมีบุคคลที่ไว้วางใจได้ สวัสดิการจากรัฐ ความมั่นคงของรัฐบาล ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของรัฐ การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นนอกจากสังคมนานาชาติ มาวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุ เพื่อทำนายความพึงพอใจในงาน

งานวิจัยเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในชีวิต

สุพล ธนุรักษ์ (2540) ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรในโครงการการผลิตหน่อไม้ฝรั่งแบบครบวงจร: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครปฐม พบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิก และเกษตรกรที่ไม่ได้ออกจากโครงการจะมีความพึงพอใจในการผลิตหน่อไม้ฝรั่งแบบครบวงจรแตกต่างกัน และพบว่าสภาพการเป็นสมาชิกกับปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรซึ่งได้แก่ อายุ และปริมาณพื้นที่ปลูกหน่อไม้ฝรั่งในกลุ่มที่แตกต่างกันจะมีปฏิกริยาร่วมต่อความพึงพอใจในการผลิตหน่อไม้ฝรั่งแบบครบวงจรแตกต่างกัน

วรรณ บุญเจือ (2548) ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต ของชาวนา กับ ชาวสวน ของอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ชาวนามีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพอนามัย และการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชาวสวนมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคมอยู่ในระดับปานกลาง มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพอนามัย และการเมืองอยู่ในระดับไม่ดี และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ทำให้ชาวนา และชาวสวนมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจแตกต่างกัน คือสถานภาพการสมรส และการมีรายจ่ายสูง ด้านสังคม พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ทำให้ชาวนา และชาวสวนมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาต่ำ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้รวม รายจ่ายต่ำ และจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ส่วนด้านสุขภาพอนามัย และด้านการเมือง พบว่าปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลทุกด้าน ทำให้ชาวนา กับชาวสวนมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน และในเรื่องการได้รับความสนับสนุน ปัจจัยด้านการเกษตรจากภาครัฐนั้นพบว่า ชาวนาที่ได้รับความสนับสนุนปัจจัยด้านการเกษตรจาก

ภาครัฐน้อย จะมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพอนามัย และการเมืองดีกว่าชาวสวน ส่วนชาวนาที่ได้รับความสนับสนุนปัจจัยด้านการเกษตรจากภาครัฐมาก จะมีคุณภาพชีวิตด้านสังคม สุขภาพอนามัย และการเมืองดีกว่าชาวสวน

กู่เกียรติ สร้อยทอง และคณะ (2550) ศึกษาความสุข ความพึงพอใจในชีวิตในการประกอบอาชีพของชาวนา วัดความสุขของชาวนา ความพึงพอใจในชีวิตในการประกอบอาชีพของชาวนา เป็นการศึกษาปัจจัยที่จะมีผลกระทบต่อความสุข ความพึงพอใจในชีวิตของชาวนาที่ร่วมในโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตข้าวในเขตพื้นที่นำร่องปี 2550 เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยหวังจะเพิ่มมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ ของกลุ่มชาวนาเป้าหมายโดยใช้ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กร ในการประเมินความสุข ความพึงพอใจในชีวิตในการประกอบอาชีพทำนาของเกษตรกร การศึกษาใช้ดัชนีชี้วัดความสุข ที่มาจากปัจจัยต่างๆ มาทำการศึกษาดังนี้

1. ดัชนีชี้วัดความสุขจาก ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกช่วยประกอบอาชีพ
2. ดัชนีชี้วัดความสุขจาก ปัจจัยทางเศรษฐกิจครัวเรือน การถือครองที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน การคาดหวังให้ลูกหลานประกอบอาชีพต่อ
3. ดัชนีชี้วัดความสุขจาก ปัจจัยการออม และภาวะหนี้สิน
4. ดัชนีชี้วัดความสุขจาก ความพึงพอใจ ในด้านการประกอบอาชีพทางการเกษตร ชุมชน หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ชีวิตความเป็นอยู่ ผลผลิตทางการเกษตร การใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยได้จัดระดับความสุขความพึงพอใจเป็น 5 ระดับคือ ไม่เลย น้อย ปานกลางค่อนข้างมาก และมาก

จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของชาวนาส่วนใหญ่ มีความสุขในชีวิตโดยรวม ชาวนาส่วนใหญ่มีความสุข และมีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพทำนา การใช้ชีวิตในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ มีความพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และมีความพอใจ และมีความสุขในการที่จะใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง แต่ชาวนามีความสุข และมีความพึงพอใจลดลง ในด้านผลผลิตข้าวที่ได้รับการเปรียบเทียบความสุขของชาวนาในพื้นที่นำร่องพบว่า ชาวนาในเขตที่ดินพระราชทาน และเขต

ลุ่มน้ำปากพนัง จะมีความสุขมีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่าชาวนาในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ และเขต
จัดรูปที่ดิน

Judge and Watanabe (1993) ศึกษาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิต และ
ความพึงพอใจในงาน โดยนำข้อมูลมาจากการการสำรวจคุณภาพการจ้างงานในแรงงานอเมริกัน
จำนวน 804 คน การศึกษาแบ่งเป็น 2 เวลาห่างกัน 5 ปี ช่วงเวลาที่ 1 เป็นการศึกษาระยะสั้นแบบ
ตัดขวาง (Cross – sectional Study) เก็บข้อมูลความพึงพอใจในงาน และความพึงพอใจในชีวิต
อีก 5 ปีต่อมา วิเคราะห์ข้อมูลตามโมเดลที่สร้างขึ้น ซึ่งรวมทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างกันของ
ความพึงพอใจในงาน และความพึงพอใจในชีวิตในช่วงเวลาที่ 1 ความพึงพอใจในงาน และความพึง
พอใจในชีวิตในช่วงเวลาที่ 2 ความพึงพอใจในชีวิตในช่วงเวลาที่ 1 กับความพึงพอใจในงาน และ
ความพึงพอใจในชีวิตในช่วงเวลาที่ 2 โดยโปรแกรม Lisrel พบว่า ทั้งความพึงพอใจในงาน และ
ความพึงพอใจในชีวิตมีความสัมพันธ์ซึ่งกัน และกันเป็นไปในทิศทางบวก ทั้งในการศึกษาระยะสั้น
ตัดขวาง และการศึกษาแบบติดตามต่อเนื่อง ความพึงพอใจในชีวิตส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ
ในชีวิตสูงกว่า ที่ความพึงพอใจในงานส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิต และความสัมพันธ์ใน
การศึกษาระยะสั้นแบบตัดขวางมากกว่าการศึกษาแบบติดตามต่อเนื่อง

จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง
ความสำเร็จในอาชีพนั้น ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
ผู้วิจัยจึงมีข้อสันนิษฐานว่า ตัวแปรต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของ
เกษตรกรชาวสวนยางพารา เนื่องจากเมื่อเกษตรกรชาวสวนยางพารามีความพึงพอใจในชีวิต จะมี
ความสุข สามารถปรับตัวกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี มีอุดมมุ่งหมาย และมีคุณค่าชีวิตที่ดี ผู้วิจัยจึงสรุป
และรวบรวมตัวแปรต่าง ๆ นำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 7

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 เกษตรกรชาวสวนยางพาราเพศชาย และเพศหญิงมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.2 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.3 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.4 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.5 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.6 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.7 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนพื้นที่ในการปลูกยางพาราแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง

สมมติฐานที่ 3 ความสำเร็จในอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

บทที่ 3

วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการรับรู้ความสามารถของตน ระดับความสำเร็จในอาชีพ และระดับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในอาชีพกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับเกษตรอำเภอบึงโขงหลง 13 หมู่บ้าน จำนวน 1,699 คน ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2553 (สำนักงานเกษตรอำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ แยกจาก จังหวัดหนองคาย เมื่อ เดือน เมษายน 2554)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนหมู่บ้าน และจำนวนครัวเรือน ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

หมู่ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	รวม
ครัวเรือน	155	110	149	157	129	103	136	141	148	106	110	137	118	1,699

กลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างมีดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากจำนวนครัวเรือน 1,699 คน โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ หาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตร Cochran (1967 อ้างใน สุรินทร์ นิยมมางกูร, 2548: 163) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังนี้

โดยใช้สูตร

$$n = \frac{N}{1 + d^2 N}$$

โดย

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

d = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,699}{1 + (0.05)^2 (1,699)}$$

$$n = 324 \text{ คน}$$

จากการคำนวณจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 324 คน ดังนั้นเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 340 คน

2. ทำการสุ่มตัวอย่าง แบ่งตามหมู่บ้าน เพื่อให้ได้จำนวนครัวเรือนที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคำนวณแบบสัดส่วน จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้านตามสูตรที่คำนวณได้ดังนี้

วิธีการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านดังนี้

$$\text{จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน} = \frac{\text{จำนวนคน} \times n}{N}$$

$$\text{จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน} = \frac{\text{จำนวนคน} \times 340}{1,699}$$

ได้ขนาดของแต่ละหมู่บ้านดังนี้

ตารางที่ 2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่แยกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	จำนวนคน	จำนวนตัวอย่าง
1	155	31
2	110	22
3	149	29
4	157	31
5	129	25
6	103	20
7	136	28
8	141	29
9	148	30
10	106	21
11	110	22
12	137	28
13	118	24
รวม	1,699	340

3. ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากจากรายชื่อเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาทบทวนแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 7 ข้อ โดยมีข้อคำถามแบบตรวจรายการ (Check list) และเติมตัวเลข ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนพื้นที่ในการปลูกยางพารา โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตรวจวัด และการให้คะแนนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ผู้วิจัยนำคำตอบจากแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล คำนวณหาค่า ความถี่ ร้อยละ โดยแยกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารา

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยใช้แนวคิดของของ Bandura (1977) วัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง มี 23 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 4 ระดับ คือ เป็นจริงมากที่สุด เป็นจริงมาก เป็นจริงน้อย และเป็นจริงน้อยที่สุด มีการให้คะแนนแบ่งออกเป็น การให้คะแนนสำหรับข้อคำถามเชิงบวก

ระดับความคิดเห็น	คำถามเชิงบวก
เป็นจริงมากที่สุด	4
เป็นจริงมาก	3
เป็นจริงน้อย	2
เป็นจริงน้อยที่สุด	1

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนเป็นรายชื่อ

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{4-1}{3} = 1$$

ผู้วิจัยแบ่งระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองรายชื่อออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ดังนี้

1.00 - 2.00	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับต่ำ
2.01 - 3.00	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับปานกลาง
3.01 - 4.00	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูง

เกณฑ์การวัดคะแนนเป็นรายด้าน ที่มีข้อคำถาม 7 ข้อโดยใช้เกณฑ์การวัดดังนี้

$$\text{อัตราภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{28-7}{3} = 7$$

7.00 – 14.00	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถรายด้านในระดับต่ำ
14.01 – 21.01	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถรายด้านในระดับปานกลาง
21.02 – 28.02	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถรายด้านในระดับสูง

เกณฑ์การวัดคะแนนเป็นรายด้าน ที่มีข้อคำถาม 9 ข้อโดยใช้เกณฑ์การวัดดังนี้

$$\text{อัตราภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{36-9}{3} = 9$$

9.00 – 18.00	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถรายด้านในระดับต่ำ
18.01 – 27.01	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถรายด้านในระดับปานกลาง
27.02 – 36.02	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถรายด้านในระดับสูง

เกณฑ์การวัดคะแนนโดยรวม โดยใช้เกณฑ์การวัดดังนี้

$$\text{อัตราเกณฑ์ชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{92 - 23}{3} = 23$$

23.00 – 46.00	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถโดยรวมในระดับต่ำ
46.01 – 69.01	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถโดยรวมในระดับปานกลาง
69.02 – 92.02	หมายถึง	มีการรับรู้ความสามารถโดยรวมในระดับสูง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ เป็นแบบสอบถามที่ โดยศึกษาจากแนวคิดความสำเร็จในอาชีพของ Gattiker and Larwood (1986) มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามมี 35 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีให้เลือกประเมิน 4 ระดับ ได้แก่ เป็นจริงมากที่สุด เป็นจริงมาก เป็นจริงน้อย เป็นจริงน้อยที่สุดโดยมีการให้คะแนนสำหรับข้อคำถามเชิงบวกดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คำถามเชิงบวก
เป็นจริงมากที่สุด	4
เป็นจริงมาก	3
เป็นจริงน้อย	2
เป็นจริงน้อยที่สุด	1

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนเป็นรายชื่อ

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{4 - 1}{3} = 1$$

ผู้วิจัยแบ่งระดับความสำเร็จในอาชีพ ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ดังนี้

1.00 - 2.00	หมายถึง	มีความสำเร็จในอาชีพในระดับต่ำ
2.01 - 3.00	หมายถึง	มีความสำเร็จในอาชีพในระดับปานกลาง
3.01 - 4.00	หมายถึง	มีความสำเร็จในอาชีพในระดับสูง

เกณฑ์การวัดคะแนนเป็นรายด้าน โดยใช้เกณฑ์การวัดดังนี้

$$\text{อัตราภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{28-7}{3} = 7$$

7.00 – 14.00	หมายถึง	มีความสำเร็จในอาชีพรายด้านในระดับต่ำ
14.01 – 21.01	หมายถึง	มีความสำเร็จในอาชีพรายด้านในระดับปานกลาง
21.02 – 28.02	หมายถึง	มีความสำเร็จในอาชีพรายด้านในระดับสูง

เกณฑ์การวัดคะแนนโดยรวม โดยใช้เกณฑ์การวัดดังนี้

$$\text{อัตราภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{140-35}{3} = 35.00$$

35.00 – 81.66	หมายถึง	มีความสำเร็จในอาชีพโดยรวมในระดับต่ำ
81.67 – 128.33	หมายถึง	มีความสำเร็จในอาชีพโดยรวมในระดับปานกลาง
128.34 – 174.99	หมายถึง	มีความสำเร็จในอาชีพโดยรวมในระดับสูง

เกณฑ์การวัดคะแนนเป็นรายด้าน โดยใช้เกณฑ์การวัดดังนี้

$$\text{อัตราเกณฑ์} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{28-7}{3} = 7$$

7.00 – 14.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจในชีวิตรายด้านในระดับต่ำ
14.01 – 21.01	หมายถึง	มีความพึงพอใจในชีวิตรายด้านในระดับปานกลาง
21.02 – 28.02	หมายถึง	มีความพึงพอใจในชีวิตรายด้านในระดับสูง

เกณฑ์การวัดคะแนนโดยรวม โดยใช้เกณฑ์การวัดดังนี้

$$\text{อัตราเกณฑ์} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{140-35}{3} = 35$$

35.00 – 81.66	หมายถึง	มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมในระดับต่ำ
81.67 – 128.33	หมายถึง	มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมในระดับปานกลาง
128.34 – 174.99	หมายถึง	มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมในระดับสูง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างที่เกี่ยวข้องจากตำรา ทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารต่างที่เกี่ยวข้อง และการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดขอบเขตโครงสร้างของเนื้อหาแบบสอบถาม
3. สร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม และกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนโดยครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์
4. เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของโครงสร้างเนื้อหา และภาษาที่ใช้ พร้อมนำมาปรับปรุงแก้ไข

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบเพื่อให้ทราบถึง ระดับคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยนำเสนอแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถาม และนำมาแก้ไขปรับปรุงคำถามในด้านภาษา และความชัดเจน เพื่อความเข้าใจได้ง่ายต่อการตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยแบบสอบถามทดลองใช้ (Try out) กับเกษตรกรชาวสวนยางพารา ที่ในอำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Coefficient Alpha) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง

มิติตามขนาด $\text{Alpha} = .8200$

มิติตามความเข้มแข็งหรือมั่นใจ $\text{Alpha} = 0.8056$

มิติตากลหรือมิติแผ่ขยาย $\text{Alpha} = 0.8981$

การรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวม $\text{Alpha} = 0.9176$

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสำเร็จในอาชีพ

ความสำเร็จด้านการทำงาน $\text{Alpha} = .8866$

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล $\text{Alpha} = 0.8056$

ความสำเร็จด้านการเงิน $\text{Alpha} = 0.8657$

ความสำเร็จตามลำดับขั้น $\text{Alpha} = .8877$

ความสำเร็จในชีวิต $\text{Alpha} = 0.8851$

ความสำเร็จในอาชีพโดยรวม $\text{Alpha} = 0.9268$

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในชีวิต

ความสุขในการดำเนินชีวิต $\text{Alpha} = .8183$

ความอดทน และตั้งใจ $\text{Alpha} = 0.7773$

ความความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย $\text{Alpha} = 0.8655$

อัตมโนทัศน์ $\text{Alpha} = 0.7542$

ระดับอารมณ์ $\text{Alpha} = 0.8203$

ความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม $\text{Alpha} = 0.9393$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากภาควิชาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่องขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย ถึงนายอำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ เกษตรอำเภอ บึงโขงหลง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ สถานีอนามัยตำบลท่าดอกคำ กำนันตำบลท่าดอกคำ และผู้ใหญ่บ้าน 13 หมู่บ้าน
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยชี้แจงอธิบาย และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข และไปรษณีย์ตำบลที่รับผิดชอบในพื้นที่ตำบลท่าดอกคำ
3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลผ่านทางบุรุษไปรษณีย์ตำบล เป็นผู้ส่ง และรับเอกสารกลับจากกลุ่มตัวอย่าง และการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปบันทึกคะแนนโดยลงรหัส (Coding) ในแบบสอบถาม และบันทึกข้อมูล (Data entry) ลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่ออธิบายเห็นลักษณะ และการกระจายของข้อมูล
2. สถิติอนุมาน (Inferential statistics) ได้แก่ t - test ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และ F - test ใช้ทดสอบความแปรปรวนของตัวแปรอิสระที่แบ่งมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปที่มีข้อมูลอยู่ในระดับช่วง (Interval scale) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (Least Significant Difference)

3. สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการหาค่าความสัมพันธ์ของสองตัวแปร

4. กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Level of significance) ต่ำสุดที่ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ส่วน ตามลำดับดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิต

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางพารากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
(n = 340)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	236	69.40
หญิง	104	30.60
รวม	340	100.00
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี	104	30.60
40 – 59 ปี	203	59.70
60 ปีขึ้นไป	33	9.70
รวม	340	100.00
สถานภาพการสมรส		
โสด	17	5.00
สมรส	311	91.50
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	12	3.50
รวม	340	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 340)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถม	152	44.70
มัธยมต้น	70	20.60
มัธยมปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	118	34.70
รวม	340	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	46	13.50
10,001 – 15,000 บาท	168	49.40
15,000 บาทขึ้นไป	126	37.10
รวม	340	100.00
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2 - 3 คน	73	21.50
4 - 5 คน	184	54.10
6 -10 คน	83	24.40
รวม	340	100.00
จำนวนพื้นที่ในการปลูกยางพารา.		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่	137	40.30
16 – 25 ไร่	148	43.50
มากกว่าหรือเท่ากับ 26 ไร่	55	16.20
รวม	340	100.00

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราส่วนใหญ่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นอัตราส่วนประมาณ 2: 1

อายุ พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 59.70) มีอายุระหว่าง 40 – 59 ปี มีอายุน้อยกว่า หรือเท่ากับ 39 ปี (ร้อยละ 30.60) ส่วนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 9.70) โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 44.68 ปี

สถานภาพการสมรส พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 91.50) และมีส่วนน้อยที่เป็น โสด และหม้าย/หย่า/แยก (ร้อยละ 5.00) และ (ร้อยละ 3.50) ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 44.70) มากกว่าจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ร้อยละ 34.70) อยู่ร้อยละ 10 นอกนั้นจบมัธยมต้น (ร้อยละ 20.60)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท (ร้อยละ 49.40) รองลงมาคือ 15,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 37.10)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งมีสมาชิก 4 -5 คน (ร้อยละ 54.10) มีสมาชิก 6 – 10 คน รองลงมาคือ 2 – 3 คน (ร้อยละ 24.40) และ (ร้อยละ 21.50) ตามลำดับ

จำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารา พบว่า มีส่วนน้อยที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารามากกว่า 26 ไร่ (ร้อยละ 16.20) ส่วนใหญ่จะมีสวนยางพาราน้อยกว่า หรือเท่ากับ 25 ไร่ (ร้อยละ 83.80)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเองเกษตรกรชาวสวนยางพาราตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของการรับรู้ความสามารถของตนเอง (n = 340)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง
มิติตามขนาด							
1. ท่านเชื่อมั่นว่าสามารถดูแลสวนยางพาราก่อนเก็บเกี่ยวการผลผลิตได้ตามหลักวิชาการ	13.8 (47)	76.2 (259)	9.7 (33)	0.3 (1)	3.04	0.49	สูง
2. ท่านมีวิธีเก็บเกี่ยวผลผลิตจากยางพาราให้ด้านปริมาณเพิ่มขึ้น	2.4 (8)	64.4 (219)	32.6 (111)	0.6 (2)	2.69	0.52	ปานกลาง
3. เทคนิควิธีการใส่ปุ๋ยของท่านทำให้น้ำยางพาราของท่านมีคุณภาพ	2.9 (10)	65.3 (222)	31.5 (107)	0.3 (1)	2.71	0.52	ปานกลาง
4. การปลูกยางพาราตามหลักวิชาการเป็นเรื่องที่ท่านทำได้	5.3 (35)	84.4 (287)	10.3 (18)	0 (0)	3.05	0.39	สูง
5. การดูแลสวนยางพารา เรื่องโรคของต้นยางพาราในทุกฤดูกาลเป็นเรื่องที่ง่าย	5.9 (20)	50.3 (171)	42.4 (144)	1.5 (5)	2.61	0.62	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 340)							
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D	ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง
6.การเก็บเกี่ยวผลผลิตจากยางพาราเป็นเรื่องที่ไม่ยุ่งยาก	7.4 (25)	86.2 (293)	6.5 (22)	0 (0)	3.01	0.37	สูง
7.การถ่ายทอดวิธีการทำสวนยางพาราเป็นเรื่องที่ยากสำหรับตัวท่าน	5.9 (20)	59.7 (203)	33.8 (115)	0.6 (2)	2.71	0.58	ปานกลาง
8.ท่านสามารถสาธิต การแปรรูปของน้ำยางพาราได้	1.2 (4)	74.1 (252)	23.2 (79)	1.5 (5)	2.75	0.49	ปานกลาง
9.ท่านมองว่าตนเองมีความสามารถในการทำสวนยางพาราได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี	1.5 (5)	32.9 (112)	56.2 (191)	9.4 (32)	2.26	0.64	ปานกลาง
รวม					24.83	4.62	ปานกลาง
มิติตามความเข้มแข็งหรือความมั่นใจ							
10.ท่านประเมินว่าท่านมีความสามารถทำสวนยางพาราได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0.9 (3)	35.9 (122)	56.8 (193)	6.5 (22)	2.31	0.62	ปานกลาง
11.ท่านสามารถฟันฝ่าอุปสรรคได้แม้มีอุปสรรคในการทำสวนยางพารา	7.6 (26)	84.4 (287)	7.9 (27)	0 (0)	3.00	0.39	สูง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 340)							
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง
12.แม้จะพบความล้มเหลวใน ระยะแรกของการทำสวนยางพารา ท่านก็ไม่ท้อถอย	7.9 (27)	82.4 (280)	9.7 (33)	0 (0)	2.98	0.42	ปานกลาง
13.ท่านมีความอดทนสูงในการดูแล สวนยางพาราตั้งแต่การปลูกจนถึง การเก็บเกี่ยวผลผลิต	7.4 (25)	86.8 (295)	5.9 (20)	0 (0)	3.01	0.36	สูง
14.ท่านไม่ท้อถอยในการดูแลสวน ยางพารา แม้บางครั้งราคาผลผลิต ตกต่ำ	5 (17)	86.5 (294)	8.5 (29)	0 (0)	2.96	0.36	ปานกลาง
15.ท่านมั่นใจว่าสามารถดูแล สวนยางพาราตลอดอายุต้นยางพารา	14.1 (48)	83.5 (284)	2.4 (8)	0 (0)	3.12	0.38	สูง
16.ท่านมั่นใจว่าจะสามารถเก็บเกี่ยว ผลผลิตยางพาราได้ตรงตามเวลา ที่กำหนดไว้	4.1 (14)	87.9 (299)	7.9 (27)	0 (0)	2.96	0.34	ปานกลาง
รวม					20.34	2.87	ปานกลาง

มิตินาสกล หรือมิติน้ำขี้ยาย

17.การกำจัดวัชพืชโดยการปลูก

พืชไร่ในร่องยางพารา ช่วยให้ดิน อุดมสมบูรณ์ในปีถัดไป	2.1 (7)	42.9 (146)	37.4 (127)	17.6 (60)	2.29	0.77	ปานกลาง
--	------------	---------------	---------------	--------------	------	------	---------

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 340)							
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง
18.ท่านมั่นใจในการถ่ายทอดเทคนิคและวิธีการทำสวนยางพาราทำให้เพื่อนเกษตรกรประสบความสำเร็จ	0.9 (3)	30.9 (105)	58.5 (199)	9.7 (88)	2.23	0.62	ปานกลาง
19.ท่านมั่นใจว่า การสาธิตการแปรรูปยางพาราของท่านทำให้ท่านมีความชำนาญมากขึ้น และสามารถพัฒนาเทคนิควิธีต่างๆได้มากขึ้น	2.6 (9)	54.4 (185)	37.6 (128)	5.3 (18)	2.54	0.63	ปานกลาง
20.ท่านสามารถเพิ่มมูลค่าของผลผลิตจากยางพาราด้วยความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง	1.8 (6)	35.9 (122)	59.4 (202)	2.9 (10)	2.36	0.57	ปานกลาง
21.ท่านมั่นใจว่าท่านสามารถปรับปรุงพันธุ์ยาง ให้เหมาะสมกับพื้นที่ได้	0.9 (3)	52.1 (177)	45.0 (153)	2.1 (7)	2.52	0.55	ปานกลาง
22.การศึกษาดูงานที่ศูนย์วิจัยยางทำให้ท่านลดต้นทุนการทำสวนยางพาราได้ทุกขั้นตอน	1.5 (5)	94.1 (320)	4.1 (14)	0.3 (1)	2.97	0.25	ปานกลาง
23.จากการศึกษาดูงานจากท้องถิ่นทำให้ท่านมั่นใจมากขึ้นใน การทำสวนยางพารา	2.4 (8)	94.7 (322)	2.9 (10)	0 (0)	2.99	0.23	ปานกลาง
รวม					18.00	3.62	ปานกลาง
รวมทั้งหมด					63.17	11.11	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราส่วนใหญ่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 63.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

การรับรู้ความสามารถของตนเองมีติดมาขนาดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 24.83) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้ความสามารถของตนเองมีติดมาขนาดในระดับสูง 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงตามลำดับ 3 ข้อแรกคือ ข้อที่ 4. การปลูกยางพาราตามหลักวิชาการเป็นเรื่องที่ท่านทำได้ (ค่าเฉลี่ย 3.05) ข้อที่ 1. ท่านเชื่อมั่นว่าสามารถดูแลสวนยางพาราก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตามหลักวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 3.04) ข้อที่ 6. การเก็บเกี่ยวผลผลิตจากยางพาราเป็นเรื่องที่ไม่ยุ่งยาก (ค่าเฉลี่ย 3.01)

การรับรู้ความสามารถของตนเองมีติดมาความเข้มแข็ง หรือความมั่นใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.34) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้ความสามารถของตนเองมีติดมาความเข้มแข็งในระดับสูง 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงตามลำดับ 3 ข้อแรกคือ ข้อที่ 15. ท่านมั่นใจว่าสามารถดูแลสวนยางพาราตลอดอายุต้นยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.12) ข้อที่ 13. ท่านมีความอดทนสูงในการดูแลสวนยางพาราตั้งแต่การปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.01) ข้อที่ 11. ท่านสามารถฟันฝ่าอุปสรรคได้ แม้มีอุปสรรคในการทำสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.00)

การรับรู้ความสามารถของตนเองมีติดมาศก หรือมีแผ่ขยายอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 18.00) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความสามารถของตนเองมีติดมาศก หรือ มีแผ่ขยายโดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง 3 ข้อแรก คือ ข้อที่ 23. จากการศึกษาดูงานจากห้องที่อื่นทำให้ท่านมั่นใจมากขึ้นในการทำสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 2.99) ข้อที่ 22. การศึกษาดูงานที่ศูนย์วิจัยทำให้ท่านลดต้นทุนการทำสวนยางพาราได้ทุกขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย 2.97) ข้อที่ 19. ท่านมั่นใจว่า การสาธิตการแปรรูปยางพาราของท่านทำให้ท่าน มีความชำนาญมากขึ้น และสามารถพัฒนาเทคนิคและวิธีต่างๆ ได้มากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.54)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ

ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ มีรายละเอียดนี้

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ความสำเร็จในอาชีพ

(n = 340)							
ความสำเร็จในอาชีพ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความสำเร็จในอาชีพ
ความสำเร็จด้านการทำงาน							
1.สวนยางพาราของท่านได้เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน และอบรมการทำสวนยางพาราจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	0.6 (2)	17.1 (58)	74.4 (253)	7.9 (27)	2.10	0.51	ปานกลาง
2.ท่านได้เรียนรู้เทคนิคใหม่ๆ ในการทำ ทำสวนยางพาราจากเกษตรกรอำเภอ	0.9 (3)	38.2 (130)	58.5 (199)	2.4 (8)	2.38	0.54	ปานกลาง
3.ท่านได้รับการรับรองด้านคุณภาพผลผลิตยางพาราจากศูนย์วิจัยยาง	0.9 (3)	71.8 (244)	25.6 (87)	1.8 (6)	2.72	0.50	ปานกลาง
4.ท่านประสบความสำเร็จในการทำปฏีชีวิภาพ ที่ได้รับการถ่ายทอดจากเกษตรกรอำเภอ	0.9 (3)	72.6 (247)	25.3 (86)	1.2 (4)	2.73	0.48	ปานกลาง
5.ท่านได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารวิชาการสวนยางพาราจากเกษตรกรอำเภอเป็นประจำ	0.6 (2)	16.2 (55)	77.9 (265)	5.3 (18)	2.12	0.47	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 340)

ความสำเร็จในอาชีพ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความสำเร็จในอาชีพ
6.ผลการประเมินผลผลิตจาก เกษตรกรอำเภอ ทำให้ท่านได้รับ ประโยชน์ในการปรับปรุง การทำสวนยางพารา	1.2 (4)	16.2 (55)	77.9 (265)	4.7 (16)	2.14	0.48	ปานกลาง
7.ท่านพอใจที่ทางราชการช่วยเหลือ ประกันราคาผลผลิตจากยางพารา ที่ยุติธรรม	1.8 (6)	67.6 (230)	29.4 (100)	1.2 (4)	2.70	0.51	ปานกลาง
รวม					16.89	3.49	ปานกลาง
ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล							
8.ท่านได้รับการยอมรับจากเพื่อน เกษตรกรให้เป็นต้นแบบใน การทำสวนยางพารา	1.5 (5)	23.5 (80)	57.9 (197)	17.1 (58)	2.09	0.67	ปานกลาง
9.เพื่อนเกษตรกรให้การยอมรับ เทคนิค การทำสวนยางพารา ของท่าน	0.9 (3)	22.6 (77)	58.5 (199)	17.9 (61)	2.06	0.66	ปานกลาง
10.ท่านรู้สึกภูมิใจในคำยกย่อง ชมเชยจากเพื่อนเกษตรกรในการ คิดหาเทคนิคใหม่ๆ ในการ ทำสวนยางพารา	1.2 (4)	53.2 (181)	40.0 (136)	5.6 (19)	2.50	0.62	ปานกลาง
11.ในการประชุมประจำเดือน เพื่อนเกษตรกร รับฟังเทคนิค วิธีการทำสวนยางพาราของท่าน	0.6 (2)	23.2 (79)	65.6 (223)	10.6 (36)	2.14	0.58	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 340)

ความสำเร็จในอาชีพ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความสำเร็จในอาชีพ
12.ท่านได้รับการประเมินผลที่ดีจากเพื่อนเกษตรกรในด้านการเพิ่มปริมาณผลผลิตยางพาราของท่าน	0.9 (3)	37.6 (128)	53.8 (183)	7.6 (26)	2.32	0.62	ปานกลาง
13.หน่วยงานราชการให้คำช่กย่อง ชมเชยเทคนิคในการทำสวนยางพาราของท่าน	0.3 (1)	15.0 (51)	71.8 (244)	12.9 (44)	2.03	0.54	ปานกลาง
14.หน่วยงานราชการเผยแพร่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของท่านที่ประสบความสำเร็จในการทำสวนยางพารา	1.8 (6)	6.5 (22)	72.4 (246)	19.4 (66)	1.91	0.56	ปานกลาง
รวม					15.05	4.25	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 340)

ความสำเร็จในอาชีพ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความสำเร็จในอาชีพ
ความสำเร็จด้านการเงิน							
15.ท่านพอใจกับผลตอบแทนที่ได้จากการอุทิศตนให้กับการทำสวนยางพารา	35.5 (120)	61.5 (209)	2.9 (10)	0.3 (1)	3.23	0.54	สูง
16.ท่านพอใจกับผลตอบแทนที่ท่านอุทิศตนให้กับการทำสวนยางพารา	44.7 (152)	52.4 (178)	2.6 (9)	0.3 (1)	3.41	0.56	สูง
17.ท่านพอใจกับราคาขายพาราที่ท่านได้รับ จากการประมูลราคา มากกว่าเกษตรกรอื่น	1.5 (5)	77.4 (263)	20.9 (71)	0.3 (1)	2.80	0.44	ปานกลาง
18.ท่านได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ในการขายผลผลิตจากยางพารา	2.4 (8)	80.3 (273)	17.1 (58)	0.3 (1)	2.85	0.42	ปานกลาง
19. ท่านพอใจกับผลตอบแทนที่ได้ เหมาะสมเมื่อเทียบกับเกษตรกรอื่น	1.2 (4)	78.5 (267)	19.7 (67)	0.6 (2)	2.80	0.44	ปานกลาง
20.ปัจจุบันท่านคิดว่ามีรายได้สูงขึ้นมากกว่าเกษตรกรอื่นเมื่อเทียบกับช่วงเลาเดียวกันในการทำสวนยางพารา	4.7 (16)	77.6 (264)	17.4 (59)	0.3 (1)	2.87	0.46	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 340)

ความสำเร็จในอาชีพ	จริงมาก ที่สุด	จริง มาก	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด	$\bar{X}$	S.D	ระดับความสำเร็จ ในอาชีพ
21.ท่านมีฐานะทางการเงิน ที่มั่นคงจากการทำสวนยางพารา	5	68.2	26.5 (17)	0.3 (232)	2.78 (90)	0.52 (1)	ปานกลาง
รวม					20.47	3.38	ปานกลาง
ความสำเร็จตามลำดับขั้น							
22.ผลประโยชน์จากการ ทำสวนยางพาราคุ้มค่ากับ ความรู้ ความสามารถของท่าน	13.5 (46)	78.8 (268)	7.4 (25)	0.3 (1)	3.06	0.46	สูง
23.ท่านพอใจในราคา ยางพาราในปัจจุบัน มากกว่า ในอดีต	3.8 (13)	87.1 (296)	9.1 (31)	0 (0)	2.95	0.35	ปานกลาง
24.ท่านพึงพอใจผลสำเร็จใน การทำสวนยางพาราในปัจจุบัน ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้	7.9 (27)	72.6 (247)	19.1 (65)	0.3 (1)	2.88	0.51	ปานกลาง
25.ท่านภูมิใจที่สามารถต่อรอง ราคากลาง ยางพาราที่เป็นธรรมให้ แก่สมาชิก เกษตรกรชาว สวนยางพารา	0.6 (2)	68.5 (233)	30.3 (103)	0.6 (2)	2.69	0.48	ปานกลาง
26.ท่านพอใจในคุณภาพ น้ำยางพาราของท่านและ เป็นที่ยอมรับของตลาด	1.5 (5)	71.8 (244)	26.2 (89)	0.6 (2)	2.74	0.48	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 340)

ความสำเร็จในอาชีพ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความสำเร็จในอาชีพ
27.ท่านพอใจที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ทุกด้านตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	8.2 (28)	53.5 (182)	37.6 (128)	0.6 (2)	2.69	0.62	ปานกลาง
28.จากที่ท่านประสบความสำเร็จในการทำสวนยางพารา ทำให้ท่านประสบความสำเร็จในด้านสังคม	7.6 (26)	69.7 (237)	22.4 (76)	0.3 (1)	2.85	0.53	ปานกลาง
รวม					19.86	3.43	ปานกลาง
ความสำเร็จในชีวิต							
29.ท่านมีความสุข ที่ได้มีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้กับชุมชน	9.7 (33)	86.2 (293)	3.8 (13)	0.3 (1)	3.05	0.38	ปานกลาง
30.ท่านพอใจ กับชีวิตครอบครัว	74.4 (253)	25.0 (85)	0.6 (2)	0.0 (0)	3.74	0.45	สูง
31.ท่านมีความสุขในการช่วยเหลือชุมชน	9.1 (31)	86.5 (294)	4.4 (15)	0.0 (0)	3.05	0.36	สูง
32.ท่านรู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการประชุมกรรมการหมู่บ้าน	6.8 (23)	85.0 (289)	7.9 (27)	0.3 (1)	2.98	0.39	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 340)							
ความสำเร็จในอาชีพ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความสำเร็จ
33.ท่านมีความภูมิใจที่ได้รับเลือกเป็นผู้แทนเกษตรกรในการถ่ายทอดเรื่องการทำสวนยางพาราที่ประสบความสำเร็จ	1.2 (4)	30.3 (103)	57.4 (195)	11.2 (38)	2.21	0.64	ปานกลาง
34.ท่านพึงพอใจที่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำสวนยางพารา	1.2 (4)	56.2 (191)	35.6 (121)	7.1 (24)	2.51	0.64	ปานกลาง
35.ท่านพึงพอใจที่เป็นสมาชิกของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำสวนยางพารา	0.6 (2)	56.2 (191)	36.8 (125)	6.5 (22)	2.51	0.62	ปานกลาง
รวม					20.05	3.48	ปานกลาง
รวมทั้งหมด					92.32	18.03	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพารา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสำเร็จในอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 92.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

ความสำเร็จด้านการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 16.89) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสำเร็จในอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ 3 ข้อแรก คือข้อที่ 4. ท่านประสบความสำเร็จในการทำปุยชีวภาพ ที่ได้รับการถ่ายทอดจากเกษตรกรอำเภอ (ค่าเฉลี่ย 2.73) ข้อที่ 3. ท่านได้รับการรับรองด้านคุณภาพผลผลิตยางพาราจากศูนย์วิจัยยาง (ค่าเฉลี่ย 2.72) และข้อที่ 7. ท่านพอใจที่ทางราชการช่วยเหลือประกันราคาผลผลิตจากยางพาราที่ยุติธรรม (ค่าเฉลี่ย 2.70)

ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 15.05) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ 3 ข้อแรก คือ ข้อที่ 10. ท่านรู้สึกภูมิใจในคำยกย่องชมเชยจากเพื่อนเกษตรกรในการคิดหาเทคนิคใหม่ๆ ในการทำสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 2.50) ข้อที่ 12. ท่านได้รับการประเมินผลที่ดีจากเพื่อนเกษตรกรในด้านการเพิ่มปริมาณ ผลผลิตยางพาราของท่าน (ค่าเฉลี่ย 2.32) และข้อที่ 11. ในการประชุมประจำเดือนเพื่อนเกษตรกรรับฟังเทคนิควิธีการทำสวนยางพาราของท่าน (ค่าเฉลี่ย 2.14)

ความสำเร็จด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.47) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสำเร็จด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลางโดยค่าเฉลี่ยตามลำดับ 3 ข้อแรก คือ 16. ท่านพอใจกับผลตอบแทนที่ท่านอุทิศตน ให้กับการทำสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.41) ข้อที่ 15. ท่านพอใจกับผลตอบแทนที่ได้จากการอุทิศตนให้กับการทำสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.23) และข้อที่ 20. ปัจจุบันท่านคิดว่ามีรายได้สูงขึ้นมากกว่าเกษตรกรอื่นเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในการทำสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 2.87)

ความสำเร็จตามลำดับขั้นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 19.86) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสำเร็จตามลำดับขั้นอยู่ในระดับปานกลางโดยค่าเฉลี่ยตามลำดับ 3 ข้อแรก คือ 22. ผลประโยชน์จากการทำสวนยางพารา คำนึงกับความรู้ ความสามารถของท่าน (ค่าเฉลี่ย 3.06) ข้อที่ 23. ท่านพอใจในราคายางพาราในปัจจุบัน มากกว่าในอดีต (ค่าเฉลี่ย 2.95) และข้อที่ 24. ท่านพึงพอใจผลสำเร็จในการทำสวนยางพาราในปัจจุบันตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ (ค่าเฉลี่ย 2.88)

ความสำเร็จในชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.05) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความสำเร็จในชีวิตอยู่ในระดับปานกลางโดยค่าเฉลี่ยตามลำดับ 3 ข้อแรก คือข้อที่ 30. ท่านพอใจกับชีวิตครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.74) ข้อที่ 31. ท่านมีความสุขในการช่วยเหลือชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.05) และข้อที่ 32. ท่านรู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการประชุมกรรมการหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.98)

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิต

ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ความพึงพอใจในชีวิต

(n = 340)							
ความพึงพอใจในชีวิต	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความพึงพอใจในชีวิต
ความสุขในการดำเนินชีวิต							
1.ท่านพอใจการดำเนินชีวิต	5.3	89.1	5.6	0	3.00	0.33	ปานกลาง
การทำสวนยางพารา ใน ปัจจุบัน	(18)	(303)	(19)	(0)			
2.ท่านภูมิใจ ที่สามารถแก้ไขปัญหา							
ยางพาราที่ไม่มีคุณภาพให้เป็นที่	1.8	56.8	39.7	1.8	2.59	0.56	ปานกลาง
ต้องการของตลาด	(6)	(193)	(135)	(6)			
3.ท่านพอใจในการกำจัดศัตรูพืช	1.5	61.5	35.6	1.5	2.63	0.54	ปานกลาง
ตามเทคนิควิธีการของท่าน	(5)	(209)	(121)	(5)			
4.ท่านมีความสุขในการทำสวน	2.4	59.7	36.2	1.8	2.63	0.56	ปานกลาง
ยางพาราเป็นสถานที่ท่องเที่ยว	(8)	(203)	(123)	(6)			
เชิงอนุรักษ์							
5.ท่านพอใจได้พบปะสังสรรค์	3.2	87.1	9.7	0	2.94	0.35	ปานกลาง
เพื่อนเกษตรกรชาวสวนยางพารา	(11)	(296)	(33)	(0)			
6.ท่านมีความสุขที่สามารถลดต้นทุน	4.4	78.8	16.2	0.6	2.87	0.46	ปานกลาง
ด้วยการทำปุ๋ยหมักชีวภาพเพื่อใช้เอง	(15)	(268)	(55)	(2)			

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 340)							
ความพึงพอใจในชีวิต	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความพึงพอใจในชีวิต
7.ท่านภูมิใจที่ได้ถ่ายทอดความรู้ การทำสวนยางพาราแก่บุคคลอื่น	2.6 (9)	80.0 (272)	16.5 (56)	0.9 (3)	2.84	0.45	ปานกลาง
รวม					19.50	3.25	ปานกลาง
ความอดทนและตั้งใจ							
8.ท่านยอมรับว่าชีวิตของท่าน มีความหมาย และมีความสำคัญ สำหรับบุคคลอื่น	4.4 (15)	56.5 (192)	37.9 (129)	1.2 (4)	2.62	0.58	ปานกลาง
9.ท่านไม่ท้อแท้แม้ต้องใช้เวลามากขึ้น ในการดูแลสวนยางพาราภายหลังเกิด ภัยธรรมชาติทำให้ดินยางเสียหาย	1.5 (5)	49.4 (168)	42.9 (146)	6.2 (21)	2.46	0.63	ปานกลาง
10.หนี้สินจากการทำสวนยางพารา ไม่เป็นอุปสรรคในการทำ สวนยางพารา	1.2 (14)	58.8 (200)	37.6 (128)	2.4 (8)	2.59	0.56	ปานกลาง
11.ปัญหาต่างๆในการทำสวนยางพารา เป็นบทเรียนให้ท่านนำมาพัฒนา คุณภาพยางพารา	15.3 (52)	79.7 (271)	5.0 (17)	0.0 (0)	3.10	0.43	ปานกลาง
12.ท่านมีความอดทนรอการจำหน่าย ผลผลิตจากยางพาราจนกว่าจะได้ราคา ตามที่ต้องการ	1.2 (4)	82.1 (279)	16.8 (57)	0.0 (0)	2.84	0.39	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความพึงพอใจในชีวิต
13.ท่านไม่ยอมแพ้ แม้จะมีภัยธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงทำให้ผลผลิตจากยางพารามีปริมาณน้อยลง	1.8 (6)	69.4 (236)	27.9 (95)	0.9 (3)	2.72	0.50	ปานกลาง
14.ท่านไม่คิดเปลี่ยนแปลงอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราไปทำอาชีพอื่นแม้ว่าการทำสวนยางพาราจะมีปัญหามากมาย	1.8 (6)	59.7 (203)	37.4 (127)	1.2 (4)	2.62	0.54	ปานกลาง
รวม					19.15	3.63	ปานกลาง
ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ							
15.ผลผลิตยางพาราที่มีคุณภาพดีคือเป้าหมายของท่าน	18.5 (63)	78.2 (266)	3.2 (11)	0.0 (0)	3.15	0.44	สูง
16.ท่านประสบความสำเร็จในการทำสวนยางพาราปัจจุบันมากกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้	8.8 (30)	70.9 (241)	20.0 (68)	0.3 (1)	2.88	0.53	ปานกลาง
17.ผลประโยชน์จากการทำสวนยางพาราของท่านเพียงพอแล้วสำหรับตนเอง และครอบครัว	42.4 (144)	51.5 (175)	5.9 (20)	0.3 (1)	3.36	0.60	สูง
18.ความต้องการเพิ่มปริมาณการปลูกยางพาราสอดคล้องกับเป้าหมายของท่าน	3.2 (11)	81.2 (276)	15.3 (52)	0.3 (1)	2.87	0.42	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความพึงพอใจในชีวิต
19.ท่านสามารถผลิตปุ๋ยชีวภาพใช้เองได้ตามต้องการ	2.9 (10)	80.0 (272)	15.9 (54)	1.2 (4)	2.85	0.46	ปานกลาง
20.ท่านสามารถเพาะต้นกล้าขางพาราที่เหมาะสมกับลักษณะภูมิประเทศได้สำเร็จ	1.8 (6)	60.3 (205)	35.9 (122)	2.1 (7)	2.62	0.56	ปานกลาง
21.ท่านสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตจากขางพาราตามเป้าหมาย	1.5 (5)	47.4 (161)	45.6 (155)	5.6 (19)	2.45	0.62	ปานกลาง
รวม					20.18	3.63	ปานกลาง
อัตมโนทัศน์							
22.ท่านคิดว่าการเป็นเกษตรกรชาวสวนขางพาราเป็นชีวิตที่มีความสุข	3.5 (12)	80.0 (272)	16.2 (55)	0.3 (1)	2.87	0.43	ปานกลาง
23.ท่านมีความพอใจกับชีวิตทางสังคมเกษตรกรในปัจจุบัน	6.8 (23)	84.4 (287)	8.8 (30)	0 (0)	2.98	0.39	ปานกลาง
24.การประสบความสำเร็จจากการทำสวนขางพาราทำให้ท่านไม่เครียดเรื่องการเงินเหมือนในอดีต	3.5 (12)	87.6 (298)	8.5 (29)	0.3 (1)	2.94	0.36	ปานกลาง
25.การที่ท่านต้องตื่นเที่ยงคืนทุกคืนเพื่อกรีดขางพาราไม่ถือว่าเป็นเรื่องยากลำบากในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน	29.7 (101)	66.2 (225)	3.8 (13)	0.3 (1)	3.25	0.53	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 340)							
ความพึงพอใจในชีวิต	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความพึงพอใจในชีวิต
26.ท่านมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และสามารถปรับตัวได้ในเปลี่ยนแปลงเวลาการทำงาน การนอนหลับ	12.6 (43)	82.4 (280)	4.7 (16)	0.3 (1)	3.07	0.42	สูง
27.ท่านมีความมั่นคงทางอารมณ์ แม้จะพบปัญหาความยากลำบากที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามเศรษฐกิจโลก	2.4 (8)	51.5 (175)	45.3 (154)	0.9 (3)	2.55	0.55	ปานกลาง
28.ท่านพร้อมยอมรับความจริง แม้ว่าจะมีอุปสรรคผ่านเข้ามาในชีวิต	3.2 (11)	86.5 (294)	10.0 (34)	0.3 (1)	2.93	0.37	ปานกลาง
รวม					20.59	3.05	ปานกลาง
อารมณ์							
29.ท่านรู้สึกเป็นสุขในปัจจุบันที่ประสบประสบความสำเร็จในการทำสวนยางพารา	5.0 (17)	88.2 (300)	6.8 (23)	0 (0)	2.98	0.34	ปานกลาง
30.ท่านมีทัศนคติที่ดี ต่อเพื่อนเกษตรกรชาวสวนยางพารา	4.4 (15)	93.5 (318)	2.1 (7)	0 (0)	3.02	0.25	สูง
31.ท่านขี้มขี้แค้นใจและหักท่ายกับเกษตรกรอื่น	5.3 (18)	90.3 (307)	4.1 (14)	0.3 (1)	3.01	0.32	สูง
32.ท่านยินดีช่วยเหลือ แนะนำการทำสวนยางพาราแก่เกษตรกรที่เริ่มปลูกยางพาราใหม่	5.3 (18)	91.2 (310)	2.9 (10)	0.6 (2)	3.01	0.32	สูง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D	ระดับความพึงพอใจในชีวิต
33. ท่านพอใจระบบการทำสวน ยางพาราแบบครบวงจรที่ทำอยู่ ในปัจจุบัน	4.4 (15)	76.2 (259)	17.6 (60)	1.8 (6)	2.83	0.51	ปานกลาง
34. ท่านมีความสุขที่ได้มีส่วนร่วม ช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรเมื่อ เกิดภัยธรรมชาติ	18.2 (62)	75.3 (256)	6.5 (22)	0 (0)	3.12	0.48	สูง
35. ท่านไม่ท้อแท้ แม้ว่าเกิดความล้มเหลว ในการทดลองแปรรูปยางพารา เพื่อคงสภาพน้ำหนักรของผลผลิต	10.6 (36)	65.6 (223)	20.6 (70)	3.2 (11)	2.84	0.64	ปานกลาง
รวม					20.81	3.63	ปานกลาง
รวมทั้งหมด					99.89	16.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 99.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

ความสุขในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 19.50) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสุขในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก คือ ข้อที่ 5. ท่านพอใจได้พบปะสังสรรค์เพื่อนเกษตรกรชาวสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 2.94) ข้อที่ 6. ท่านมีความสุขที่สามารถลดต้นทุนด้วยการทำปุ๋ยหมักชีวภาพเพื่อใช้เอง (ค่าเฉลี่ย 2.87) และข้อที่ 7. ท่านภูมิใจที่ได้ถ่ายทอดความรู้การทำสวนยางพาราแก่บุคคลอื่น (ค่าเฉลี่ย 2.84)

ความอดทนและตั้งใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 19.15) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความอดทนและตั้งใจอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก คือ ข้อที่ 11. ปัญหาต่างๆในการทำสวนยางพาราเป็นบทเรียนให้ท่านนำมาพัฒนาคุณภาพยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.10) ข้อที่ 12. ท่านมีความอดทนรอการจำหน่ายผลผลิตจากยางพาราจนกว่าจะได้ราคาตามที่ต้องการ (ค่าเฉลี่ย 2.84) และข้อที่ 13. ท่านไม่ยอมแพ้ แม้จะมีภัยธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงทำให้ผลผลิตจากยางพารามีปริมาณน้อยลง (ค่าเฉลี่ย 2.72)

ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.18) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก คือ ข้อที่ 17. ผลประโยชน์จากการทำสวนยางพาราของท่านเพียงพอแล้วสำหรับตนเอง และครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.36) ข้อที่ 15. ผลผลิตยางพาราที่มีคุณภาพดี คือเป้าหมายของท่าน (ค่าเฉลี่ย 3.15) และ ข้อที่ 16. ท่านประสบความสำเร็จในการทำสวนยางพาราปัจจุบันมากกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้ (ค่าเฉลี่ย 2.88)

อึดทนโน้ทนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.59) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอึดทนโน้ทนอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก คือ ข้อที่ 25. การที่ท่านต้องตื่นเที่ยงคืนทุกคืน เพื่อกรีดยางพารา ไม่ถือว่าเป็นเรื่องยากลำบากในการดำรงชีวิต ในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 3.25) ข้อที่ 26. ท่านมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และสามารถปรับตัวได้ในเปลี่ยนแปลงเวลา การทำงาน การนอนหลับ (ค่าเฉลี่ย 3.07) และข้อที่ 23. ท่านมีความพอใจกับชีวิตทางสังคมเกษตรกรในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 2.98)

อารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.81) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอารมณ์อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก คือ ข้อที่ 34. ท่านมีความสุขที่ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.12) ข้อที่ 30. ท่านมีทัศนคติที่ดี ต่อเพื่อนเกษตรกรชาวสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.02) และข้อที่ 31. ท่านยิ้มแย้มแจ่มใส และทักทายกับเกษตรกรอื่น (ค่าเฉลี่ย 3.01) ข้อที่ 32. ท่านยินดีช่วยเหลือ แนะนำ การทำสวนยางพาราแก่ เกษตรกรที่เริ่มปลูกยางพาราใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.01)

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันจะมี
ความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 1.1 เกษตรกรชาวสวนยางพาราเพศชาย และเพศหญิงมีความพึงพอใจในชีวิต
ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ
อำเภอวังยาง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามเพศ

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{X}$	S.D	t	p	สรุปผลการทดสอบ
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต						
ชาย	236	19.62	2.14	1.57	0.131	ไม่แตกต่าง
หญิง	104	19.17	2.70			
2.ความอดทนและตั้งใจ						
ชาย	236	19.13	2.44	1.77	0.077	ไม่แตกต่าง
หญิง	104	18.61	2.67			
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ						
ชาย	236	20.28	2.33	1.25	0.210	ไม่แตกต่าง
หญิง	104	19.93	2.55			
4.อัตมโนทัศน์						
ชาย	236	20.69	1.91	1.52	0.128	ไม่แตกต่าง
หญิง	104	20.36	1.71			

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{X}$	S.D	t	p	สรุปผลการทดสอบ
5.ระดับอารมณ์						
ชาย	236	20.85	1.90	0.63	0.526	ไม่แตกต่าง
หญิง	104	20.71	1.86			
โดยรวม						
ชาย	236	97.58	8.68	1.69	0.216	ไม่แตกต่าง
หญิง	104	95.81	9.30			

จากตารางที่ 7 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราเพศชาย และเพศหญิงมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.2 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามอายุ

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{X}$	S.D
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี	104	19.25	2.23
40 -59 ปี	203	19.44	2.43
60 ปีขึ้นไป	33	20.48	1.69
2.ความอดทนและตั้งใจ			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี	104	18.74	2.57
40 -59 ปี	203	18.94	2.54
60 ปีขึ้นไป	33	19.96	1.99
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี	104	19.95	2.39
40 -59 ปี	203	20.17	2.42
60 ปีขึ้นไป	33	20.90	2.25
4.อัตมโนทัศน์			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี	104	20.61	1.92
40 -59 ปี	203	20.53	1.87
60 ปีขึ้นไป	33	20.90	1.58

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{X}$	S.D
5.ระดับอารมณ์			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี	104	20.77	1.77
40 -59 ปี	203	20.79	1.96
60 ปีขึ้นไป	33	21.00	1.78
โดยรวม			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี	104	96.34	8.52
40 -59 ปี	203	96.88	9.23
60 ปีขึ้นไป	33	100.24	7.44
รวม	340	97.04	8.93

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามอายุ

(n= 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	แหล่งของความแปรปรวน	SS	MS	F	p	สรุปผลการทดสอบ
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	39.00	19.50	3.63*	0.027	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1805.94	5.35			
	รวม	1844.95				
2.ความอดทนและตั้งใจ	ระหว่างกลุ่ม	38.06	19.30	3.07*	0.048	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	2118.25	6.28			
	รวม	2156.85				
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	22.93	11.47	1.99	0.138	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1941.10	5.76			
	รวม	1964.05				
4.อัตมโนทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	3.98	1.99	0.57	0.565	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1171.81	3.47			
	รวม	1175.79				
5.ระดับอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	1.35	0.67	0.18	0.828	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1207.22	3.58			
	รวม	1208.57				
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	393.25	196.62	2.50	0.083	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	26477.99	78.57			
	รวม	26871.24				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 9 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมไม่แตกต่าง แต่เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีความพึงพอใจในชีวิตด้าน ความสุขในการดำเนินชีวิตมี และด้านความอดทน และตั้งใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามอายุเป็นรายคู่โดยวิธี

LSD (Least Significant Difference)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต		(1)	(2)	(3)
	$\bar{X}$	19.25	19.44	20.48
ความสุขในการดำเนินชีวิต				
(1) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี	19.25	-		
(2) 40 -59 ปี	19.44	ns	-	
(3) 60 ปีขึ้นไป	20.48	*	*	-
ความอดทนและตั้งใจ				
		(1)	(2)	(3)
(1) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี	18.74	-		
(2) 40 -59 ปี	18.94	ns	-	
(3) 60 ปีขึ้นไป	19.96	*	*	-

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามอายุ พบว่า

ความพึงพอใจในชีวิตด้านความสุขในการดำเนินชีวิต

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสุขในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสุขในการดำเนินชีวิต (ค่าเฉลี่ย 20.48) มากกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุ 40 - 59 ปี (ค่าเฉลี่ย 19.44) และมากกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี (ค่าเฉลี่ย 19.25)

ความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจ

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิต ความอดทนและตั้งใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจ (ค่าเฉลี่ย 19.96) มากกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 39 ปี (ค่าเฉลี่ย 18.74)

สมมติฐานที่ 1.3 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่ต่างกัน

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตาม สถานภาพการสมรส

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{X}$	S.D
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต			
โสด	17	19.47	2.93
สมรส	311	19.51	2.22
หม้าย /หย่า/แยก	12	18.83	3.95
2.ความอดทนและตั้งใจ			
โสด	17	19.11	2.36
สมรส	311	19.02	2.52
หม้าย /หย่า/แยก	12	17.66	2.38
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ			
โสด	17	20.35	2.57
สมรส	311	20.19	2.36
หม้าย /หย่า/แยก	12	19.50	3.31
4.อัตมโนทัศน์			
โสด	17	20.94	1.95
สมรส	311	20.60	1.83
หม้าย /หย่า/แยก	12	19.91	2.50

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{x}$	S.D
5.ระดับอารมณ์			
โศด	17	21.23	1.75
สมรส	311	20.78	1.88
หม้าย / หย่า / แยก	12	20.83	2.16
โดยรวม			
โศด	17	98.05	9.64
สมรส	311	97.12	8.70
หม้าย / หย่า / แยก	12	93.66	12.48
รวม	340	97.04	8.90

จากตารางที่ 11 วิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพการสมรส มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพการสมรส

(n= 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	แหล่งของความแปรปรวน	SS	MS	F	p	ผลการทดสอบ
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	5.36	2.68	0.49	0.612	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1839.58	5.4			
	รวม	1844.95				
2.ความอดทนและตั้งใจ	ระหว่างกลุ่ม	21.58	10.79	1.70	0.184	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	2135.27	6.33			
	รวม	2156.85				
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	6.13	3.06	0.53	0.590	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1941.10	5.76			
	รวม	1964.05				
4.อัตมโนทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	7.58	3.79	1.09	0.336	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1168.24	3.46			
	รวม	1175.79				
5.ระดับอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	3.28	1.64	0.45	0.632	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1205.29	3.57			
	รวม	1208.57				
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	156.28	78.14	0.98	0.374	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	26714.96	79.27			
	รวม	26871.24				

จากตารางที่ 12 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกันทั้งรายด้าน และโดยรวม

สมมุติฐานที่ 1.4 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{X}$	S.D
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต			
ประถม	152	19.50	2.29
มัธยมต้น	70	19.11	2.46
มัธยมปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	118	19.69	2.30
2.ความอดทนและตั้งใจ			
ประถม	152	19.16	2.34
มัธยมต้น	70	18.08	2.59
มัธยมปลาย/ประกาศนียบัตร	118	19.27	2.60
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ			
ประถม	152	20.28	2.25
มัธยมต้น	70	19.32	2.59
มัธยมปลาย/ประกาศนียบัตร	118	20.55	2.38
4.อัตมโนทัศน์			
ประถม	152	20.53	1.69
มัธยมต้น	70	20.04	1.96
มัธยมปลาย/ประกาศนียบัตร	118	21.00	1.92

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{x}$	S.D
5.ระดับอารมณ์			
ประถม	152	20.77	1.59
มัธยมต้น	70	20.28	2.18
มัธยมปลาย/ประกาศนียบัตร	118	21.16	1.98
โดยรวม			
ประถม	152	97.23	8.15
มัธยมต้น	70	93.92	9.78
มัธยมปลาย/ประกาศนียบัตร	118	98.65	8.88
รวม	340	97.04	8.90

จากตารางที่ 13 วิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวน
ยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามระดับการศึกษา
มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามระดับการศึกษา

(n= 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	แหล่งของความแปรปรวน	SS	MS	F	p	ผลการทดสอบ
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	14.85	7.42	1.36	0.256	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1830.10	5.35			
	รวม	1844.95				
2.ความอดทนและตั้งใจ	ระหว่างกลุ่ม	71.16	35.58	5.74**	0.004	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	2085.69	6.18			
	รวม	2156.85				
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็	ระหว่างกลุ่ม	68.58	34.29	6.09**	0.003	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1941.10	5.76			
	รวม	964.05				
4.อัตมโนทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	42.09	21.04	6.25**	0.002	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1171.81	3.36			
	รวม	1175.79				
5.ระดับอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	33.95	16.97	4.870**	0.008	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1174.62	3.48			
	รวม	1208.57				
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	99.37	495.18	6.44**	0.002	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	25880.87	76.79			
	รวม	26871.24				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 14 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตด้านทัศนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตด้านอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ
อำเภอวังยาง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่โดยวิธี LSD
(Least Singnificant Difference)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต		(1)	(2)	(3)
	$\bar{x}$	19.50	19.11	19.69
ความอดทนและตั้งใจ				
		(1)	(2)	(3)
(1) ประถม	19.16	-		
(2) มัธยมต้น	18.08	**	-	
(3) ศึกษามัธยมปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	19.27	ns	**	-
ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ				
		(1)	(2)	(3)
(1) ประถม	20.28	-		
(2) มัธยมต้น	19.32	**	-	
(3) ศึกษามัธยมปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	20.55	ns	**	-
อัตมโนทัศน์				
		(1)	(2)	(3)
(1) ประถม	20.53	-		
(2) มัธยมต้น	20.04	ns	-	
(3) ศึกษามัธยมปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	21.00	**	**	-
อารมณ์				
		(1)	(2)	(3)
(1) ประถม	20.77	-		
(2) มัธยมต้น	20.28	ns	-	
(3) ศึกษามัธยมปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	21.16	ns	**	-

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(n = 340)				
ความพึงพอใจในชีวิต	$\bar{x}$	(1)	(2)	(3)
		19.50	19.11	19.69
โดยรวม		(1)	(2)	(3)
(1) ประถม	97.23	-		
(2) มัธยมต้น	93.92	**	-	
(3) ศึกษามัธยมปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	98.65	ns	**	-

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 15 พบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม (ค่าเฉลี่ย 97.23) แตกต่างจาก เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวม (ค่าเฉลี่ย 93.92) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษามัธยมต้น (ค่าเฉลี่ย 93.92) มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม แตกต่างเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษามัธยมปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 98.65) ซึ่งมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม สูงที่สุดเมื่อเทียบกับทั้งสามกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพิจารณารายด้านพบว่า

ความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจ

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจ (ค่าเฉลี่ย 19.16) แตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา (ค่าเฉลี่ย 18.08) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา (ค่าเฉลี่ย 18.08) มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจ แตกต่างเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษามัธยมปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 19.27) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ

เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 20.28) แตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา (ค่าเฉลี่ย 19.32) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา (ค่าเฉลี่ย 19.32) มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จแตกต่างจาก เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษามัธยมปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 20.55) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความพึงพอใจด้านอัตมโนทัศน์

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความพึงพอใจในชีวิตด้านอัตมโนทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 20.53) แตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 21.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา (ค่าเฉลี่ย 20.04) มีความพึงพอใจในชีวิตด้านอัตมโนทัศน์ แตกต่างจาก เกษตรกรที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 21.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความพึงพอใจด้านอารมณ์

เกษตรกรชาวสวนยางพารา ที่การศึกษามัธยมศึกษา มีความพึงพอใจในชีวิตด้านอารมณ์ (ค่าเฉลี่ย 20.28) แตกต่างจาก เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตร (ค่าเฉลี่ย 21.16) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมุติฐานที่ 1.5 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ
อำเภอวังยาง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{x}$	S.D
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต			
≤ 10,000 บาท	46	19.28	2.48
10,001 – 15,000 บาท	168	19.49	2.24
15,000 บาทขึ้นไป	126	19.55	2.40
2.ความอดทนและตั้งใจ			
≤ 10,000 บาท	46	18.50	2.47
10,001 – 15,000 บาท	168	18.70	2.49
15,000 บาทขึ้นไป	126	19.51	2.50
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ			
≤ 10,000 บาท	46	19.43	2.80
10,001 – 15,000 บาท	168	19.91	2.15
15,000 บาทขึ้นไป	126	20.80	2.43

ตารางที่ 16 (ต่อ)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{x}$	S.D
4.อัตมโนทัศน์			
≤ 10,000 บาท	46	20.13	1.99
10,001 – 15,000 บาท	168	20.48	1.72
15,000 บาทขึ้นไป	126	20.92	1.94
5.ระดับอารมณ์			
≤ 10,000 บาท	46	20.69	1.57
10,001 – 15,000 บาท	168	20.67	1.68
15,000 บาทขึ้นไป	126	21.03	2.21
โดยรวม			
≤ 10,000 บาท	46	94.97	7.55
10,001 – 15,000 บาท	168	96.30	8.55
15,000 บาทขึ้นไป	126	98.78	9.55
รวม	340	97.04	8.90

จากตารางที่ 16 วิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

(n= 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	แหล่งของความแปรปรวน	SS	MS	F	p	ผลการทดสอบ
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2.52	1.26	0.21	0.794	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1842.43	5.46			
	รวม	1844.95				
2.ความอดทนและตั้งใจ	ระหว่างกลุ่ม	59.17	29.59	4.75**	0.009	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	2097.67	6.22			
	รวม	2156.85				
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	85.87	42.93	7.70**	0.001	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1878.17	5.57			
	รวม	1964.05				
4.อัตมโนทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	25.42	12.71	3.72*	0.025	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1150.37	3.41			
	รวม	1175.79				
5.ระดับอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	9.96	4.98	1.40	0.248	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1198.60	3.55			
	รวม	1208.57				
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	669.15	334.57	4.30*	0.014	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	26202.09	77.75			
	รวม	26871.24				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 17 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดยรวมแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตด้านอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ
อำเภอวังยาง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นรายครัวเรือน
LSD (Least Singnificant Difference)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	$\bar{x}$	(1)	(2)	(3)
		19.28	19.49	19.55
ความอดทนและตั้งใจ		(1)	(2)	(3)
(1) $\leq 10,000$ บาท	18.50	-		
(2) 10,001 – 15,000 บาท	18.70	ns	-	
(3) 15,000 บาทขึ้นไป	19.51	**	**	-
ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ		(1)	(2)	(3)
(1) $\leq 10,000$ บาท	19.43	-		
(2) 10,001 – 15,000 บาท	19.91	ns	-	
(3) 15,000 บาทขึ้นไป	20.80	**	**	-
อัตมโนทัศน์		(1)	(2)	(3)
(1) $\leq 10,000$ บาท	20.13	-		
(2) 10,001 – 15,000 บาท	20.48	ns	-	
(3) 15,000 บาทขึ้นไป	20.92	*	*	-
โดยรวม		(1)	(2)	(3)
1) $\leq 10,000$ บาท	97.23	-		
(2) 10,001 – 15,000 บาท	93.92	ns	-	
(3) 15,000 บาทขึ้นไป	98.65	*	*	-

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 18 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน $\leq 10,000$ บาท มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างจากเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน $\leq 10,000$ บาท มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม (ค่าเฉลี่ย 97.23) ต่ำกว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 98.65) และ เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 93.92) มีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างจาก เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 98.65) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจ

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน $\leq 10,000$ บาท มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจแตกต่างจากเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน $\leq 10,000$ บาท มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจ (ค่าเฉลี่ย 18.50) ต่ำกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 18.70) และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 18.70) มีความอดทน และตั้งใจแตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 19.51) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน $\leq 10,000$ บาท มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จแตกต่างจากเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน $\leq 10,000$ บาท มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 19.43) ต่ำกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 20.28) และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 19.91) มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ แตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 20.80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความพึงพอใจในชีวิต ด้านอัตมโนทัศน์

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน $\leq 10,000$ บาท มีความพึงพอใจในชีวิต ด้านอัตมโนทัศน์แตกต่างจากเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน $\leq 10,000$ บาท (ค่าเฉลี่ย 20.13) มีความพึงพอใจในชีวิต ด้านอัตมโนทัศน์ แตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 20.92) และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 20.48) มีความพึงพอใจในชีวิต ด้านอัตมโนทัศน์ แตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 20.92) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐานที่ 1.6 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{X}$	S.D
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต			
2-3 คน	73	19.41	2.48
4-5 คน	184	19.35	2.32
6-10 คน	83	19.85	2.19
2.ความอดทนและตั้งใจ			
2-3 คน	73	18.50	2.42
4-5 คน	184	18.93	2.60
6-10 คน	83	19.49	2.34
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ			
2-3 คน	73	20.00	2.42
4-5 คน	184	20.07	2.49
6-10 คน	83	20.56	2.18
4.อัตมโนทัศน์			
2-3 คน	73	20.52	1.91
4-5 คน	184	20.45	1.88
6-10 คน	83	20.98	1.72

ตารางที่ 19 (ต่อ)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{x}$	S.D
5.ระดับอารมณ์			
2-3 คน	73	20.57	1.76
4-5 คน	184	20.84	1.91
6-10 คน	83	20.93	1.94
โดยรวม			
2-3 คน	73	96.02	9.01
4-5 คน	184	96.65	9.05
6-10 คน	83	98.81	8.30
รวม	340	97.04	8.90

จากตารางที่ 19 วิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามจำนวนสมาชิกใน
ครอบครัว

(n= 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	แหล่งของความแปรปรวน	SS	MS	F	p	ผลการทดสอบ
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	14.97	7.48	1.37	0.253	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1829.97	5.43			
	รวม	1844.95				
2.ความอดทนและตั้งใจ	ระหว่างกลุ่ม	38.64	19.32	3.07*	0.048	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	2118.21	6.28			
	รวม	2156.85				
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	16.73	8.36	1.44	0.236	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1947.32	5.77			
	รวม	1964.05				
4.อัตมโนทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	17.03	8.51	2.478	0.086	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1158.76	3.43			
	รวม	1175.79				
5.ระดับอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	5.61	2.80	2.805	0.786	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1202.96	3.57			
	รวม	1208.57				
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	365.27	182.63	2.32	0.1009	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	26505.97	78.65			
	รวม	26871.24				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสมาชิกในครอบครัวเป็นรายคู่โดยวิธี LSD (Least Singnificant Difference)

(n = 304)

ความพึงพอใจในชีวิต	$\bar{x}$	(1)	(2)	(3)
		19.41	19.35	19.85
ความอดทนและตั้งใจ	$\bar{x}$	(1)	(2)	(3)
(1) 2-3 คน	18.50	-		
(2) 4-5 คน	18.93	ns	-	
(3) 6-10 คน	19.49	*	ns	-

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 21 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจ แตกต่างกัน โดยเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2- 3 คน มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทน และตั้งใจแตกต่างจากเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 -10 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มี สมาชิกในครอบครัว 2- 3 คน มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจ (ค่าเฉลี่ย 18.50) ต่ำกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 -10 คน (ค่าเฉลี่ย 19.49)

สมมติฐานที่ 1.7 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนพื้นที่ในการปลูกยางพาราแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่ต่างกัน

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามเนื้อที่ในการปลูกยางพารา

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{X}$	S.D
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต			
≤ 15 ไร่	137	19.29	2.11
16 – 25 ไร่	148	19.47	2.57
≥ 26 ไร่	55	19.98	2.13
2.ความอดทนและตั้งใจ			
≤ 15 ไร่	137	18.56	2.24
16 – 25 ไร่	148	19.03	2.70
≥ 26 ไร่	55	19.87	2.47
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ			
≤ 15 ไร่	137	19.74	2.34
16 – 25 ไร่	148	20.25	2.50
≥ 26 ไร่	55	21.07	2.02
4.อัตมโนทัศน์			
≤ 15 ไร่	137	20.47	1.74
16 – 25 ไร่	148	20.50	1.99
≥ 26 ไร่	55	21.16	1.70
5.ระดับอารมณ์			
≤ 15 ไร่	137	20.66	1.49
16 – 25 ไร่	148	20.74	2.14
≥ 26 ไร่	55	21.34	1.97

ตารางที่ 22 (ต่อ)

(n = 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	n	$\bar{X}$	S.D
โดยรวม			
≤ 15 ไร่	137	95.73	7.70
16 – 25 ไร่	148	97.02	9.83
≥ 26 ไร่	55	100.38	8.30
รวม	340	97.04	8.90

จากตารางที่ 22 วิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามจำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารามีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามจำนวนเนื้อที่ในการ
ปลูกยางพารา

(n= 340)

ความพึงพอใจในชีวิต	แหล่งของความแปรปรวน	SS	MS	F	p	ผลการทดสอบ
1.ความสุขในการดำเนินชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	18.30	9.15	1.68	0.186	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1826.65	5.42			
	รวม	1844.95				
2.ความอดทนและตั้งใจ	ระหว่างกลุ่ม	68.19	19.32	5.50**	0.004	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	2088.66	6.28			
	รวม	2156.85				
3.ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	16.73	8.36	6.27**	0.002	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1947.32	5.77			
	รวม	1964.05				
4.อัตมโนทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	21.10	8.51	3.08*	0.047	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1154.68	3.43			
	รวม	1175.79				
5.ระดับอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	19.33	2.80	2.74	0.066	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	1189.23	3.57			
	รวม	1208.57				
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	846.78	182.63	5.48**	0.005	แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	26024.46	78.65			
	รวม	26871.24				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 23 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารา แตกต่างกันมีความพึงพอใจ ในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารา แตกต่างกันมีความพึงพอใจ ในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารา แตกต่างกันมีความพึงพอใจ ในชีวิตด้านอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามเนื้อที่ในการปลูกยางพาราเป็นรายคู่โดยวิธี LSD (Least Singnificant Difference)

(n = 340)				
ความพึงพอใจในชีวิต	$\bar{x}$	(1)	(2)	(3)
		19.29	19.47	19.98
ความอดทนและตั้งใจ		(1)	(2)	(3)
(1) ≤ 15 ไร่	18.56	-		
(2) 16 – 25 ไร่	19.03	ns	-	
(3) ≥ 26 ไร่	19.87	**	**	-
ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ		(1)	(2)	(3)
(1) ≤ 15 ไร่	19.74	-		
(2) 16 – 25 ไร่	20.25	ns	-	
(3) ≥ 26 ไร่	21.07	**	**	-
อัตรานิติน				
(1) ≤ 15 ไร่	20.47	-		
(2) 16 – 25 ไร่	20.50	ns	-	
(3) ≥ 26 ไร่	21.16	*	*	-
โดยรวม		(1)	(2)	(3)
1) ≤ 15 ไร่	97.73	-		
(2) 16 – 25 ไร่	97.02	ns	-	
(3) ≥ 26 ไร่	100.38	**	**	-

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 24 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≤ 15 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 97.73) มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างจากเกษตรกรที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≥ 26 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 100.38) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อีกทั้งมีค่าความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมสูงสุด และ เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา 16 – 25 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 97.02) มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม แตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≥ 26 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 103.38) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พิจารณารายด้านพบว่า

ความพึงพอใจในชีวิตในด้านความอดทนและตั้งใจ

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≤ 15 ไร่ มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทนและตั้งใจแตกต่างจากเกษตรกรที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา 16 – 25 ไร่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≤ 15 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 18.56) มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทน และตั้งใจน้อยกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≥ 26 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 19.87) และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา 16 – 25 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 19.03) มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความอดทน และตั้งใจ แตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≥ 26 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 19.87) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≤ 15 ไร่ มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จแตกต่างจากเกษตรกรที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≥ 26 ไร่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≤ 15 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 19.74) มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ น้อยกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≥ 26 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 21.07) และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา 16 – 25 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 20.25) มีความพึงพอใจในชีวิตด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ แตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≥ 26 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 21.07) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความพึงพอใจในชีวิตด้านอัตมโนทัศน์

เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≤ 15 ไร่ มีความพึงพอใจในชีวิตด้านอัตมโนทัศน์แตกต่างจากเกษตรกรที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≥ 26 ไร่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≤ 15 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 20.47) มีความพึงพอใจในชีวิตด้านอัตมโนทัศน์ น้อยกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≥ 26 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 21.16) และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา 16 – 25 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 20.50) มีความพึงพอใจในชีวิตด้านอัตมโนทัศน์ แตกต่างจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารา ≥ 26 ไร่ (ค่าเฉลี่ย 21.16) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2 การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต
ของเกษตรกรชาวสวนยาง

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความพึงพอใจในชีวิตของ
เกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

n =340

ความพึงพอใจ ในชีวิต	ความสุขใน การดำเนิน ชีวิต	ความอดทน และตั้งใจ	ความสอดคล้อง ระหว่างเป้าหมาย กับความสำเร็จ	อัตมโนทัศน์	อารมณ์	รวม						
การรับรู้ความ สามารถ ของตัวเอง	r	p	r	p	r	p	r	p				
มิติตามขนาด	0.562***	0.000	0.572***	0.000	0.539***	0.000	0.437***	0.000	0.508***	0.000	0.646***	0.000
มิติตามความ เข้มแข็ง	0.454***	0.000	0.539***	0.000	0.403***	0.000	0.396***	0.000	0.512***	0.000	0.549***	0.000
มิติแผ่ขยาย	0.558***	0.000	0.509***	0.000	0.462***	0.000	0.397***	0.000	0.398***	0.000	0.576***	0.000
รวม	0.620***	0.000	0.614***	0.000	0.551***	0.000	0.475***	0.000	0.546***	0.000	0.690***	0.000

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 25 พบว่า การรับรู้ความสามารถของตัวเองโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวก
กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราโดยรวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001
และพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต นั้น
คือ ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพารา รับรู้ความสามารถของตนเองสูง ก็จะมี ความพึงพอใจในชีวิตสูง
ด้วย

สมมติฐานข้อที่ 3 ความสำเร็จในอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกร
ชาวสวนยางพารา

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในอาชีพกับความพึงพอใจในชีวิตของ
เกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

n=340

ความพึงพอใจ ในชีวิต	ความสุขใน การดำเนิน ชีวิต	ความอดทน และตั้งใจ	ความสอดคล้อง ระหว่างเป้าหมาย กับความสำเร็จ	อัตมโนทัศน์	อารมณ์	รวม						
ความสำเร็จ ในอาชีพ	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p		
การทำงาน	0.441***	0.000	0.317***	0.000	0.341***	0.000	0.247***	0.000	0.222***	0.000	0.392***	0.000
ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล	0.524***	0.000	0.408***	0.000	0.466***	0.000	0.324***	0.000	0.295***	0.000	0.505***	0.000
การเงิน	0.603***	0.000	0.607***	0.000	0.565***	0.000	0.569***	0.000	0.615***	0.000	0.718***	0.000
ตามลำดับขั้น	0.689***	0.000	0.702***	0.000	0.665***	0.000	0.587***	0.000	0.590***	0.000	0.794***	0.000
ความสำเร็จ ในชีวิต	0.612***	0.000	0.550***	0.000	0.599***	0.000	0.457***	0.000	0.499***	0.000	0.669***	0.000
รวม	0.737***	0.000	0.660***	0.000	0.676***	0.000	0.556***	0.000	0.561***	0.000	0.786***	0.000

***ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001

จากตารางที่ 26 พบว่า ความสำเร็จในอาชีพโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราโดยรวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001
และพบว่า ความสำเร็จในอาชีพโดยรวมในด้าน ตามลำดับขั้นมีความสัมพันธ์สูงสุดกับ
ความพึงพอใจในชีวิต และความสำเร็จในอาชีพในด้านการงานมีความสัมพันธ์ต่ำสุด

หมายความว่า ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพารามีความสำเร็จในอาชีพในการทำงานในทุกด้าน ด้านความสุขในการดำเนินชีวิต ด้านความอดทน และตั้งใจ ด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย กับการสำเร็จด้าน อัตมโนทัศน์ ด้านอารมณ์ และโดยรวมมาก ก็ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารา มีความพึงพอใจในชีวิตมากเช่นกัน

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และ ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ โดยแบ่งข้อวิจารณ์

การรับรู้ความสามารถของตนเอง

เกษตรกรชาวสวนยางพารากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 59.96) ทั้งนี้เนื่องจาก การทำอาชีพเกษตรกรรมเป็น อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่าง และมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรมาก่อนจึงทำให้เกษตรกร ชาวสวนยางพาราตัดสินใจ และเรียนรู้ในการสวนยางพาราได้อย่างรวดเร็วด้วยตนเอง และถือว่าเป็น เรื่องที่ง่ายสามารถทำได้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้านพบว่า การรับรู้ความสามารถของ ตนเองในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 มิติ คือ มิติตามขนาด มิติความเข้มแข็ง และ มิติแผ่ขยาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Bandura (1986) เกษตรกรชาวสวนยางพารามีการรับรู้ ความสามารถของตนเองปานกลาง หมายถึง เกษตรกรประเมินตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของ ตนเองที่จะจัดการ และดำเนินการการทำสวนยางพาราให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ปานกลาง และมองว่าการทำสวนยางพาราเป็นเรื่องที่ไม่ยุ่งยากสามารถทำ ได้และเป็นสิ่งที่ท้าทาย ทำให้ เกษตรกรชาวสวนยางพารา เอาใจใส่ในงานที่ทำ มีความต้องการความสำเร็จสูง ใช้ความพยายาม มุมานะ ไม่ท้อถอย และกล่าวโทษโชคชะตา แต่จะเผชิญหน้าเมื่อพบกับ ปัญหาอุปสรรค ที่ไม่ พึงพอใจ ประกอบกับเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการทำสวน ยางพาราในตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ระยะเวลา เพียง 13 ปี แต่ต้องใช้ ระยะเวลาถึง 7 ปีในการดูแลสวนยางก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิตซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนานที่ เกษตรกรชาวสวนยางพาราต้องอดทนรอ และยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นทั้งในด้านบวก และด้านลบ ทั้งนี้เพราะเกษตรกรชาวสวนยางพารารับรู้ถึงความสามารถของตนเอง และความคาดหวังถึงผลที่จะ ได้รับหลังการดูแลสวนยางพาราด้วยความพยายาม และอดทนต่อปัญหา และอุปสรรค โดย

เกษตรกรชาวสวนยางพารา เรียนรู้ว่าการกระทำนั้นเกิดผลประโยชน์ต่อตน ประกอบกับการได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการให้ประสบการณ์ หรือเชิญวิทยากร มาให้ความรู้จะทำให้เกษตรกรมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้นนอกจากนั้น การหวังผลกำไรจากการทำสวนยางพาราทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารารับรู้ว่าคุณมีความสามารถเพียงพอที่จะทำสวนยางพารา และมีแนวโน้มที่จะกระทำสิ่งนั้นบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นำไปสู่ความพึงพอใจในชีวิต Bandura (1986) ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพาราเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ มีประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง และเห็นประสบการณ์จากผู้อื่นแล้ว ประสบความสำเร็จ จะทำให้เกษตรกรรับรู้ถึงความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประสบการณ์ที่ยาก และลำบากต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราเชื่อมั่นเกี่ยวกับความสามารถของตนเองมากขึ้น การได้รับกำลังใจ ความไว้วางใจจากบุคคลรอบข้าง จะสร้างความเชื่อมั่นให้เกษตรกรประสบความสำเร็จอย่างค่อยเป็นค่อยไป สอดคล้องแนวคิดของ Bandura (1997) การรับรู้ความสามารถของตนเองทั้ง 3 มิติ มีความคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้นในด้านกายภาพ สังคม และการประเมินคุณค่าของตนเอง ซึ่งทั้งสองอย่างมีผลต่อการตัดสินใจในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพารามีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นสูง ก็จะทำให้เกิดการกระทำที่พึงพอใจ โดยที่การรับรู้ความสามารถของตนเองจะเป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าสามารถทำงานได้ในระดับใด ส่วนความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ แสดงถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และสภาวะทางอารมณ์ โดยเกษตรกรที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองที่สูงจะมีระดับความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการทำสวนยางพาราว่า เป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินกำลังความสามารถของตนเอง แม้งานที่ทำได้ยาก แต่เกษตรกรชาวสวนยางพาราก็สามารถทำได้ ด้วยความแข็งแกร่ง ความอดทน และเพียรพยายามทำกิจกรรมนั้นต่อไป แม้จะพบความล้มเหลวก็ไม่ยุติ และสามารถนำประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกรอื่นได้ เพื่อพัฒนาต่อยอดแนวความคิดต่อไป สอดคล้องกับการศึกษา

วิทยา นาควัชร (2544) ได้กำหนดไว้ถึงบุคคลที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าคนอื่นคือ ต้องขยัน มีความอดทน หมั่นหาความรู้ใส่ตัวเสมอ กล้าเสี่ยงลงมือทำในสิ่งที่ควรทำได้ มีความกตัญญู ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ มีความรักให้กับเพื่อนมนุษย์ ดังนั้นถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพารามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กล่าวมาก็ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีความคิดสร้างสรรค์ เป็นคนดี มีคนรักนับถือ และเป็นกำลังใจให้ มีคนคอยช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนตลอดไป ก่อให้เกิดความศรัทธาชื่นชม และมั่นใจในตัวเอง ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ การศึกษาของ สยามล เอกะกุลนันต์ (2541) พบว่า เพศ อายุ อาชีพ อาชีพ การศึกษา และประสบการณ์

การฝึกอบรมด้านการจัดการต่างกัน มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการจัดการไม่แตกต่าง สอดคล้องการศึกษา พันทิพย์ สีจ๊ะแปง (2546) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนจากองค์กร มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในชีวิตของหัวหน้าผู้ป่วยในโรงพยาบาล ทัวไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นการที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราศึกษาหาประสบการณ์ และตัดสินใจปลูกยางพาราด้วยตนเอง โดยมีความคาดหวังเรื่องผลประโยชน์ หรือกำไรที่จะเกิดขึ้น แม้จะต้องลงทุน ลงแรง เป็นระยะเวลายาวนานถึง 7 ปี ถึงจะเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ได้ ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีความอดทนที่ไม่เคยท้อถอย แสวงหาความรู้ และประสบการณ์ ไม่ล้มเลิกความตั้งใจ

ความสำเร็จในอาชีพ

เกษตรกรชาวสวนยางพาราตัวอย่างมีความสำเร็จในอาชีพระดับปานกลางค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ย 92.68) อาจเป็นเพราะ การทำสวนยางพาราเป็นการทำเกษตรกรรมอีกประเภทหนึ่งที่เกษตรกรเคยมีประสบการณ์ ในการปลูกพืช และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงทำให้การทำสวนยางพาราเป็นเรื่องที่ไม่ยากสำหรับเกษตรกรเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน คือ ความสำเร็จด้านการทำงาน ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสำเร็จด้านการเงิน ความสำเร็จตามลำดับขั้น ความสำเร็จในชีวิตตามแนวคิดทฤษฎี Gattiker and Larwood (1986) เป็นการวัดความสำเร็จในอาชีพโดยการวัดเกณฑ์ภายใน เพราะความสำเร็จในอาชีพเชิงอัตนัย มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต และจิตใจที่ดีของเกษตรกรชาวสวนยางพาราสอดคล้องกับ Steer (199: 593) ที่ว่าการตัดสินใจความสำเร็จในอาชีพนั้นวิธีที่ดีที่สุด คือ การให้บุคคลที่ทำอาชีพนั้นเป็นผู้ตัดสินใจ ไม่ใช่ตัดสินโดยใช้บรรทัดฐานของผู้อื่น และสอดคล้องการศึกษา สมพร มีรุ่งเรือง (2534) ผลการศึกษาพบว่า การที่รัฐบาลให้เงินอุดหนุนในการลงทุนปลูกยางพาราในช่วง 3 ปีแรก ในอัตราไร่ละประมาณ 2,500 บาท ชูใจให้เกษตรกรลงทุนปลูกยางพารา การปลูกยางพาราขนาด 14 ไร่ / 1 ครัวเรือน ได้ก่อให้เกิดการจ้างงานสุทธิ และรายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ดังนั้นโครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อให้เกิดรายได้สูงขึ้น จากผลผลิตการจ้างงาน และรายได้ในระดับจังหวัดตลอดระยะเวลาของโครงการ

ความพึงพอใจในชีวิต

เกษตรกรชาวสวนยางพาราตัวอย่างมีความพึงพอใจในชีวิตระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 97.04) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน คือ ความสุขในการดำเนินชีวิต ความอดทนและตั้งใจ ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จ อัตมโนทัศน์ อารมณ์ทั้งนี้ เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางพารามีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ต้องแข่งขันกับเวลาในการดำเนินชีวิตประจำวัน สภาพอากาศ และสิ่งแวดล้อมดี และมีวิถีชีวิตที่พอเพียง มีความพึงพอใจในตนเอง สอดคล้องแนวคิด Diener (1984) การที่บุคคลมีความพึงพอใจในตนเอง มีความนับถือตนเอง จะนำไปสู่ความพึงพอใจในชีวิต และทัศนคติต่อชีวิตในทางบวก ความนับถือตนเองเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เห็นคุณค่าตนเอง และชื่นชมตนเอง ความนับถือตนเองมาจากการประสบความสำเร็จ การได้รับการปฏิบัติที่ดีจากบุคคลอื่น ความชอบในรูปร่างหน้าตาตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Allen (1990) ที่พบว่า การมองเห็นคุณค่าตนเองมีผลต่อความรู้สึกพึงพอใจเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิต บุคคลที่มองเห็นคุณค่าชอบตัวเอง มีแนวโน้มที่จะมีความสุข และมองเห็นว่าตนเองได้รับสิ่งดีๆ การมองเห็นสิ่งดีๆ ในชีวิตเพราะบุคคลนั้นเห็นคุณค่าในตนเอง ว่าสมควรได้รับ สอดคล้องกับแนวคิดของ Lucas, Diener and Suh (1996) ที่พบว่า การตัดสินใจความพึงพอใจในชีวิต เป็นการตัดสินใจด้วยเกณฑ์ของตนเอง ระดับความพึงพอใจขึ้นอยู่กับการเปรียบเทียบ ว่าบุคคลเปรียบเทียบกับผู้อื่นในด้านที่ดี หรือด้านที่ด้อยกว่า เปรียบเทียบสถานการณ์ของตนเองกับสถานการณ์ของผู้อื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ กุ้เกียรติ ศรีอยทอง และคณะ (2550) พบว่า ความพึงพอใจของชาวนาส่วนใหญ่ มีความสุขในชีวิตโดยรวม ชาวนาส่วนใหญ่มีความสุข และมีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพทำนา การใช้ชีวิตในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ มีความพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และมีความพอใจและมีความสุขในการที่จะใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องแนวคิด Maslow (1970) ถ้าความต้องการของมนุษย์ในด้านต่างๆ ได้รับการตอบสนองก็จะทำให้เกิด ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต และมีความสุข หรือมีคุณค่าชีวิตที่ดี ถ้าได้รับการตอบสนองน้อยก็ทำให้มีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตน้อย หรือไม่พึงพอใจในชีวิต

สมมติฐานที่ 1 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 เกษตรกรชาวสวนยางพาราทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีความพึงพอใจในชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบัน ทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีความเท่าเทียมกันในครอบครัวโดยอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การทำสวนยางพาราเป็นอาชีพที่สมาชิกในครอบครัวสามารถเรียนรู้ และฝึกทักษะปฏิบัติได้ สอดคล้องแนวคิด Lucas, Diener and Suh (1996) พบว่าทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีระดับความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับ Wood Rhodes and Whelan (1989) กล่าวว่า ผู้หญิงมักให้ความสำคัญกับครอบครัวมากกว่าการทำงาน ขณะที่ผู้ชายให้ความสำคัญกับการทำงานมากกว่า นอกจากนั้นชายโสดมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในชีวิตมากกว่าหญิงโสด เนื่องจากผู้ชายมักมีโอกาสดำรงตำแหน่งงาน และบทบาทงานที่สำคัญมากกว่าหญิง

สมมติฐานที่ 1.2 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การทำสวนยางพาราเป็นการทำเกษตรในครัวเรือนทุกวัยสามารถทำได้ ไม่สอดคล้องกับการศึกษา วรรณา บุญเจือ (2548) พบว่า อายุทำให้ชราภาพ และชาวสวนมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Veenhoven (1991) ที่กล่าวว่า อายุเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิต

สมมติฐานที่ 1.3 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมไม่แตกต่าง สอดคล้องแนวคิด Lucas, Diener and Suh

(1996) ปัจจัยทาง ชีวิตสมรส และครอบครัว (Marriage and family life) ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรส พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรส เป็นตัวทำนายความพึงพอใจในชีวิตที่สำคัญตัวหนึ่ง การสมรส ทำให้คู่สมรสได้รับความรัก สุขในความสัมพันธ์ทางเพศ การมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ใกล้ชิด และความสุขในความสัมพันธ์ทางเพศที่มีคุณภาพ ทำให้เกิดความสุขในการดำเนินชีวิต (Wortman, 1981) จากผลการศึกษากครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สมรส แต่ไม่สอดคล้อง Wood Rhodes and Whelan (1989) มีความคิดเห็นตรงกันข้ามว่า การสมรสทำให้เกิดบทบาทเพิ่มขึ้นมา คือ บทบาทคู่ครอง และบทบาทพ่อแม่ ซึ่งอาจทำให้เกิดความขัดแย้ง ความเครียด ความผิดเคืองทางเศรษฐกิจ การแยกตัวออกจากสังคม และความรับผิดชอบในฐานะพ่อแม่ที่อาจมีต่อการประเมินความพึงพอใจในชีวิตได้

ความพึงพอใจในครอบครัวมีความสำคัญในการศึกษาความพึงพอใจในชีวิต ความสัมพันธ์ทางครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมแบบหนึ่ง และครอบครัวมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ครอบครัวทำให้บุคคลรู้จักรัก และเป็นที่รักของผู้อื่น ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ในวัยเด็กให้ประสบการณ์การที่เสริมสร้างพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็ก มีความสำคัญต่อการปรับตัว และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (Smith, 1998) นอกจากนี้ครอบครัวยังมีส่วนเสริมสร้างความนับถือตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความพึงพอใจในตนเอง ครอบครัวที่ให้ความเอาใจใส่ และการยอมรับแก่บุคคลในวัยเด็ก จะทำให้บุคคลนั้นเติบโตเป็นผู้ที่มีความนับถือตนเองสูง (Alwater, 1983) สอดคล้องการศึกษา วรรณา บุญเจือ (2548) พบว่า สถานภาพการสมรส ทำให้ชาวนา และชาวสวนมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน สอดคล้องแนวคิด Veenhoven (1991) ความพึงพอใจในชีวิตส่วนหนึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิต เช่น สถานภาพการสมรส ไม่สอดคล้องกับแนวคิด Wood Rhodes and Whelan (1989) พบว่า ผู้หญิงที่สมรสแล้วจะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าผู้ชาย นอกจากนั้นชายโสดมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในชีวิตมากกว่าหญิงโสด เนื่องจากผู้ชายมักมีโอกาสในตำแหน่งงาน และบทบาทงานที่สำคัญมากกว่าหญิง

สมมติฐานที่ 1.4 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน จากแนวคิด Lucas, Diener and Suh (1996) ปัจจัยด้านการศึกษามีข้อมูลสรุปที่ชัดเจนมากกว่าการศึกษาว่าผลต่อความพึงพอใจในชีวิตอย่างไร แต่การศึกษาอาจส่งผลกระทบทางบวก เนื่องจากการศึกษาเป็นเหมือนทรัพยากรอย่างหนึ่ง ที่อาจทำให้บุคคลมีแรง

บันดาลใจเพิ่มขึ้น และทำให้บุคคลเปลี่ยนไปสู่รูปแบบชีวิตที่ดีขึ้น (Diener, 1984) นอกจากนั้น บุคคลที่สำเร็จการศึกษาจะรู้สึกประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ความสำเร็จเป็นแรงบันดาลใจให้บุคคลมีความสุข และมีความพึงพอใจในชีวิตตนเอง (Wortman, 1981) สอดคล้อง การศึกษา วรรณา บุญเจือ (2548) พบว่า ชาวนามีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพอนามัย และการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ชาวสวนมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ระดับการศึกษาทำให้ชาวนา และชาวสวนมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.5 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกันจากแนวคิด Lucas, Diener and Suh (1996) ปัจจัยด้านรายได้ (Income) ในการศึกษาเรื่องรายได้ยังไม่ชัดเจนนักว่า ระดับรายได้มีผลต่อการประเมินความพึงพอใจในชีวิตอย่างไร บุคคลที่มีรายได้สูงจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขกว่าบุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่าเสมอ หรือไม่ แต่ระดับรายได้น่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในชีวิตเพราะรายได้ทำให้บุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ มีสถานภาพ และอำนาจที่มากับการมีรายได้ เช่น อำนาจในการจับจ่ายใช้สอยในการสำรวจโพล ของ Louise Harris ในปี ค.ศ. 1987 พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้นตามรายได้ บุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า \$7,500 น้อยกว่าครึ่งเท่านั้นที่มีความสุข ขณะที่เกือบถึง 3 ใน 4 ของบุคคลที่มีรายได้ตั้งแต่ \$75,000 ขึ้นไปมีความสุข (Alwater, 1990) นอกจากนั้นระดับความพึงพอใจในรายได้ ขึ้นอยู่กับการนำรายได้ตนเองไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นๆ แต่รายได้ทำให้เกิดผลกระทบทางอ้อม จากการที่บุคคลในชุมชนมีรายได้สูงขึ้น นำมาสู่การเติบโตของชุมชนมากขึ้น เกิดมลภาวะเพิ่มขึ้น มีความหนาแน่นของประชากรมากขึ้น และระดับความเครียดของคนในชุมชนสูงขึ้น ซึ่งอาจมีผลทำให้ความพึงพอใจในชีวิตลดลง (Diener, 1984) ในงานวิจัยเพื่อศึกษาว่า เงินจำนวนมากจะทำให้บุคคลมีความสุขมากขึ้นหรือไม่โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่ถูกฉ้อตโกงรางวัลใหญ่ในรัฐอิลลินอยส์ จำนวน 22 คน เปรียบเทียบกับบุคคลไม่ถูกรางวัล 22 คนที่มีพื้นฐานใกล้เคียงกัน พบว่า บุคคลที่ถูกรางวัลไม่ได้มีความสุขมากกว่าบุคคลที่ไม่ถูกรางวัลถูกรางวัล และยังมีแนวโน้มว่าจะหาความสุขที่เรียบง่าย เช่น การดูทีวี การรับประทานอาหารอร่อยได้ยากกว่าบุคคลที่ไม่ถูกรางวัล การได้รับรางวัลทำให้บุคคลร่ำรวยขึ้นแต่ไม่ได้ทำให้จิตใจเป็นสุขขึ้น การเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นทำให้คิดถึงโชคชะตาของตนเอง กับการได้รับรางวัลเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก ทำให้บุคคลที่ถูกรางวัลรู้สึกขัดแย้งและยังเคยชินกับรูปแบบชีวิตเดิม ทำให้ความรู้สึกมีความสุขลดลงมา (Brickman and

Coates, 1978 in Wortman, 1992) จากการศึกษา วรรณา บุญเจือ (2548) พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ทำให้ชาวนา และชาวสวนมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันคือ รายได้รวม รายจ่ายต่ำ

สมมติฐานที่ 1.6 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องการศึกษา วรรณา บุญเจือ (2548) พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ที่ทำให้ชาวนา และชาวสวนมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจแตกต่างกัน คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ทำให้ชาวนา กับชาวสวนมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.7 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีพื้นที่ในการปลูกยางพาราแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีพื้นที่ในการปลูกยางพาราแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน สอดคล้องการศึกษา วรรณา บุญเจือ (2548) พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ที่ทำให้ชาวนา และชาวสวนมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจแตกต่างกัน คือ จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ทำให้ชาวนา กับชาวสวนมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองรายด้านทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารารายด้านทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ เกษตรกรชาวสวนยางพารามีการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความพึงพอใจในชีวิตที่เป็นไปในลักษณะคล้อยตามกัน หรือทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพารามีการรับรู้ความสามารถของตนเองมากจะมีความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลตัดสินใจด้วยตนเองเกี่ยวกับ

ความสามารถของตนเองที่จะจัดการ หรือดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1986) ความพึงพอใจในชีวิตเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของคนทุกคน เพราะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับเกษตรกรชาวสวนยางพารา ซึ่งเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสภาพที่เป็นอยู่ อย่างมีความสุข และความสุขที่เกิดจากการปรับตัวเข้ากับสภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้น หรือสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Powell (1983) ความพึงพอใจในชีวิตทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีความพร้อมในการเผชิญความเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน และเห็นคุณค่าในตัวเอง ทั้งนี้ล้วนเกิดจากการรับรู้ความสามารถของตนเอง ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพารารับรู้ว่าคุณมีความสามารถสูงก็ทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสูง และความพึงพอใจในชีวิตสูงจะเป็นสิ่งที่สะท้อนความสมบูรณ์ ความมีสุขภาพดี และการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ขณะเดียวกันถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพารามีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ ก็เป็นผลทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีความพึงพอใจในชีวิตต่ำ และเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างได้ยาก สอดคล้องการศึกษา ประทีป จินฺ (2539) การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 3 ความสำเร็จในอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสำเร็จในอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสำเร็จในอาชีพรายด้านทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารารายด้านทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ เกษตรกรชาวสวนยางพารา มีความสำเร็จในอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตที่เป็นไปในลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพาราประสบความสำเร็จในอาชีพของตนเองมาก จะมีความพึงพอใจในชีวิตมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความสำเร็จในอาชีพเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราประเมินตนเองด้านผลสัมฤทธิ์จากความสำเร็จในการทำงาน ความก้าวหน้าในการทำงาน และประสิทธิภาพในการทำงาน ความสำเร็จในอาชีพเป็นสิ่งที่สร้างแรงจูงใจ ความตั้งใจมุ่งมั่น เพียรพยายามในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จ และสร้างความพึงพอใจให้กับให้กับบุคคล ทำให้นักลุ่มเทเพื่อให้ถึงเป้าหมายต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ นกค

คำเดิม (2545) ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพาราเป็นผู้มีความรู้ ทักษะเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ ได้รับค่าตอบแทน ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ก็ทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจในชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของ Gattiker and Larwood (1986) และสอดคล้องการศึกษา ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2534) ที่ได้รวบรวมคุณลักษณะของผู้ที่ประสบความสำเร็จไว้ หนึ่งในข้อนั้น คือเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิต ดังนั้น ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพาราประสบความสำเร็จในอาชีพทั้งด้านการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการเงิน ตามลำดับขั้น และความสำเร็จในชีวิต ก็ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีความพึงพอใจในชีวิต คือ ความสุขที่ยั่งยืน สอดคล้องแนวคิดแนวคิด Lucas, Diener and Suh (1996) ปัจจัยด้านอาชีพ หรือ การมีงานทำบุคคลที่มีงานทำมีความสุขมากกว่าบุคคลว่างงาน การทำงานทำให้มีรายได้ และความพึงพอใจมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความพึงพอใจในชีวิต (Diener, 1984) การศึกษาความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความพึงพอใจในชีวิต กับความพึงพอใจในงาน โดยความพึงพอใจในงานส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิต และความพึงพอใจในชีวิตส่งผลต่อความพึงพอใจในงาน ซึ่งอธิบายโดยหลักการถ่ายเท (Spill over) ว่าความพึงพอใจในงานส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิต เพราะการทำงานเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในชีวิต เมื่อบุคคลให้ความสำคัญกับงาน และมีความพึงพอใจในงาน จึงส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตด้วย และความพึงพอใจในชีวิตส่งผลให้คนมีความพึงพอใจในงาน เพราะบุคคลที่มีความพึงพอใจในชีวิตมักมีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวในทางบวก เก็บจำประสบการณ์ และคิดถึงสิ่งต่างๆ ในทางบวก ความพึงพอใจในชีวิตของเขาจึงทำให้เขามีความพึงพอใจในงานด้วย เพราะสถานะความพึงพอใจโดยทั่วไปจะส่งผลให้เขาตัดสินใจทำงาน ประเมินเงื่อนไขต่างๆ ของงานไปในทางที่ดี นั่นคือ ความพึงพอใจ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการรับรู้ความสามารถของตน ระดับความสำเร็จในอาชีพ และระดับความพึงพอใจในชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา เพื่อศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในอาชีพกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกยางพารา จำนวน 13 หมู่บ้าน 1,699 ครัวเรือน ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 340 คน การสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่าง แบ่งตามหมู่บ้าน โดยการคำนวณแบบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t -test ค่า F -test ค่าวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว one way ANOVA ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสรุปผลการวิจัยดังนี้

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงจำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 69.40 และเป็นเพศหญิงจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 30.60

อายุ พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพารา ส่วนใหญ่มีอายุ 40 – 59 ปี จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 59.70 อายุต่ำกว่า หรือเท่ากับ 39 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 30.60 และอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70

สถานภาพการสมรส พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 91.50 เป็นโสด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 และหม้าย/หย่า/แยก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 และจบมัธยมต้นจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 20.60

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 49.40 รองลงมาคือ 15,000 บาทขึ้นไป จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 37.10 และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50

จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งมีสมาชิก 4 -5 คน จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 รองลงมา มีสมาชิก 6 – 10 คน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 และ 2 -3 คน จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50

จำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพารา พบว่า ส่วนใหญ่จะมีสวนยางพารา 16 -25 ไร่ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ไร่ จำนวน 137 คน และมากกว่าหรือเท่ากับ 26 ไร่จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20

การรับรู้ความสามารถของตนเอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ความสามารถของตนเอง พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพารา เกษตรกรชาวสวนยางพาราส่วนใหญ่ มีการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 63.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง มิติตามขนาดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 24.83) การรับรู้ความสามารถของตนเอง มิติตามความเข้มแข็ง หรือความมั่นใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.34) การรับรู้ความสามารถของตนเองมีตีสากล หรือมิติแผ่ขยายอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 18.00)

ความสำเร็จในอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสำเร็จในอาชีพ พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพารา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความสำเร็จในอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 92.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสำเร็จด้านการทำางานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 16.89) ความสำเร็จด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 15.05) ความสำเร็จด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.47) ความสำเร็จตามลำดับขั้นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 19.86) ความสำเร็จในชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.05)

ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในชีวิต พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 99.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสุขในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 19.50) ความอดทนและตั้งใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 19.15) ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.18) อึดทนโน้ทนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.59) และด้านอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 20.81)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาเรื่อง การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ มีผลการทดสอบสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ 1.1 เกษตรกรชาวสวนยางพาราเพศชาย และเพศหญิงมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพารา ที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.2 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.3 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.4 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.5 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.6 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.7 เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนพื้นที่ในการปลูกยางพาราแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนเนื้อที่ในการปลูกยางพาราต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2 การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การรับรู้ความสามารถของตัวเองทั้งโดยรวม และรายด้านทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราทั้งโดยรวม และรายด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ความสำเร็จในอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกร
ชาวสวนยางพารา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสำเร็จในอาชีพทั้งโดยรวม และรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราโดยรวม และรายด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 27 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
เพศ		/
อายุ		/
สถานภาพการสมรส		/
ระดับการศึกษา	/	
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	/	
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		/
จำนวนพื้นที่ในการปลูกยางพารา	/	
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	/	
ความสำเร็จในอาชีพ	/	

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ข้อมูลต่างๆ เหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการทำความเข้าใจปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น

1. การวิจัยครั้งนี้พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท ซึ่งมากกว่าถึง 5 เท่าของรายได้ขั้นต่ำของประชาชนจากการสำรวจความจำเป็นขั้นพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณ 2553 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2553 หมายเหตุ จังหวัดบึงกาฬ แยกจากจังหวัดหนองคาย เมื่อเดือน เมษายน 2554) รายได้ขั้นต่ำ/เดือน/ครัวเรือนในตำบลท่าดอกคำ 3,000 บาท ดังนั้นจะพบว่า การตอบแบบสอบถามการวิจัย และการสำรวจข้อมูลจากภาครัฐมีความแตกต่างกันมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามอาจมีความกังวลในตอบคำถามในเรื่องรายได้จึงไม่กล้าตอบตามความเป็นจริง เพราะกลัวต้องเสียภาษี ดังนั้นทางราชการควรชี้แจงรายละเอียดให้กับประชาชนทราบเกี่ยวกับการชำระภาษี เพื่อการสำรวจความจำเป็นพื้นฐานประจำปีต่อไป จะได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เพราะผลการสำรวจความจำเป็นพื้นฐานนี้ ข้อมูลที่ได้ต้องนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาต่อไป

2. การวิจัยครั้งนี้พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราทั้งโดยรวม และรายด้าน ดังนั้นถ้า เกษตรกรชาวสวนยางพารารับรู้ความสามารถของตนเองมาก สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง ที่จะดำเนินกิจกรรมในการทำสวนยางพาราให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ก็ทำให้มีความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น เพราะ ความพึงพอใจในชีวิตมาก เป็นสิ่งที่ สะท้อนความสมบูรณ์ สุขภาพดี และการมีคุณภาพชีวิตที่ดี นั่นก็คือ ความสุขที่เพียงพอ ในสภาพที่เป็นอยู่ กล้าเผชิญต่อความเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน และเห็นคุณค่าในตนเอง โดยหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีส่วนรวมในการกำหนดนโยบาย ในเวทีประชาคม เพื่อกำหนดนโยบายร่วมกับภาครัฐ

3. การวิจัยครั้งนี้พบว่า ความสำเร็จในอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราทั้งโดยรวม และรายด้าน ดังนั้น ถ้าเกษตรกรชาวสวนยางพาราประสบความสำเร็จทางด้านการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการเงิน ตามลำดับขั้น และความสำเร็จในชีวิต รับรู้ว่าตนเองมีความสุขในการทำงาน ก็สามารถทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิต ดังนั้น การสนับสนุนทางร่างกาย อารมณ์ และ สังคม จากครอบครัว องค์กร นโยบายรัฐ จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริม และสนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีความพึงพอใจในชีวิต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราของเกษตรกรชาวสวนยางพาราภาคอื่นเพื่อนำมาเปรียบเทียบ และนำไปพัฒนานโยบายของรัฐเพื่อตอบสนองความต้องการความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่แท้จริง
2. ควรศึกษาความพึงพอใจในชีวิตตามปัจจัยส่วนบุคคลอื่น เช่น วัตถุประสงค์การใช้เงินของเกษตรกรชาวสวนยางพารา เพื่อปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต หรือ วัตถุประสงค์
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆที่อาจมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มเติม เช่น ความพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ปัจจุบัน ทูมมนุษย์ วัตถุประสงค์ เพื่อนำตัวแปรต่างๆเหล่านี้มาพยากรณ์ระดับความพึงพอใจในชีวิตต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กนกวรรณ กุลชาติชัย. 2545. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการบังคับบัญชากับความสำเร็จในงานและผลสำเร็จในธุรกิจของผู้บริหารธุรกิจก่อสร้างในเขตภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมอุตุนิคมวิทยา ฝ่ายประมวลข้อมูล. 2541. ประมวลข้อมูล รายงานและประเมินผล การประปา ส่วนภูมิภาค ระบบน้ำประปา (Online). www.nkcity.com. 6 มกราคม 2553.
- กู้เกียรติ ศรี้อยทอง และคณะ. 2550. รายงานการวิจัยเรื่อง ความสุข ความพึงพอใจในชีวิต ในการ ประกอบอาชีพของชาวนา และการศึกษาดัชนีชี้วัด ความสุขชาวนา. (Online). www.thaipr.net. 5 มิถุนายน 2553.
- ณัชชามน แสงสุข. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง บุคลิกภาพ พฤติกรรมการจัดการ และความสำเร็จในอาชีพของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม โครงการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทัศนีย์ ประสพกิตติคุณ. 2544. “การรับรู้สมรรถนะของตนเองกับพฤติกรรมสุขภาพ” วารสารสภาการพยาบาล. 16 (1): 2-3.
- นภดล คำเต็ม. 2545. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความสามารถในการเผชิญ และฟันฝ่าอุปสรรค การสนับสนุนจากครอบครัว กับการสำเร็จในอาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการพยาบาล, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลฉวี ประเสริฐสุข. 2542. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารสตรีในธนาคารพาณิชย์ไทย. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์ฉบับพิมพ์ สาขาพฤติกรรมศาสตร์, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.

นฤมล ปั่นลี. 2545. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีเครือข่ายความร่วมมือ กับความสำเร็จในวิชาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลของชุมชน. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นฤมล ผ่องใส. 2544. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน ความขัดแย้งระหว่างบทบาทงานและครอบครัวกับความพึงพอใจในชีวิตของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม และองค์การ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2547. คู่มือวิทยานิพนธ์สายวิทยาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร: สหประชาพาณิชย์.

ประคอง กรรณสูตร. 2525. สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญผล.

ประทีป จินฉ่ำ. 2539. รายงานการวิจัยเรื่องผลของการเตือนตนเองต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ราชบัณฑิตสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

พรรณิ สามนเสน. 2548. ความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อโครงการแปลงสวนยาง
เป็นทุน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พันทิพย์ ศรีจ๊ะแปง. 2546. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะในตน การสนับสนุนจากองค์กร กับ
ความสำเร็จ ในชีวิตตามการรับรู้ของหัวหน้าผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป. วิทยานิพนธ์
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารพยาบาล, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญจันทร์ เมตุลา. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ การสนับสนุนจาก
องค์กร กับความสำเร็จในวิชาชีพของหัวหน้าผู้ป่วย โรงพยาบาลรัฐ. วิทยานิพนธ์พยาบาล
ศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารพยาบาล, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เลิศลักษณ์ นันทวิสิทธิ์. 2545. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง การรับรู้
การใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชา บุคลิกภาพ และความเครียดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ประจำ
สถานีตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรรณา บุญเจือ. 2548. การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของชาวนากับชาวสวนของ
อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรรณา เงินสยาม. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความพึงพอใจให้กับตัวแทนประกันชีวิต
กรณีศึกษา : บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชันแนลแอสซัวรันส์ จำกัด ในเขต
กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วรัญญา คุ่มผาคติ. 2537. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความพึงพอใจในชีวิตผู้สูงอายุ.
วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยา นาควัชร. 2544. **วิธีเลี้ยงดูให้เก่งดี มีความสุข IQ EQ MQ AQ**. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2526. **สถิติเคราะห์สำหรับการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

วิสาลักษณ์ ชววลลิ. 2538. “การรับรู้ความสามารถของตนเองในเรื่องอาชีพ: ตัวแปรที่น่าสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพ และการทำงาน”. **วารสารจิตวิทยา**. 2: 97-109

แหวรัตน์ ชำนาญภักดี. 2543. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการสื่อสาร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศยามล เอกะกุลนันต์. 2541. **การรับรู้ความสามารถของตนเองในการจัดการกับพฤติกรรมการจัดการของผู้ในระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรม**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539. **ทฤษฎีจิตวิทยานุคลิกภาพ (รู้เขา รู้เรา)**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.

_____. 2528. **คู่มือการใช้แบบทดสอบ LSIA (ความพอใจในชีวิต) และ Life Experience Test (พฤติกรรม-สังคม) สำหรับผู้สูงอายุ**. คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริวรรณ ลินไชย. 2532. **ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา**. วิทยานิพนธ์คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2534. **แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ**. สถาบันคดีไทยคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศักดิ์นา บุญเปี่ยม. 2552. **รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบกับการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง**. คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สถาบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2546. รายงานการวิจัย
เรื่อง คุณลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในภาคใต้.

สมชาย หิรัญกิตติ. 2539. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: วิสิทธิ์พัฒนา.

สมพร มีรุ่งเรือง. 2534. ศักยภาพของผลการส่งเสริมการปลูกยางพาราในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่มีต่อผลผลิตทางการเกษตร การจ้างงาน และ
รายได้ของเกษตรกร: กรณีศึกษาการส่งเสริม ในจังหวัดหนองคาย.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2539. ทฤษฎีและการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนทร อัจฉริ. 2544. ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจขนาดย่อมในการจัดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์
ข้าวโพด: กลยุทธ์ในการดำเนินงาน และภูมิความรู้ความชำนาญของผู้ประกอบการ.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนิตรา จตุพรพิพัฒน์. 2543. การพึ่งพาอัตโนมัติและความพึงพอใจในชีวิตผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ,
มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุพล ธนุรักษ์. 2540. การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรในโครงการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง
แบบครบวงจรในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรินทร์ นิยมมางกูร. 2548. สถิติวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวกุล ไตรรัตน์ผลาดล. 2545. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของข้าราชการกระทรวง
แรงงานและสวัสดิการสังคมที่เกษียณอายุก่อนกำหนด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานตลาดกลางยางพารา อำเภอลำดวนจังหวัดสงขลา. 2553. ราคาตลาดยางพารา (Online).
www.rubberthai.com/Songkhla/present1/ps03.htm, 6 มกราคม 2553.

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดหนองคาย. 2553. รายงาน แสดงชนิด
ความอุดมสมบูรณ์ พื้นที่ดิน จังหวัดหนองคาย (Online). www.moc.go.th/opscenter/nk/opsnk_4_link_files/doc_files/2.doc, 6 มกราคม 2553.

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ. 2553. รายงานผลการสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (จ.ป.ฐ)
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ อำเภอเมืองหลวง จังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณ
2553.

อบรม สีนภิบาล. ม.ป.ป. รวมทฤษฎีจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

อนันต์ รุ่งฟ่องศรีกุล. 2540. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความสำเร็จในงาน ความพึงพอใจในงาน
และ แนวโน้มที่จะลาออกจากองค์กร ของผู้แทนขายยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยมหิดล.

Allen, B. P. 1990. **Personal Adjustment**. United States of America: BROOKS/COLE
Publishinh Company.

Alwater, Eastwood. 1990. **Personal of Adjustment**. 4th ed. United States of America:
Prentice – Hall, Inc.

Bandura, A. 1977. **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.

_____. 1986. **Social Learning Theory**. New Jersey: Prentice -Hall, Inc.

_____. 1986. Albert Bandura and Self-Efficacy. **Self-Efficacy** (Online).
www.emory.edu/EDUCATION/mfp/efficacy. html, September 1, 2001.

_____. 1997. **Self-Efficacy: The Exercise of Control**. New York: W.H. Freeman and Company.

Bass, B. M. 1981. **Stogdill 's handbook of leadership**. New York: The Free Press.

Barrow, Geogia M. and Smite, Patricia A. 1979. **Aging, Ageism and Society**. St. Pual, Minn: West Publishing Company.

Childs, A. and R. J. Klimoski. 1986. Successfully predicting career success: An application of the biographical inventory. **Journal of Applied Psychology**. 71(1): 3-8.

Diener, Ed. 1984. Subjective Well-Being. **Psychological Bulletin** 95: 542-575.

Diener, Ed; Emmons, Robert A; Larsen, Randy J. and Griffin, Sharon. 1985.
The Satisfaction With Life Scale. **Journal of Personality Assessment** 49:
71-75.

DuBrin, A. J. 1994. **Applying psychology individual and organizational effectiveness**. New Jersey: Prentice Hall.

Eby, L. T. *et al.* 2005. Predictors of objective and subjective career success: a meta-analysis. **Personel Psychology** 58: 367-408.

Elliott, M. P. 1982. Which way up: Career strategies far career advancement.

Paper presented at the annual meeting of the Academy of Management.

New York.

Gattiker, U. E. 1985. **Organizational careers**: Testing a model of career success.

Unpublished Ph.D. dissertation, Claremont Graduate School.

Gattiker, U. E. and L. Larwood. 1986. "Subjective career success:a study of managers and support personnel". **Journal of Business and Psychology** 1: 78-94.

George, L. K. & Bearon, L. B. 1980. **Quality of life in older persons: Meaning and measurement.** New York: Human Science Press.

George, L. K. 1981. Subjective well- being: Conceptual and methodological issues. In C. Eisdorfer (Ed.), **Annual review of gerontology and geriatrics** (V. II). New York: Springer Publishing Co.

George, J. M. and Brief, A. P. 1992. "Feeling Good-Doing Good: A Conceptual Analysis of the Mood at Wook-Organizational Spontaneity Relationship" **Psychological Bulletin.** 112: 310-329

Goodstein, L. D. 1996. "self-efficacy" **Concise Encyclopedia of Psychology**: 812.

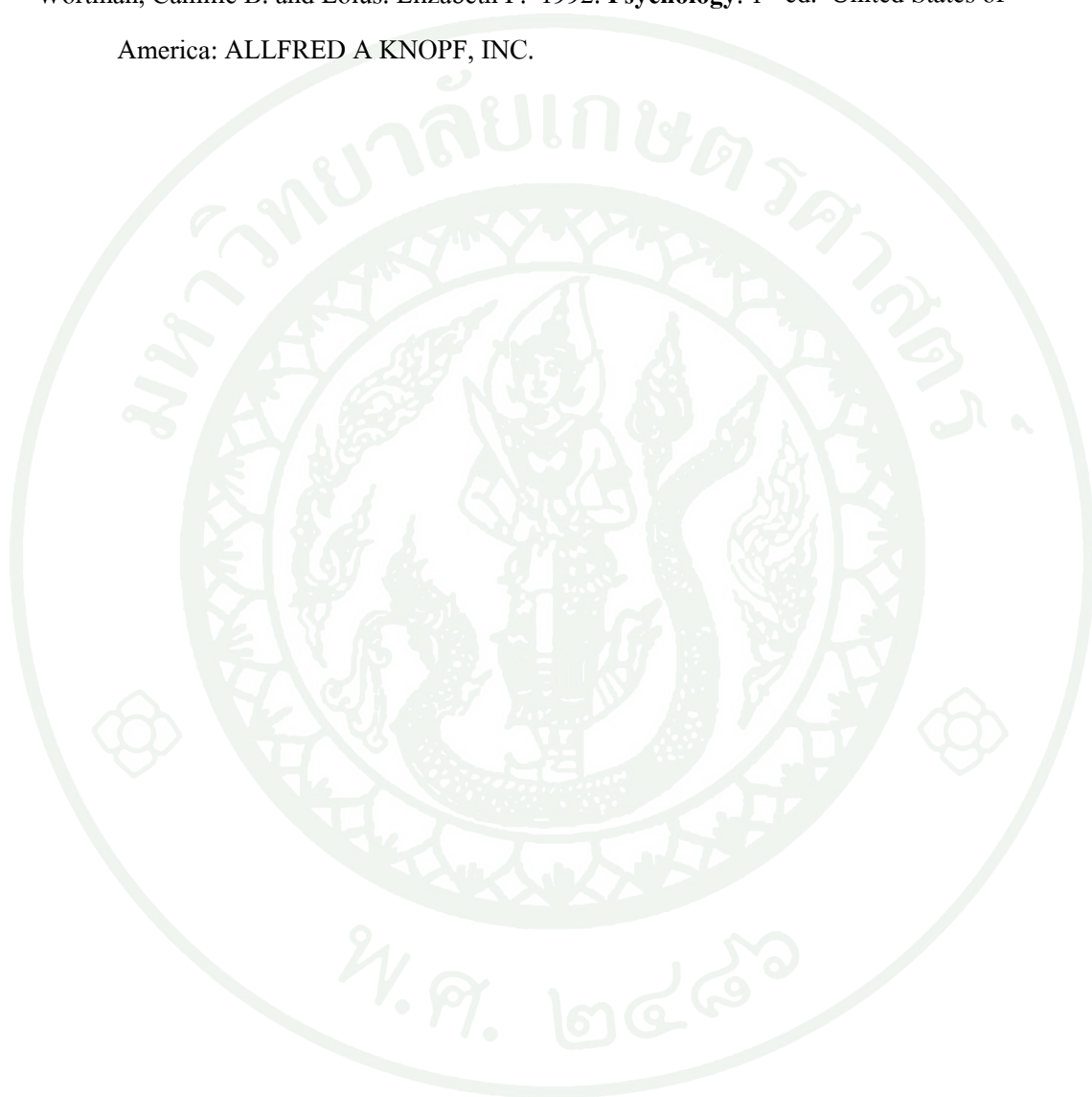
Hjelle, L.A .and D.J. Ziegler. 1992. **Personality Theories: Basic Assessment, Research and Application.** 3rd ed. New York: McGraw-Hill.

- Judge, Timothy A. 1993 “Does Affective Disposition Moderate the Relationship Between Job Satisfaction and Voluntary Turnover?” **Journal of Applied Psychology** 78: 395 – 401
- Judge, Timothy A., and Watanabe, Shinichiro. 1993 “Another Look at the Job Satisfaction Relationship” **Journal of Applied Psychology**. 78: 939 – 948.
- Judge, T. A., *et al.* 1995. “An empirical investigation of the predictors of executive career success”. **Personality Psychology** 48: 485-519.
- Judge, Timothy A., and others. 1998. “Disposition Effective on Job and Life Satisfaction: The Role of Core Evaluation” **Journal of Applied Psychology**. 83: 17-34
- Landry, B. Marie. 2000. The Effect of Life Satisfaction and Job Satisfaction on Reference Librarians and Their Work. **Reference & User Services Quarterly** 40: 166-190.
- Lau, V. P. and M. A. Shaffer. 2002. Entrepreneurial career success in the context of southeast asian values: scale and model development and assessment.(Online). www.net2.hkbu.edu.hk/~brc/CCMP200206.PDF, September 1, 2001.
- Liou T., Sylvia and Brunk. 1990. “Non-Work Factors and Job Satisfaction Revisited” **Human Relations**. 43: 77-86.
- Lucas, Richard E., Diener, Ed., and Suh, Eunkook. 1996. “Discriminant Validity of Well-Being Measures” **Journal of Personality and Social Psychology**. 71: 616-628.
- Maslow, A.H. 1970. **Motivation and personality**. 3rd ed. New York: Harper & Row.
- Neugarten, B.L. Havighurst R.J., and Tobin S.S. 1961. “The measurement of life satisfaction”. **Journal of Gerontology** 16: 134-143.

- Pajares, F. 1996. **Current direction in self research: Self-Efficacy** (Online).
[Http://emory.edu/EDUCATION/mfp/area 1.html](http://emory.edu/EDUCATION/mfp/area%201.html), July 1, 2009.
- Pfeffer, J. 1977. Effects of an MBA and socioeconomic originals on business school graduates' salaries. **Journal of Applied Psychology**, 62: 698-705.
- Poitrenaud, J. *et al.* 1976. Factor related to Attitudes toward Retirement among Frence Preretired Managers and Top executive. **Journal of Gerontology**, 34: 723 -727.
- Powell, D. H. 1983. **Understanding Human Adjustment Normal Adaptation Through the Life Cycle**. Boston Little: Brown and Company.
- Smtih, Barry D. 1998. **Psychology Science & Understanding**. International ed. United States of America: BROOKS/COLE Publishing Company.
- Sturges, J. 1999. What it means to succeed: personal conception of career success held by male And female managers at different ages. **British Journal of Management** 10: 239-252.
- Thomson, R. and C. Mabey. 1994. **Developing Human Resources**. Oxford: butterworth-Heinemann.
- Van Maanen, J., & Schein, E. H. 1977. Career development. In J. R. Hackman & J. L. Shuttle (Eds.). **Improving life at work**. Santa Monica, Ca: Goodyear.
- Wolman, Benjamin B. 1973. **Dictionary of Behavioral Science**. Van Nostrand: Reinnheld Company.
- Wood, Wendy., Rhodes, Nancy., and Whelan, Melanie. "Sex Differencess in Positive Well-Being: A Considenation of Emotional Style and Marital Status." **Psychological Bullentin** 106: 249-264.

Wortman, Camille B. and Loius. Elizabeth F. 1981. **Psychology**. 1st ed. United States of America: ALLFRED A KNOPF, INC.

Wortman, Camille B. and Loius. Elizabeth F. 1992. **Psychology**. 1st ed. United States of America: ALLFRED A KNOPF, INC.

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถาวร

1. อ.ดร.พ.ต.หญิงพนมพร พุ่มจันทร์ อาจารย์ภาควิชา คณิตศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รศ. บัณฑิต สว่างโสมกุล, M.S. อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. นายธงชัย คำโคตร นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ศูนย์วิจัยยางจังหวัดหนองคาย

แบบสอบถามที่

แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง

การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในชีวิต และ ความพึงพอใจในชีวิต
ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดขึ้นเพื่อ ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การรับรู้
ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในชีวิต และ ความพึงพอใจในชีวิตของเกษตรกรชาวสวน
ยางพารา ตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ คำตอบของท่านไม่มีคำตอบที่ถูกหรือ
ผิด โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อด้วยตัวของท่านเอง โดยตอบให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของ
ท่านให้มากที่สุดเพราะคำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญ และมีประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย โดย
ท่านไม่ต้องระบุ ชื่อ – นามสกุลในแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ไม่มี
ผลกระทบใดๆ ต่ออาชีพของท่าน และจะไม่มีเปิดเผยในที่ใดๆเป็นรายบุคคล นอกจากนำ
ผลรวมต่างๆไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น

การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้รับการอนุเคราะห์จากท่าน เนื่องจากคำตอบของ
ท่านมีคุณค่า มีคุณประโยชน์ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่องานวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณในความ
ร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

รุ่งทิพา อินทร์ปรุง

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาชุมชน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย / ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน
สำหรับเจ้าหน้าที่

1. เพศ

☐

(1) ชาย

☐

(2) หญิง

sex

☐

2. อายุ..... ปี.....เดือน

age

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงใน ช่องว่างที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	สำหรับเจ้าหน้าที่
1	ท่านเชื่อมั่นว่าสามารถดูแลสวนยางพาราก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตามหลักวิชาการ					
2	ท่านมีวิธีเก็บเกี่ยวผลผลิตจากยางพาราให้ด้านปริมาณเพิ่มขึ้น					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความสำเร็จในอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงใน ช่องว่างที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	สำหรับเจ้าหน้าที่
1	สวนยางพาราของท่านได้เป็นสถานที่ ศึกษาดูงานและอบรม การทำสวนยางพาราจากผู้สนใจ					
2	ท่านได้เรียนรู้เทคนิคใหม่ๆ ในการทำสวนยางพาราจากเกษตรกรอำเภอ					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจในชีวิต

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงใน ช่องว่างที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	สำหรับ เจ้าหน้าที่
1	ท่านพอใจการดำเนินชีวิต การทำสวนยางพารา ในปัจจุบัน					☐
2	ท่านภูมิใจ ที่สามารถแก้ไขปัญหายางพาราที่ไม่มีคุณภาพให้เป็นที่ต้องการของตลาด					☐

หมายเหตุ หากสนใจแบบสอบถามกรุณาติดต่อภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง

Item No.	Scale Mean	Scale Variance if	Corrected Item-	Alpha if
Item	if Item Deleted	Item Deleted	Total Correlation	Deleted
S1	25.8667	17.1540	.3832	.8162
S2	25.9333	15.7195	.6404	.7900
S3	25.9333	15.7195	.5354	.8001
S4	25.8667	16.7402	.4692	.8081
S5	26.5333	13.9816	.6234	.7890
S6	26.1000	15.4724	.5099	.8035
S7	26.1333	15.7057	.4829	.8068
S8	25.9000	15.5414	.4845	.8070
S9	25.8667	15.8437	.5984	.7941
มิติตามขนาด Alpha = .8200				
S10	20.1333	10.5333	.4724	.7917
S11	20.2667	9.8575	.5514	.7783
S12	20.0333	11.3437	.3163	.8125
S13	20.3000	9.2517	.6076	.7672
S14	20.3000	9.0448	.5706	.7756
S15	20.2667	9.0299	.6537	.7579
S16	20.5000	9.2241	.5959	.7695
มิติตามความเข้มแข็งหรือมั่นใจ Alpha = 0.8056				

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

Item No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
S17	19.8333	17.7989	.4455	.9123
S18	19.6333	15.8954	.8477	.8674
S19	19.7000	16.0103	.7510	.8774
S20	19.6333	16.0333	.7233	.8806
S21	19.7000	15.1138	.7040	.8856
S22	19.5333	16.0506	.7890	.8734
S23	19.3667	17.2057	.7336	.8821
มิตินาสกลหรือมิติน้ำยาย Alpha = 0.8981				
การรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวม Alpha = 0.9176				

ตารางผนวกที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสำเร็จในอาชีพ

Item No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C1	18.2000	16.5103	.7225	.8650
C2	18.0333	18.5161	.5808	.8815
C3	18.1667	16.6954	.7433	.8617
C4	18.1333	17.3609	.6620	.8725
C5	18.3667	16.5851	.8867	.8445
C6	17.8000	18.9931	.5757	.8818
C7	17.9000	19.0586	.5978	.8796
ความสำเร็จด้านการทำงาน Alpha = .8866				
C8	19.2333	12.7368	.5842	.8464
C9	19.1333	14.1885	.4536	.8613
C10	18.9667	12.6540	.7319	.8241
C11	19.2333	11.3575	.7997	.8108
C12	18.8333	13.9368	.5887	.8448
C13	19.1667	12.4885	.7666	.8191
C14	18.8333	14.0057	.4786	.8584

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล Alpha = 0.8056

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

Item No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C15	20.9667	8.1713	.7910	.8281
C16	20.8667	9.1540	.4666	.8676
C17	20.8667	9.0161	.4451	.8717
C18	20.9000	8.0241	.7473	.8316
C19	21.1000	7.6103	.6925	.8399
C20	21.0333	7.8264	.7418	.8315
C21	20.8667	8.4644	.6109	.8503
ความสำเร็จด้านการเงิน Alpha = 0.8657				
C22	20.2333	12.4609	.4002	.9041
C23	20.2667	10.1333	.8281	.8513
C24	20.2667	11.7885	.6129	.8792
C25	20.3333	10.9195	.7242	.8658
C26	20.2333	10.8747	.7632	.8610
C27	20.1333	10.5333	.7685	.7328
C28	20.1333	11.9126	.7018	.8714
ความสำเร็จตามลำดับขั้น Alpha = .8877				

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

Item No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C29	20.3667	10.1023	.5781	.8796
C30	20.4000	9.6276	.5773	.8808
C31	20.5000	9.2241	.7847	.8556
C32	20.4333	9.7713	.5422	.8851
C33	20.5333	8.6713	.8014	.8513
C34	20.4000	9.3517	.7245	.8625
C35	20.5667	8.9437	.7373	.8602
ความสำเร็จในชีวิต Alpha = 0.8851				
ความสำเร็จในอาชีพโดยรวม Alpha = 0.9268				

ตารางผนวกที่ 3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในชีวิต

Item No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
SAT1	20.2333	9.9092	.4629	.8093
SAT2	20.4000	8.8000	.7204	.7702
SAT3	20.5000	8.6034	.6612	.7763
SAT4	20.5333	9.0851	.5409	.7971
SAT5	20.4333	8.7368	.5133	.8042
SAT6	20.4000	8.2483	.6796	.7716
SAT7	20.5000	9.5000	.3837	.8250
ความสุขในการดำเนินชีวิต Alpha = .8183				
SAT8	20.2333	7.4264	.5074	.7489
SAT9	20.1667	7.0402	.5474	.7398
SAT10	20.2333	7.0816	.4062	.7736
SAT11	20.0333	7.4816	.5176	.7478
SAT12	20.1667	7.2471	.4309	.7643
SAT13	20.2667	6.4782	.7808	.6928
SAT14	20.1000	7.5414	.3829	.7726
ความอดทน และตั้งใจ Alpha = 0.7773				

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

Item No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
SAT15	20.1667	11.3161	.5666	.8557
SAT16	20.1333	11.4989	.6574	.8469
SAT17	20.4000	10.5931	.5860	.8552
SAT18	20.2667	11.1678	.6183	.8492
SAT19	20.3333	10.7816	.5685	.8571
SAT20	20.3000	10.1483	.7016	.8372
SAT21	20.2000	10.0966	.8110	.8219
ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย Alpha = 0.8655				
SAT22	19.8333	8.6264	.5685	.7112
SAT23	19.9333	8.2713	.4919	.7197
SAT24	20.2333	8.5989	.3647	.7481
SAT25	20.0000	8.4138	.4196	.7357
SAT26	20.0000	7.9310	.6592	.6866
SAT27	20.2000	7.3379	.4779	.7308
SAT28	20.0000	8.9655	.4120	.7366

อัตรานัย Alpha = .7542

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

Item No.	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
SAT29	20.6000	6.3172	.6752	.7751
SAT30	20.7333	6.8920	.5457	.7993
SAT31	20.4667	6.6713	.7586	.7654
SAT32	20.4667	6.6713	.7586	.7654
SAT33	20.4000	7.9724	.3514	.8260
SAT34	20.7000	6.9759	.4066	.8312
SAT35	20.2333	7.4264	.5227	.8031
ระดับอารมณ์ Alpha = 0.8203				
ความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม Alpha = 0.9393				

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ - นามสกุล	นางรุ่งทิวา อินทร์ปรุง
เกิดวันที่	23 มกราคม 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	- วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร - สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติสกลนคร จังหวัดสกลนคร
ตำแหน่งปัจจุบัน	เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ระดับชำนาญงาน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงพยาบาลตำบลท่าดอกคำ อำเภอบึงโขงหลง